

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**  
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ  
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

**ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**  
**ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**  
**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΦΕΙΔΟΓΙΑΝΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ: ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ ΗΛΙΑΣ  
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΛΕΝΑ

ΒΟΛΟΣ, 2014

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ  
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

**ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:**

**ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ**

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΦΕΙΔΟΓΙΑΝΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ ΗΛΙΑΣ**

**ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΛΕΝΑ**

**ΒΟΛΟΣ, 2014**

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός δεν είναι σε μεγάλο βαθμό διαδεδομένος στη χώρα μας και παρόλο που οι συνιστώσες που τον απαρτίζουν (αλιεία, ναυσιπλοΐα, προστατευόμενες περιοχές, κ.α.) αποτελούν σημαντικό μέρος της καθημερινής ζωής, η οργάνωση και η σωστή διαχείριση τους είναι αρκετά ελλιπείς. Η διπλωματική αυτή εργασία έχει ως στόχο αρχικά, να προσδιορίσει την έννοια και τις διάφορες αρχές του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, μέσα από μία θεωρητική προσέγγιση, καθώς και από τη μέχρι τώρα διεθνή εμπειρία. Στη συνέχεια, δίνεται έμφαση στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο, στο φυσικό του περιβάλλον και τις περιοχές που σύμφωνα με την ελληνική, ευρωπαϊκή ή διεθνή νομοθεσία έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενες. Παρουσιάζεται μία αναλυτική καταγραφή όλων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών της χώρας μας, μέσω πινάκων και χαρτών, ακολουθούμενη από τις περιβαλλοντικές πιέσεις που αυτές δέχονται. Στόχος της μέχρι τώρα διαδικασίας αποτελεί τόσο η αναγνώριση των ευαίσθητων θαλάσσιων οικοσυστημάτων, όσο και η διεξαγωγή συμπερασμάτων που αφορούν την υπάρχουσα κατάσταση τους, προκειμένου να δοθούν, τελικά, κατευθύνσεις για την ορθή διαχείριση των περιοχών αυτών, αλλά και τη διατήρηση και προστασία του θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος.

**Λέξεις Κλειδιά:** Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός, Προστατευόμενες Περιοχές, Ελληνικός Θαλάσσιος Χώρος

## **ABSTRACT**

Marine spatial planning is not very famous in our country and despite the fact that the components which form it (fishing, navigation, protected areas, etc) compose a very significant part of our everyday life, the organization and the proper management are quite insufficient. This dissertation project aims at the definition of the meaning and of the different principals of the marine spatial planning, via a theoretical approach, such as and the as far national experience. Afterwards, emphasis be laid on the Greek marine space, on the natural environment and finally on the areas which according to the Greek, European or national legislation have characterized as protected ones. A detailed record is been introduced of all the marine protected areas of our country, through boards and maps, followed by the environmental pushes by which they are under. Target of the approach is such the recognition of the sensible marine ecosystem, as the conduct of conclusions which concern their existent condition, in reference to be given, finally, directions for the right administration of these areas, as well and the preservation and the protection of the marine natural environment.

**Key Words:** Marine Spatial Planning, Protected Areas, Greek Marine Space

## **ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ**

Με την ολοκλήρωση αυτής της διπλωματικής εργασίας αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμά και ειλικρινά, όλους εκείνους τους ανθρώπους που ο καθένας ξεχωριστά, με το δικό του τρόπο συνέβαλε στην υλοποίηση της.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω πολύ τον κύριο Ηλία Μπεριάτο και την κυρία Μαριλένα Παπαγεωργίου, τους επιβλέποντες μου στην εργασία αυτή, για την καθοδήγηση και τη μεγάλη βοήθεια που μου προσέφεραν σε όλα τα στάδια υλοποίησης της. Οι συμβουλές και ουσιαστικές παρατηρήσεις τους ήταν πολύτιμες.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να ευχαριστήσω μέσα από την καρδιά μου την οικογένεια μου, τους γονείς μου Θωμά και Γιώτα και την αδερφή μου Δέσποινα, για τη στήριξη και την αγάπη που μου έχουν δείξει όλα αυτά τα χρόνια.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ, όμως, για όλα στην οικογένεια που απέκτησα εδώ στο Βόλο και στους ανθρώπους εκείνους που κάνανε τα φοιτητικά μου χρόνια αξέχαστα. Κατερίνα, Νικολίνα, Μάιρα, Μαίρη, Γωγώ και Θεόφιλε ευχαριστώ πολύ για όλα!

Σας ευχαριστώ πολύ όλους!

Αφιερώνω την εργασία αυτή στον παππού μου Φώτη.

Φειδογιάννη Χριστίνα

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	15
1.1 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΡΩΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ.....	16
1.1.1 ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ.....	18
1.1.2 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΕ.....	20
1.1.3 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ.....	23
1.1.4 ΟΔΗΓΙΑ ΠΛΑΙΣΙΟ 2008/56/ΕΚ ΓΙΑ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ....	24
1.1.5 ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ.....	26
1.1.6 ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΘΧΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΠΖ.....	26
1.2 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.....	32
2.1 ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ.....	33
2.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.....	37
2.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ.....	40
2.4 ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ.....	43
2.5 ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ.....	45
2.6 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ.....	58
3.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ.....	58
3.2 ΧΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ.....	60
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ.....	68
4.1 ΦΥΣΙΚΑ ΠΑΡΚΑ.....	70
4.1.1 ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ (Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.).....	70
4.1.2 ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (Ε.Θ.Π.Ζ.).....	76
4.1.3 ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ – ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ.....	83
4.1.4 ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ.....	89

4.2 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000.....	93
4.3 ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (RAMSAR).....	95
4.4 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ.....	102
4.5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....	105
4.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	110
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.....	115
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ.....	123
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	134
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	146
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΑΡΤΩΝ.....	149

## ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1 Βασικοί σταθμοί προστασίας του Ευρωμεσογειακού θαλάσσιου περιβάλλοντος.....	17
Πίνακας 1.1.2 Συνιστώσες της Γαλάζιας Ανάπτυξης.....	21
Πίνακας 2.2 Τα οφέλη της εφαρμογής του ΘΧΣ σε διάφορους τομείς.....	38
Πίνακας 2.4 Βασικά στάδια κατάρτισης ενός Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου.....	43
Πίνακας 2.5 Η εφαρμογή του ΘΧΣ ανά τον κόσμο.....	53
Πίνακας 3.1 Ποσοστό έκτασης αιγιαλίτιδας ζώνης στο Αιγαίο.....	59
Πίνακας 3.2.1 Πίνακας χρήσεων, ζωνών, υποδομών, κα του θαλάσσιου χώρου.....	61
Πίνακας 3.2.2 Περιοχές αρχικής προκαταρκτικής χωροθέτησης ΘΑΠ.....	66
Πίνακας 4.1 Περιοχές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο.....	69
Πίνακας 4.4.1 Περιοχές Σημαντικές για τα Πουλιά στην Ελλάδα.....	103
Πίνακας 4.5 Περιβαλλοντικές πιέσεις προστατευόμενων περιοχών.....	107

## ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 2.5.1 Υπάρχουσες και προτεινόμενες χρήσεις στη γερμανική ΑΟΖ.....	47
Εικόνα 2.5.2 Θαλάσσιες περιοχές ειδικής σημασίας της γερμανικής ΑΟΖ.....	47
Εικόνα 2.5.3 Θαλάσσιο Πάρκο Great Barrier Reef Marine Park (Αυστραλία).....	52
Εικόνα 2.5.4 Περιοχές Προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Αυστραλίας.....	52
Εικόνα 3.1.1 Χωρικά ύδατα στο Αιγαίο βάσει 6 ν.μ.....	59
Εικόνα 3.1.2 Χωρικά ύδατα στο Αιγαίο βάσει 12 ν.μ.....	59
Εικόνα 3.1.3 Όρια ΑΟΖ κρατών ανατολικής Μεσογείου βάσει του Δικαίου Θάλασσας.....	60
Εικόνα 3.2.1 Βαθμός εξάρτησης της απασχόλησης στον αλιευτικό κλάδο, ανά περιφέρεια.....	64



Εικόνα 3.2.2 Μονάδες υδατοκαλλιεργειών ανά περιφέρεια.....	65
Εικόνα 3.2.3 Χάρτης προκαταρκτικής χωροθέτησης των ΘΑΠ στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο.....	66
Εικόνα 4.1.1 Περιοχή Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Βορείων Σποράδων.....	72
Εικόνα 4.1.2 Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου.....	80
Εικόνα 4.3 Ελληνικοί υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας Ramsar.....	97
Εικόνα 4.5.1 Οικιστική ανάπτυξη στον κόλπο του Λαγανά από το 1972 έως το 2000.....	109
Εικόνες 4.5.2, 4.5.3 Λειτουργία ΧΥΤΑ εντός του Ε.Θ.Π.Ζ.....	109
Εικόνα 4.5.4 Ιχθυοκαλλιέργειες στον Αμβρακικό κόλπο.....	110
Εικόνα 4.5.5 Σκάφη αναψυχής σε προφυλαγμένες παραλίες του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.....	110

## ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΑΡΤΩΝ

Χάρτης 4.1.1 Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων.....	75
Χάρτης 4.1.2 Ζώνες δράσης Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου.....	82
Χάρτης 4.1.3 Ζώνες δράσης Εθνικού Πάρκου Λιμνοθαλασσών Μεσολογίου – Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων.....	88
Χάρτης 4.1.4 Ζώνες Δράσης Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού.....	92
Χάρτης 4.2 Περιοχές δικτύου Natura 2000 στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο, ανά κατηγορία.....	95
Χάρτης 4.4 Περιοχές Σημαντικές για τα Πουλιά στην Ελλάδα.....	104

## ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

<b>ΑΟΖ</b>	Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη
<b>ΑΠΕ</b>	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
<b>Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.</b>	Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων
<b>Ε.Θ.Π.Ζ.</b>	Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου
<b>Ε.Σ.Σ.Α.ΑΛ.</b>	Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Αλιείας
<b>ΕΕ</b>	Ευρωπαϊκή Ένωση
<b>ΕΕΘΠΕΣ</b>	Εθνική Επιτροπή Θαλάσσιας Περιβαλλοντικής Στρατηγικής
<b>ΕΟΚ</b>	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
<b>ΕΠΧΣΣΑ</b> Ανάπτυξης	Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
<b>ΖΕΠ</b>	Ζώνη Ειδικής Προστασίας
<b>ΘΑΠ</b>	Θαλάσσιο Αιολικό Πάρκο
<b>ΘΧΣ</b>	Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός
<b>ΚΥΑ</b>	Κοινή Υπουργική Απόφαση
<b>ΝΔ</b>	Νομοθετικό Διάταγμα
<b>ΟΔΠΖ</b>	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας Ζώνης
<b>ΟΘΠ</b>	Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική
<b>Π.Π.</b>	Περιοχή Προστασίας
<b>ΠΔ</b>	Προεδρικό Διάταγμα
<b>ΣΣΠ</b>	Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά
<b>ΤΚΣ</b>	Τόπος Κοινοτικής Σημασίας
<b>Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.</b>	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
<b>ΥΠΕΚΑ</b>	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής
<b>Φ.Δ.</b>	Φορέας Διαχείρισης
<b>ΦΕΚ</b>	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως

<b>COM</b>	Commission of European Communities
<b>IBA</b>	Important Bird Area
<b>ICZM</b>	Integrated Coastal Zone Management
<b>IOC</b>	Intergovernmental Oceanographic Commission
<b>M.B.N.M.P.A.N.S.</b>	Management Body of National Marine Park of Alonissos Northern Sporades
<b>N.M.P.A.N.S.</b>	National Marine Park of Alonissos Northern Sporades
<b>SCI</b>	Sites of Community Importance
<b>SPA</b>	Special Protection Areas
<b>UNEP</b>	United Nations Environment Programme
<b>UNESCO</b>	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
<b>WWF</b>	World Wildlife Fund

A grayscale landscape photograph showing a wide valley with mountains in the background and a body of water in the foreground. The text "ΕΙΣΑΓΩΓΗ" is overlaid on the right side of the image.

# ΕΙΣΑΓΩΓΗ

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο χώρος της θάλασσας καλύπτει τα 3/4 της έκτασης του πλανήτη και με την πάροδο των χρόνων, άρχισε να αποτελεί ζήτημα καθοριστικής σημασίας τόσο για την επιβίωση του ανθρώπου, όσο και για την ισορροπία του φυσικού περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων. Επιπλέον, αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη αξία καλύπτοντας ανάγκες για οικονομικές, κοινωνικές και άλλες δραστηριότητες, οι οποίες ξεφεύγουν από τα πλαίσια των παραδοσιακών ανθρώπινων δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα η αλιεία. Για το λόγο αυτό, η ανάπτυξη του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού κρίνεται, πλέον, αναγκαία και πολλές χώρες σε διεθνές επίπεδο έχουν προβεί σε ενέργειες προώθησης του σχεδιασμού και της ρύθμισης του θαλάσσιου χώρου.

Η Ελλάδα βρίσκεται στην 11<sup>η</sup> θέση των χωρών με τη μεγαλύτερη ακτογραμμή, η οποία φτάνει στα 13.676 χιλιόμετρα και περικλείεται από το Αιγαίο, το Ιόνιο, πελάγη που ανήκουν στη Μεσόγειο θάλασσα, το Λιβυκό και το Λύκιο Πέλαγος. Ωστόσο, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένος και η εφαρμογή του παρουσίασε πολλές δυσκολίες.

Έτσι, στο πρώτο μέρος της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας, θα γίνει μία προσπάθεια προσέγγισης, με όσο το δυνατόν καλύτερο τρόπο, της έννοιας του χωροταξικού σχεδιασμού στο θαλάσσιο χώρο, καθώς και παρουσίαση των στόχων και των μέσων του σχεδιασμού, προκειμένου να γίνουν αντιληπτές τόσο η σημασία, όσο και η αναγκαιότητα του. Για την καλύτερη κατανόηση του ζητήματος στη συνέχεια, θα παρουσιαστεί μια ανασκόπηση των πεπραγμένων στο διεθνή, ευρωπαϊκό και ελληνικό χώρο, του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, των πολιτικών που έχουν παρουσιαστεί και των στόχων που έχουν τεθεί, κατά περιόδους.

Οι συνιστώσες που έρχεται να καλύψει ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός είναι πολλές και αναφέρονται σε τομείς όπως η προστασία του περιβάλλοντος, οι παραγωγικές δραστηριότητες, οι θαλάσσιες υποδομές και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Για το δεύτερο, λοιπόν, μέρος της εργασίας επιλέγεται από τις προαναφερθείσες συνιστώσες του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, να δοθεί έμφαση στον τομέα της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, στον ελλαδικό χώρο. Η επιλογή αυτή, έγινε με σκοπό να γίνει πλήρως κατανοητή η μεγάλη σημασία που παρουσιάζουν τα θαλάσσια οικοσυστήματα, αλλά και τα εκεί διαβιούντα είδη

χλωρίδας και πανίδας, σε μια εποχή που το θαλάσσιο περιβάλλον αντιμετωπίζει αυξημένους κινδύνους και δέχεται ολοένα και μεγαλύτερη υποβάθμιση.

Αρχικά, λοιπόν, αναφέρονται όλες οι θεσμοθετημένες περιοχές και ζώνες προστασίας, που υπάρχουν και ισχύουν στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο και γίνεται εκτενής αναφορά στην υπάρχουσα κατάσταση τους. Έπειτα, διερευνώνται οι περιβαλλοντικές πιέσεις που τυχόν αντιμετωπίζουν οι προστατευόμενες περιοχές, καθώς και η πιθανή ασυμβατότητα τους με άλλες χρήσεις του θαλάσσιου ή ηπειρωτικού χώρου. Στόχος αυτών, αποτελεί η προσπάθεια να δοθούν διάφορες κατευθύνσεις για την ορθή λειτουργία των θεσμοθετημένων θαλάσσιων περιοχών και ζωνών προστασίας, αλλά και για τη μεγαλύτερη προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, γενικότερα.

A grayscale photograph of a sailboat on the ocean under a cloudy sky. The sailboat is positioned in the lower right quadrant of the frame. The horizon line is visible in the middle of the image. The sky is filled with soft, diffused light, suggesting an overcast day. The water shows gentle ripples.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1**  
**ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ**  
**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ**

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

### ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ

Τις τελευταίες δεκαετίες τα θαλάσσια οικοσυστήματα έχουν υποστεί μεγάλη υποβάθμιση, με τη βιοποικιλότητα να έχει μειωθεί σε μεγάλο βαθμό και τις θάλασσες να ρυπαίνονται και να υπεραλιεύονται. Επιπλέον, το θαλάσσιο περιβάλλον αποτελεί βασικής και υψηλής προτεραιότητας χώρος αφού αρχικά, έχει αποτελέσει παραδοσιακά έναν από τους πιο εύκολα προσβάσιμους χώρους απόρριψης και απορρόφησης των περιττών στοιχείων και σκουπιδιών, που περισσεύουν από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Έπειτα, ο θαλάσσιος χώρος έχει παραμείνει ένας χώρος που δύσκολα μπορεί να ελεγχτεί, τόσο πραγματικά όσο και νομικά. *Η ανοιχτή θάλασσα μπορεί να γίνει βορά του κάθε τυχόντος, ενώ τα κρατικά ύδατα μπορούν να αποφύγουν τον έλεγχο με την επίμονη επίκληση της κρατικής κυριαρχίας.* (Γρηγορίου, 1992)

Επιπλέον, είναι γεγονός πως η υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος δεν προέρχεται από τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα μόνο στη θάλασσα, αλλά και από τα αποτελέσματα των ανθρώπινων ενεργειών και δραστηριοτήτων στο χερσαίο χώρο. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο θαλάσσιος χώρος γίνονται ακόμα πιο έντονα αν προστεθούν σε αυτά και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, η οποία επηρεάζει άμεσα την κυκλοφορία των ρεμάτων, τη στάθμη της θάλασσας, καθώς επίσης τη βιοποικιλότητα και τα θαλάσσια οικοσυστήματα. (Παπαγεωργίου, 2010)

Γίνεται, λοιπόν, κατανοητό πως ο θαλάσσιος χώρος αποτελεί μία από τις πιο ευαίσθητες και ευάλωτες περιοχές του πλανήτη, εξαιτίας των ποικίλων και πολλών δραστηριοτήτων που φιλοξενεί και των περιβαλλοντικών πιέσεων που δέχεται. Για το λόγο αυτό, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος έγινε κύριος σκοπός πολλών διεθνών συμβάσεων, οι οποίες προωθούν μέτρα για την αποφυγή της αμελούς ή κακόβουλης χρήσης του, αλλά και την άμεση αποκατάσταση του σε περιπτώσεις πιέσεων. Επιπλέον, δεδομένης της ευαισθησίας που παρουσιάζει ο θαλάσσιος χώρος, καταστάθηκε απαραίτητη η προσαρμογή και η δημιουργία συγκεκριμένων κανόνων και αρχών, διαφορετικών από αυτούς του Γενικού Διεθνούς Δικαίου του Περιβάλλοντος, ώστε να ρυθμίζουν τις θαλάσσιες λειτουργίες. (Γρηγορίου, 1992)



### 1.1 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΡΩΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ

Οι πρώτες ενέργειες προς την κατεύθυνση της προστασίας και της σωστής διαχείρισης του θαλάσσιου περιβάλλοντος έγιναν συγκεκριμένα για την προστασία του περιβάλλοντος του θαλάσσιου χώρου της Μεσογείου<sup>1</sup>. Οι πρώτες τέτοιες αναφορές προήλθαν από διατάξεις της Σύμβασης της Γενεύης του 1958 και αφορούσαν ζητήματα του Δικαίου της Θάλασσας. Επιπλέον, μια πιο ουσιαστική προσέγγιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο θαλάσσιος χώρος έγινε μέσω της Διακήρυξης της Στοκχόλμης το 1972, όπου κατέστησε επιτακτική την ανάγκη ενός σχεδίου δράσης για την αποκατάσταση της θαλάσσιας περιβαλλοντικής αταξίας. Παρατηρείται ότι με την πάροδο των ετών κρίνεται απαραίτητη η ανάγκη για τη σύναψη ειδικών συμβάσεων, οι οποίες δημιούργησαν ένα νομικό μηχανισμό προστασίας του περιβάλλοντος στο θαλάσσιο χώρο. Οι κύριες απειλές του θαλάσσιου περιβάλλοντος υπήρξαν ρυπογόνα φαινόμενα που αφορούν βιομηχανικά, τοξικά ή πυρηνικά λύματα, πετρελαϊκές κηλίδες προερχόμενες από απόβλητα πλοίων, αεροσκαφών ή πλωτών εξεδρών γεωτρήσεων, αλλά και η συνεχής αύξηση του πληθυσμού των μεγάλων αστικών κέντρων. (Γρηγορίου, 1992)

Αυτή, λοιπόν, η ανάγκη για έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό του θαλάσσιου χώρου, η οποία παρουσιάστηκε στα μέσα περίπου της δεκαετίας του '70, συντέλεσε στη δημιουργία πολιτικών για τις ακτές και τη θάλασσα στον ευρωμεσογειακό χώρο. Το πρώτο σχέδιο αυτού του τύπου δημιουργήθηκε το 1975 στη Βαρκελώνη, από τον Οργανισμό Ενωμένων Εθνών, στο πλαίσιο του περιβαλλοντικού του προγράμματος (UNEP) και ονομάστηκε Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης (ΜΣΔ-MAP). Η δομή του ΜΣΔ περιλαμβάνει Κέντρα Δραστηριοτήτων που εδρεύουν στις μεσογειακές πόλεις Αθήνα, Split, Palermo, Sophia Antipolis, Barcelona, Malta και Tunis, οι οποίες δρουν σε διάφορα προγράμματα-θέματα, εκ των οποίων τα πιο σημαντικά αποτελούν (Μπεριάτος- Παπαγεωργίου, 2010):

α) το Γαλάζιο Σχέδιο (Blue Plan), το οποίο αναφέρεται στα περιβαλλοντικά προβλήματα και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης της Μεσογείου και

---

<sup>1</sup> Η Μεσόγειος θάλασσα βρίσκεται ανάμεσα σε τρεις ηπείρους την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική και συνδέεται με τον Ατλαντικό Ωκεανό, δια του πορθμού του Γιβραλτάρ στα δυτικά και στα ανατολικά με την Ερυθρά θάλασσα δια της διώρυγας του Σουέζ. Έχει έκταση 2.966.000 τ.χλμ. ή περίπου 800.000 τ. μίλια.

β) το Πρόγραμμα Προτεραιοτήτων (Priority Actions Program), που αφορά την ολοκληρωμένη διαχείριση της παράκτιας ζώνης.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα βασικά στάδια-σταθμοί για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, από το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης έως και σήμερα.

Πίνακας 1.1 Βασικοί σταθμοί προστασίας του Ευρωμεσογειακού θαλάσσιου περιβάλλοντος

<b>ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</b>		
<b>Βαρκελώνη 1975</b>	Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης (ΜΣΔ)	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (UNEP)
<b>Βαρκελώνη 1976</b>	Σύμβαση της Βαρκελώνης "Για την προστασία της Μεσογείου από τη ρύπανση" (Convention for the Protection of the Mediterranean Sea Against Pollution)	Εκπρόσωποι των παράκτιων χωρών του μεσογειακού χώρου
<b>Βαρκελώνη 1995</b>	Τροποποίηση της Σύμβασης της Βαρκελώνης "Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου" (Convention for the Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean)	Εκπρόσωποι των παράκτιων χωρών του μεσογειακού χώρου
<b>Βρυξέλλες 2007</b>	Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική για την ΕΕ (ΟΘΠ)	Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (COM)
<b>Μαδρίτη 2008</b>	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας Ζώνης – ΟΔΠΖ (Integrated Coastal Zone Management – ICZM protocol)	Ευρωπαϊκή Ένωση
<b>Βρυξέλλες 2008</b>	Οδηγία Πλαίσιο 2008/56/ΕΚ για τη Θαλάσσια Στρατηγική	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της ΕΕ)

<b>Βρυξέλλες 2008</b>	Ανακοίνωση «Ένας Οδικός Χάρτης για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (ΘΧΣ)»	Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (COM)
<b>Βρυξέλλες 2013</b>	Πρόταση για τη θέσπιση πλαισίου για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (ΘΧΣ) και την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών (ΟΔΠΖ)	Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (COM)  (Πρόταση των Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Ευρωπαϊκού Συμβουλίου)

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Στα επόμενα υποκεφάλαια αναλύονται τα παραπάνω βασικά στάδια για την προστασία του περιβάλλοντος του θαλάσσιου χώρου.

#### 1.1.1 ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ

Η Σύμβαση της Βαρκελώνης υπογράφηκε από τους εκπροσώπους των παράκτιων χωρών του μεσογειακού χώρου, στο πλαίσιο του ΜΣΔ. Η αρχική της μορφή "Για την προστασία της Μεσογείου από τη ρύπανση" (Convention for the Protection of the Mediterranean Sea Against Pollution) υπογράφηκε στη Βαρκελώνη το 1976 και τέθηκε σε ισχύ το 1978, με σκοπό τη διαμόρφωση στρατηγικών για την προστασία και τη βελτίωση της βιοποικιλότητας, αλλά και του παράκτιου και θαλάσσιου περιβάλλοντος της Μεσογείου. (Μπεριάτος - Παπαγεωργίου, 2010· [www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr)· [europa.eu](http://europa.eu))

Οι κύριοι στόχοι της Σύμβασης, όπως αναφέρονται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ, αλλά και της UNEP (United Nations Environment Program), αποτελούν ([europa.eu](http://europa.eu)· [www.unepmap.org](http://www.unepmap.org)):

- Η αξιολόγηση και ο έλεγχος της ρύπανσης.
- Η διεξαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών θαλάσσιων και παράκτιων πόρων.
- Η ενσωμάτωση του περιβάλλοντος στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- Η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων περιοχών, μέσω δράσεων, με στόχο την πρόληψη και μείωση της ρύπανσης και όσο είναι δυνατό,

*την εξάλειψη της, είτε αυτό οφείλεται σε δραστηριότητες στην ξηρά ή στη θάλασσα.*

- *Την προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.*
- *Την ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των χωρών που βρέχονται από τη Μεσόγειο και την βελτίωση της ποιότητας ζωής.*

Η Σύμβαση της Βαρκελώνης τροποποιήθηκε το 1995 με την ονομασία "Σύμβαση για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου" (Convention for the Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean), η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2004. (Μπεριάτος - Παπαγεωργίου, 2010)

Η επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ αναφέρει, επίσης, τις κύριες τροποποιήσεις της Σύμβασης, οι οποίες αφορούν στην (europa.eu):

- *Επέκταση του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης.*
- *Εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης.*
- *Εφαρμογή της αρχής «ο υπαίτιος ρύπανσης, υπόχρεος αποζημίωσης» ("polluter pays").*
- *Προώθηση της αξιολόγησης των επιπτώσεων.*
- *Προστασία και διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας.*
- *Καταπολέμηση της ρύπανσης από τη διασυνοριακή διακίνηση επικίνδυνων αποβλήτων.*
- *Πρόσβαση στις πληροφορίες και στη συμμετοχή του κοινού.*

Αξίζει επιπλέον, να σημειωθεί ότι η Σύμβαση της Βαρκελώνης προώθησε σημαντικά διάφορα διαπεριφερειακά, περιφερειακά και εθνικά σχέδια, που συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη, χαρακτηριστικό των οποίων αποτελεί η «Συμφωνία συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος του Ιονίου Πελάγους και των παράκτιων ακτών του», η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη το 1979 (Νόμος 1267/1982, ΦΕΚ85Α/ 5-7-82). (Μπεριάτος - Παπαγεωργίου, 2010- europa.eu)

Τέλος, βασική λειτουργία της Σύμβασης της Βαρκελώνης αποτέλεσε η έκδοση μιας σειράς πρωτοκόλλων για κάποια σημαντικά θέματα του περιβάλλοντος, τα οποία είναι (europa.eu):

- Πρωτόκολλο για την πρόληψη της ρύπανσης της Μεσογείου Θαλάσσης από τις βυθίσσεις αποβλήτων από πλοία και αεροσκάφη (1977)
- Πρωτόκολλο για τη συνεργασία στην καταπολέμηση της ρύπανσης της Μεσογείου Θαλάσσης από υδρογονάνθρακες και άλλες επιβλαβείς ουσίες σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης (1981)
- Πρωτόκολλο για την προστασία της Μεσογείου Θαλάσσης από τη ρύπανση από χερσαίες πηγές (1983)
- Πρωτόκολλο για τις ειδικά προστατευόμενες περιοχές και τη βιοποικιλότητα στη Μεσόγειο (1984)
- Πρωτόκολλο για τη συνεργασία για την πρόληψη της ρύπανσης από πλοία και σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, την καταπολέμηση της ρύπανσης στη Μεσόγειο Θάλασσα (2004)
- Πρωτόκολλο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου (2008)

### *1.1.2 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΕ*

Το 2007 η Ευρωπαϊκή Ένωση ενέκρινε τη Γαλάζια Βίβλο, η οποία προτείνει μια Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική (ΟΘΠ). Στο επίσημο έγγραφο της, η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Commission of European Communities-COM) αναφέρει πως η Επιτροπή προτείνει μια *Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία θα θεμελιώνεται στη σαφή παραδοχή ότι όλα τα θέματα που σχετίζονται με τους ωκεανούς και τις θάλασσες της Ευρώπης διασυνδέονται και ότι οι πολιτικές που συνδέονται με τη θάλασσα πρέπει να αναπτύσσονται συνεκτικά εάν θέλουμε να αποκομίσουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα.* (COM, 2007/575). Στόχος της ΟΘΠ είναι να υπάρξει μια πιο συνεκτική προσέγγιση των ζητημάτων της θάλασσας, περιλαμβάνοντας πιο συγκεκριμένες διατομεακές πολιτικές, που είναι (ec.europa.eu):

- Γαλάζια Ανάπτυξη

Η Γαλάζια Ανάπτυξη, η οποία αποτελεί στρατηγική για την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης του θαλάσσιου και ναυτιλιακού τομέα και αποτελείται από τρεις συνιστώσες, οι οποίες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1.1.2 Συνιστώσες της Γαλάζιας Ανάπτυξης

<b>Γαλάζια Ανάπτυξη</b>	Συγκεκριμένα μέτρα ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής	<p>α. γνώσεις για τη θάλασσα: βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφορίες για τη θάλασσα</p> <p>β. θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός: αποτελεσματική και βιώσιμη διαχείριση των θαλάσσιων δραστηριοτήτων</p> <p>γ. ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση: παροχή στις αρχές μιας καλύτερης εικόνας για το τι συμβαίνει στη θάλασσα</p>
	Στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες με στόχο να διασφαλιστεί ο πλέον κατάλληλος συνδυασμός μέτρων προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τοπικούς κλιματικούς, ωκεανογραφικούς, οικονομικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς παράγοντες	<p>α. Αδριατική Θάλασσα και Ιόνιο Πέλαγος</p> <p>β. Αρκτικός Ωκεανός</p> <p>γ. Ατλαντικός Ωκεανός</p> <p>δ. Βαλτική Θάλασσα</p> <p>ε. Εύξεινος Πόντος</p> <p>στ. Μεσόγειος Θάλασσα</p> <p>ζ. Βόρεια Θάλασσα</p>
	Στοχευόμενη προσέγγιση για συγκεκριμένες δραστηριότητες	<p>α. υδατοκαλλιέργεια</p> <p>β. παράκτιος τουρισμός</p> <p>γ. θαλάσσια βιοτεχνολογία</p> <p>δ. ωκεάνια ενέργεια</p> <p>ε. εκμετάλλευση κοιτασμάτων του θαλάσσιου βυθού</p>

Πηγή: ec.europa.eu, Ιδία επεξεργασία

- Δεδομένα και γνώσεις για τη θάλασσα 2020

Η πολιτική αυτή συγκεντρώνει, με τη βοήθεια ειδικών επιστημών και ιστοτόπων, διάφορα θαλάσσια δεδομένα, προκειμένου να γίνει πιο εύκολη η πρόσβαση των ενδιαφερόμενων στα δεδομένα, όπως επίσης και η αξιοποίηση των δεδομένων αυτών, προς όφελος των προϊόντων και των υπηρεσιών, αλλά και με στόχο τη δημιουργία νέων. (ec.europa.eu)

- Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός

Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός αποτελεί το σχεδιασμό του πότε (χρόνος) και που (τόπος) θα πραγματοποιηθούν συγκεκριμένες ανθρώπινες δραστηριότητες στη θάλασσα, με σκοπό να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και βιωσιμότητα τους, όσο γίνεται περισσότερο. Η τομεακή αυτή πολιτική θα αναλυθεί εκτενέστερα σε επόμενο κεφάλαιο της εργασίας. (ec.europa.eu)

- Ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση

Αφορά την παροχή μεθόδων, προκειμένου οι ενδιαφερόμενες αρχές να ανταλλάσουν πληροφορίες και δεδομένα, τα οποία σχετίζονται με τη θαλάσσια επιτήρηση. Αυτό, καθιστά την επιτήρηση της θάλασσας πιο αποτελεσματική και κυρίως πιο οικονομική. (ec.europa.eu)

- Στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες

Η μοναδικότητα κάθε θαλάσσιας περιοχής οδήγησε στην ανάπτυξη μιας προσαρμοσμένης στρατηγικής, για την κάθε περιοχή, με στόχο την οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα και αντιμετωπίζοντας τις αδυναμίες της κάθε περιοχής. (ec.europa.eu)

Τέλος, η ΟΘΠ κρίνεται σημαντικά απαραίτητη διότι αρχικά, λαμβάνει υπ' όψιν της όλες τις αλληλεπιδράσεις και αλληλεξαρτήσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, που λαμβάνουν χώρα στο θαλάσσιο χώρο. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρεται η λειτουργία ενός υπεράκτιου αιολικού πάρκου, η οποία μπορεί να προκαλέσει διαταραχές στη ναυσιπλοΐα και με τη σειρά τους μπορεί να έχουν επιπτώσεις στα λιμάνια. Επιπλέον, γίνεται εξοικονόμηση χρόνου και χρημάτων, μέσω της συνεργασίας των αρχών σε ορισμένα ζητήματα, αναπτύσσοντας και προωθώντας την αξία της διαρθρωμένης και συστηματικής συνεργασίας. (ec.europa.eu)

### 1.1.3 ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ

Το πρωτόκολλο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας Ζώνης – ΟΔΠΖ (Integrated Coastal Zone Management – ICZM protocol) στη Μεσόγειο, αποτελεί πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι το τελευταίο και πιο σημαντικό πρωτόκολλο της Σύμβασης της Βαρκελώνης, το οποίο υπογράφηκε το 2008, στη Μαδρίτη και τέθηκε σε ισχύ στις 24 Μαρτίου 2011. (Μπεριάτος - Παπαγεωργίου, 2010)

Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης (ΟΔΠΖ) είναι μια διαδικασία διαχείρισης των ακτών, μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης, όσον αφορά όλες τις πτυχές της παράκτιας ζώνης, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται γεωγραφικά και πολιτικά όρια, με σκοπό την επίτευξη της βιωσιμότητας. ([www.coastalwiki.org](http://www.coastalwiki.org)) Επιπλέον, καλύπτει πλήρως τους τομείς της συλλογής πληροφοριών, του σχεδιασμού, της λήψης αποφάσεων, της διαχείρισης, καθώς και της παρακολούθησης της εφαρμογής. Για το λόγο αυτό, κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική η συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων στους διάφορους τομείς, προκειμένου να εξασφαλιστεί η υποστήριξη όλων στην πραγματοποίηση των στρατηγικών. ([ec.europa.eu](http://ec.europa.eu))

Η ΟΔΠΖ έχει ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής, όπως αυτό ορίζεται στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ, 2009):

*Το Θαλάσσιο περιβάλλον και τις παράκτιες περιοχές της Μεσογείου<sup>2</sup>, το οποίο οριοθετείται:*

*A) Από το θαλάσσιο όριο των παράκτιων ζωνών, το οποίο είναι το εξωτερικό όριο των χωρικών υδάτων των μερών και*

*B) το χερσαίο όριο των παράκτιων ζωνών, το οποίο είναι το όριο των ανάλογων παράκτιων μονάδων, όπως αυτές έχουν οριστεί από τα συμβαλλόμενα μέρη.*

---

<sup>2</sup> Εάν, εντός των ορίων της εθνικής κυριαρχίας του, ένα συμβαλλόμενο μέρος καθορίσει όρια διαφορετικά από αυτά, προσκομίζει δήλωση στον Υποθηκοφύλακα κατά την κατάθεση του εγγράφου κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης που αφορά το παρόν πρωτόκολλο, ή σε άλλη ακόλουθη χρονική στιγμή, εφόσον: α) το θαλάσσιο όριο είναι βραχύτερο από το εξωτερικό όριο των χωρικών υδάτων και β) το χερσαίο όριο είναι διαφορετικό, περισσότερο ή λιγότερο εκτενές, από τα όρια των χερσαίων ή παράκτιων μονάδων όπως ορίζονται ανωτέρω, προκειμένου να εφαρμοστούν, μεταξύ άλλων, η προσέγγιση που στηρίζεται στο οικοσύστημα καθώς και οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια και να ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες των νήσων που συνδέονται με τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά τους ή να ληφθούν υπόψη οι αρνητικές επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος. (ΕΕ, 2009)



Επίσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει και τους βασικότερους στόχους της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιας Ζώνης, οι οποίοι είναι (ΕΕ, 2009):

α) *Η διευκόλυνση της αειφόρου ανάπτυξης των παράκτιων ζωνών μέσω του λογικού σχεδιασμού των δραστηριοτήτων, λαμβανομένου υπόψη ότι η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη συνάδει με το περιβάλλον και τα τοπία.*

β) *Η διατήρηση των παράκτιων ζωνών προς όφελος των σημερινών και μελλοντικών γενεών.*

γ) *Η εξασφάλιση της αειφόρου εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, ιδίως όσον αφορά τα ύδατα.*

δ) *Η διατήρηση της ακεραιότητας των παράκτιων οικοσυστημάτων και τοπίων και της γεωμορφολογίας των παράκτιων ζωνών.*

ε) *Η αποτροπή ή/και μείωση των αποτελεσμάτων των φυσικών κινδύνων και ειδικότερα της αλλαγής του κλίματος, που μπορούν να προκληθούν από φυσικές αιτίες ή ανθρωπογενείς δραστηριότητες.*

στ) *Η επίτευξη συνοχής μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών πρωτοβουλιών και μεταξύ όλων των αποφάσεων που λαμβάνονται από τις δημόσιες αρχές, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, οι οποίες επηρεάζουν τη χρήση των παράκτιων ζωνών.*

Η σημασία της ολοκληρωμένης διαχείρισης παράκτιων ζωνών γίνεται αντιληπτή αν λάβει κανείς υπόψη του τη χρησιμότητα και τον ρόλο που διαδραματίζουν οι παράκτιες ζώνες, στο χώρο της Μεσογείου, δεδομένου του ότι αποτελούν τις πιο παραγωγικές ίσως περιοχές. Η πληθώρα βιοτόπων και οικοσυστημάτων των παράκτιων περιοχών κινδυνεύει σήμερα από την υπερβολική οικιστική ανάπτυξη, την υπερβολική εκμετάλλευση των πόρων και την κλιματική αλλαγή. Εδώ φαίνεται και η αξία της ΟΔΠΖ, η οποία συμβάλει στον συντονισμό των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές, λαμβάνοντας υπ' όψιν, παράλληλα, τη διατήρηση και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. (ec.europa.eu)

#### **1.1.4 ΟΔΗΓΙΑ ΠΛΑΙΣΙΟ 2008/56/ΕΚ ΓΙΑ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ**

Ο θαλάσσιος χώρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Μεσόγειος, Βαλτική, Βόρεια Θάλασσα, Μαύρη Θάλασσα) χαρακτηρίζεται από περιοχές με μεγάλη οικολογική και παραγωγική

αξία (ιχθυοπαραγωγή, τουρισμός, κ.α.). Για το λόγο αυτό, δημιουργήθηκε η Οδηγία Πλαίσιο 2008/56/EK για τη Θαλάσσια Στρατηγική, η οποία εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Ιούνιο του 2008 και αποτελεί τον «περιβαλλοντικό πυλώνα» της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής. Η Οδηγία έχει ως γενικότερους στόχους την αειφορία των θαλάσσιων περιοχών και τη διατήρηση και προστασία των οικοσυστημάτων και των πόρων του θαλάσσιου χώρου, τα οποία έχουν άμεσο αντίκτυπο στις κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες, που λαμβάνουν χώρα στη θάλασσα. (Μπεριάτος - Παπαγεωργίου, 2010· [www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

Έτσι, προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι στόχοι αυτοί η Οδηγία παροτρύνει τα Κράτη Μέλη να πάρουν τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου να διατηρηθεί και να ενισχυθεί η καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων περιοχών της ΕΕ έως το έτος 2020. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

Για το σκοπό αυτό, η Οδηγία Πλαίσιο 2008/56/EK για τη Θαλάσσια Στρατηγική ορίζει μέτρα για τα Κράτη Μέλη, τα οποία πρέπει να:

α) Εξασφαλίζουν την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, να προλαμβάνουν την επιδείνωσή του ή, όταν αυτό είναι δυνατόν, να αποκαθιστούν τα θαλάσσια οικοσυστήματα σε περιοχές όπου αυτά έχουν υποστεί αρνητικές επιδράσεις και

β) να προλαμβάνουν και να μειώνουν τις εναποθέσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον, με στόχο τη σταδιακή εξαφάνιση της ρύπανσης, για να εξασφαλίσουν ότι δεν θα υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις ή κίνδυνοι για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, τα θαλάσσια οικοσυστήματα, την ανθρώπινη υγεία ή τις θεμιτές χρήσεις της θάλασσας.

Τέλος, καθορίζονται οι θαλάσσιες στρατηγικές, τις οποίες πρέπει να αναπτύξουν τα Κράτη Μέλη. Κάθε κράτος, βέβαια, πρέπει να επιλέξει μόνο του τα κατάλληλα διαχειριστικά μέτρα, με βάση την κατάσταση, τις ανάγκες και τα προβλήματα των θαλάσσιων περιοχών που υπάγονται σε αυτό, καθώς επίσης, για τις θαλάσσιες περιοχές που υπάγονται σε περισσότερα από ένα Κράτος Μέλος, θα πρέπει να αναπτυχθούν κοινές στρατηγικές προωθώντας τον συντονισμό των δράσεων και την συνεργασία των χωρών. (Οδηγία Πλαίσιο 2008/56/EK)

### *1.1.5 ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ*

Στο πλαίσιο της Γαλάζιας Βίβλου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το Νοέμβριο του ίδιου έτους την Ανακοίνωση «Ενας Οδικός Χάρτης για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (ΘΧΣ)», η οποία καθιστά το ΘΧΣ ως το κύριο μέσο επίτευξης της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, συνεισφέροντας στο συντονισμό των δράσεων των φορέων που εμπλέκονται, με σκοπό την προστασία και την ανάπτυξη του περιβάλλοντος. (Μπεριάτος - Παπαγεωργίου, 2010)

Το περιεχόμενο της Ανακοίνωσης προωθεί το ΘΧΣ, την ενοποιημένη επιτήρηση των θαλασσών και τη δημιουργία μιας ισχυρής βάσης δεδομένων για το θαλάσσιο χώρο, σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Επιπλέον, ο Χάρτης καθορίζει δέκα κύριες αρχές, κάποιες από τις οποίες είναι η χρήση του ΘΧΣ ανάλογα με το είδος και την περιοχή των δραστηριοτήτων, η προσπάθεια συνοχής μεταξύ του θαλάσσιου και χερσαίου σχεδιασμού, η δημιουργία νομικής υπόστασης για τον ΘΧΣ και η διασυνοριακή συνεργασία. (Μπεριάτος - Παπαγεωργίου, 2010)

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως ο Οδικός Χάρτης για το ΘΧΣ θέτει αναγκαία τη συσχέτιση του με διεθνή, ευρωπαϊκά και άλλα μέσα και συμβάσεις, όπως είναι η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, το Πρωτόκολλο της Σύμβασης του Λονδίνου (2006), η οδηγία - πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική, η οδηγία για τους οικοτόπους και τα πτηνά (NATURA 2000), κ.α. (COM, 2008/791)

### *1.1.6 ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΠΙΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥ ΘΧΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΠΖ*

Η τελευταία και πιο πρόσφατη κίνηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έγινε το Μάρτιο του 2013, στις Βρυξέλλες, μέσω μίας πρότασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με σκοπό τη θέσπιση ενός πλαισίου που θα αναφέρεται στη σχέση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού (ΘΧΣ) με την ολοκληρωμένη διαχείριση παράκτιων ζωνών (ΟΔΠΖ).

Ο κύριος στόχος της οδηγίας αυτής αφορά την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του θαλάσσιου και παράκτιου χώρου, αλλά και την αειφόρο χρήση των πόρων τους. Η επίτευξη του στόχου αυτού αναμένεται να γίνει μέσω της δημιουργίας ενός πλαισίου, το οποίο θα εφαρμόσει αποτελεσματικά το ΘΧΣ στο

θαλάσσιο χώρο της ΕΕ και θα παρέχει μία ορθή ΟΔΠΖ στα κράτη μέλη. (COM, 2013/0074)

Να τονιστεί πως ο ΘΧΣ και η ΟΔΠΖ είναι εργαλεία συμπληρωματικά και στην περίπτωση που εφαρμοστούν από κοινού, παρέχουν τη δυνατότητα βελτίωσης τόσο του χωροταξικού σχεδιασμού, όσο και της διαχείρισης της ζώνης μεταξύ ξηράς και θάλασσας. Αυτό συμβαίνει λόγω του ότι το γεωγραφικό εύρος των δύο αναφερόμενων εργαλείων επικαλύπτει τον παράκτιο και θαλάσσιο χώρο των κρατών μελών. Εκεί δηλαδή, που τα χωροταξικά σχέδια θα καταγράψουν και θα αναλύσουν την υφιστάμενη κατάσταση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στα χωρικά ύδατα και θα προτείνουν την πλέον αποτελεσματικότερη χωροταξική τους ανάπτυξη, εκεί και οι στρατηγικές της ΟΔΠΖ θα επιτύχουν την ολοκληρωμένη διαχείριση των δραστηριοτήτων αυτών. (COM, 2013/0074)

Συνοπτικά, η εν λόγω πρόταση, για τη δημιουργία ενός τέτοιου πλαισίου συνοχής δύο εργαλείων καθορίζει ένα πλαίσιο συστηματικής και συντονισμένης προσέγγισης της θαλάσσιας διακυβέρνησης στα κράτη μέλη. Στόχος της είναι να καθιερώσουν τα κράτη ένα ή περισσότερα συστήματα, προκειμένου να καλύπτουν πλήρως τη συλλογή δεδομένων, τον εντοπισμό προβλημάτων, τη λήψη αποφάσεων για το σχεδιασμό, το σχεδιασμό και την παρακολούθηση του, αλλά και τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων ομάδων. Αυτό όμως δεν σημαίνει τον αποκλεισμό της εθνικής νομοθεσίας του εκάστοτε κράτους μέλους, αλλά την εναρμόνιση της στη διεθνή νομοθεσία, η οποία αφορά την εφαρμογή του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών. (COM, 2013/0074)

Επίσης, μέσω αυτής της πρότασης, δεν τίθενται νέοι τομεακοί στόχοι στα θαλάσσια χωροταξικά σχέδια ή στις στρατηγικές της ΟΠΔΖ, αλλά προωθείται η κοινή και παράλληλη επίτευξη τους, καθώς και η διασύνδεση τους με τους στόχους των εθνικών και περιφερειακών πολιτικών των κρατών. Στόχος αυτού, αποτελεί ο προσδιορισμός των στοιχείων που απαιτούνται σχετικά με την πρόληψη ή την μείωση των συγκρούσεων μεταξύ των διαφόρων τομέων και δραστηριοτήτων και η συμβολή στην πιο αποτελεσματική επίτευξη των στόχων της ΕΕ. Τέλος, απαιτείται η λήψη μέτρων από τα κράτη μέλη, που αφορούν στη διασυννοριακή τους συνεργασία σε ίδιες θαλάσσιες περιοχές ή υποπεριοχές και στη συναφή τους παράκτια ζώνη και στη συλλογή και ανταλλαγή κατάλληλων πληροφοριών, προκειμένου να επιτευχθεί η

συνοχή των δύο εργαλείων διαχείρισης του παράκτιου και του θαλάσσιου χώρου. Η ανταλλαγή δεδομένων διευκολύνεται από τις εκτελεστικές πράξεις, μέσω των οποίων επιτρέπεται η σωστή εφαρμογή της οδηγίας και η σύνταξη εκθέσεων από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή. (COM, 2013/0074)

## 1.2 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ

Ο χωροταξικός σχεδιασμός στην Ελλάδα για το θαλάσσιο χώρο καταγράφει ένα σύντομο ιστορικό, αφού ακολούθησε την πορεία του γενικότερου χωροταξικού σχεδιασμού της χώρας. Ξεκινώντας από χαμηλές κλίμακες, λόγω κοινωνικών, τεχνολογικών και οικονομικών παραγόντων, ο χωροταξικός σχεδιασμός, σχετικά με το υγρό στοιχείο, ξεκίνησε πρώτα το 1940, με σκοπό την επίλυση προβλημάτων στην ακτογραμμή, εκεί που το χερσαίο τμήμα συναντά τη θάλασσα. Έτσι, συντάχθηκε ο Νόμος 2344/1940 Περί Αιγιαλού και παραλίας, ο οποίος τροποποιήθηκε το 2001 με το Νόμο 2971/2001 (ΦΕΚ Α285/01). Μετά τη σύνταξη του πρώτου νόμου επιχειρούνται δύο νέα νομοθετήματα για τη παράκτια ζώνη, τα έτη 1983 και 1984, τα οποία όμως δεν εφαρμόστηκαν. Το πρώτο αναφερόταν στην προστασία των ακτών (Ν. 1337/83), ενώ το δεύτερο στις περιφράξεις των παραλιακών γηπέδων (ΠΔ 236/84). Η τελευταία κίνηση για τον παράκτιο χωροταξικό σχεδιασμό έγινε το 2010, με ένα προσχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης, το οποίο βρισκόταν σε διαβούλευση. Το προσχέδιο αυτό αναφερόταν σε ένα Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον παράκτιο χώρο, με σκοπό την οργάνωση του και τη σωστή του διαχείριση. Το ΕΠΧΣΑΑ για τον παράκτιο χώρο δεν προχώρησε περισσότερο και η κίνηση αυτή στέφτηκε με αποτυχία.

Έτσι, μόλις το 2011, έγινε η πρώτη κίνηση προς το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό των ελληνικών υδάτων. Με το Νόμο 3983/2011 «Εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/56/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 και άλλες διατάξεις», που συντάχθηκε, η προαναφερόμενη Οδηγία Πλαίσιο 2008/56/EK για τη Θαλάσσια Στρατηγική ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία. Ισχύουν οι βασικές αρχές και οι κύριοι στόχοι της Οδηγίας προσαρμοσμένοι, πια, στην ελληνική πραγματικότητα, προκειμένου να διατηρηθεί και να αποκατασταθεί το φυσικό περιβάλλον έως το έτος 2020. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

Όπως και στην Οδηγία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την πραγματοποίηση του στόχου αυτού λαμβάνονται μέτρα, τα οποία πρέπει να (Νόμος 3983/2011):

*α) Εξασφαλίζουν την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, προλαμβάνουν την επιδείνωσή του ή, όταν αυτό είναι δυνατόν, αποκαθιστούν τα θαλάσσια οικοσυστήματα, σε περιοχές όπου αυτά έχουν υποστεί αρνητικές επιδράσεις.*

*β) Προλαμβάνουν και μειώνουν τις εναποθέσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον, με στόχο τη σταδιακή εξάλειψη της ρύπανσης όπως ορίζεται στην παρ. 8 του άρθρου 4, για να εξασφαλίσουν ότι δεν θα υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις ή κίνδυνοι για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, τα θαλάσσια οικοσυστήματα, την ανθρώπινη υγεία ή τις νόμιμες χρήσεις της θάλασσας.*

Για την εφαρμογή του νόμου συστάθηκε η Εθνική Επιτροπή Θαλάσσιας Περιβαλλοντικής Στρατηγικής (ΕΕΘΠΕΣ), η λειτουργία της οποίας εγκρίθηκε με δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 3186 Β'/30-12-2011) και στην οποία ανατέθηκε το πρώτο έργο, με κύρια θέματα ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr)):

- α) Την αξιολόγηση της περιβαλλοντικής κατάστασης και των πιέσεων του θαλάσσιου χώρου,
- β) τον καθορισμό προτύπων σχετικά με την καλή κατάσταση του περιβάλλοντος και
- γ) τον καθορισμό στρατηγικών για την επίτευξη των στόχων.

Το πρώτο βήμα προς το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό λοιπόν, από την πλευρά του ελληνικού κράτους, έχει γίνει και αναμένονται πλέον τα επόμενα βήματα. Έτσι σύμφωνα με το ΥΠΕΚΑ προβλέπεται ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr)):

- α) Η θέσπιση και εφαρμογή έως τις 15 Ιουλίου 2014, προγράμματος παρακολούθησης για τη συνεχή αξιολόγηση και την τακτική αναπροσαρμογή των στόχων,
- β) η κατάρτιση Προγραμμάτων Μέτρων, το αργότερο έως το 2015, με στόχο την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης και
- γ) η έναρξη λειτουργίας των προαναφερθέντων προγραμμάτων, το αργότερο έως το 2016.

Τέλος, να σημειωθεί πως η ορθή και ολοκληρωμένη εφαρμογή του νόμου αυτού, είναι σε θέση να παρέχει μία ουσιαστική και αποτελεσματική διαχείριση και προστασία του θαλάσσιου ελληνικό περιβάλλοντος.



**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2**  
**ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

### ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Όπως προαναφέρθηκε ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός αποτελεί μία από τις διατομεακές πολιτικές που πλαισιώνουν την Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική, όπως ορίστηκε από τη Γαλάζια Βίβλο. Επιπλέον, η έκδοση της ανακοίνωσης «Ένας Οδικός Χάρτης για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (ΘΧΣ): επίτευξη κοινών αρχών της ΕΕ», ενθαρρύνει την προώθηση του ΘΧΣ, σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, αναφέροντας πως ο ΘΧΣ αποτελεί το κύριο εργαλείο, προκειμένου να υλοποιηθεί η ΟΘΠ.

Τα τελευταία χρόνια ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός αποτελεί θέμα εστίασης και συζήτησης σε όλο τον κόσμο, για τις θάλασσες του πλανήτη, αλλά και ειδικότερα για τις θαλάσσιες περιοχές που δέχονται πολλές περιβαλλοντικές πιέσεις και μεγάλη υποβάθμιση. Μέσω του χωροταξικού σχεδιασμού του θαλάσσιου χώρου, οι χώρες έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν ένα λειτουργικό πλαίσιο, το οποίο είναι ικανό να διατηρήσει το θαλάσσιο οικοσύστημα και τη βιοποικιλότητα του, αλλά και να αναπτύξει τη βιώσιμη χρήση των θαλασσών με στόχο την οικονομική ανάπτυξη τους. Έχουν γίνει πολλές προσπάθειες προκειμένου να αναλυθεί με σαφή τρόπο η έννοια του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και να γίνει σε όλους κατανοητό το μέγεθος της σημαντικότητας του για τις θαλάσσιες περιοχές του πλανήτη. (IOC, 2009)

Για τον παραπάνω λόγο, το κεφάλαιο αυτό έχει ως στόχο την ανάλυση της έννοιας και των στοιχείων που χαρακτηρίζουν το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, με σκοπό την πλήρη κατανόηση του όρου του, αλλά και της σημασίας του στη σημερινή πραγματικότητα. Πέρα όμως από την περιγραφή των βασικών στοιχείων και εννοιών του, θα παρουσιαστούν και άλλα χαρακτηριστικά του ΘΧΣ. Τα χαρακτηριστικά αυτά σχετίζονται με την ορθή ανάπτυξη και την αποτελεσματική επίτευξη του και αφορούν στα στάδια υλοποίησης του, καθώς και στα κριτήρια επιτυχίας του. Τέλος, θα αναφερθεί η υφιστάμενη κατάσταση του ΘΧΣ σε διάφορες χώρες της Ευρώπης, καθώς επίσης και η εφαρμογή του ανά τον κόσμο.

## 2.1 ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό έχουν δοθεί τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσο και από την UNESCO διάφοροι ορισμοί, οι οποίοι συνέβαλαν στο να κάνουν την έννοια του πιο κατανοητή, αλλά κυρίως πιο εύκολα αντιληπτή, όχι μόνο για τους ενδιαφερόμενους του θέματος, αλλά και για το κοινό.

Στο πλαίσιο της Γαλάζιας Βίβλου και της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει το ΘΧΣ ως *το σχεδιασμό του χρόνου και του τόπου πραγματοποίησης ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη θάλασσα, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και η βιωσιμότητά τους στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Κατά τη διαδικασία αυτή, συνεργάζονται με διαφάνεια όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη με στόχο τον σχεδιασμό των θαλάσσιων δραστηριοτήτων.* (ec.europa.eu)

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε το 2008, στις Βρυξέλες, την ανακοίνωση «Ένας Οδικός Χάρτης για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (ΘΣΧ): επίτευξη κοινών αρχών της ΕΕ», στην οποία αναφέρει πως:

*Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός (ΘΧΣ) αποτελεί ένα κύριο μέσο εφαρμογής της ΟΘΠ. Παρέχει βοήθεια στις δημόσιες αρχές και στους ενδιαφερόμενους για τον συντονισμό της δράσης τους και βελτιστοποιεί τη χρήση του θαλάσσιου χώρου προς όφελος της οικονομικής ανάπτυξης και του θαλασσίου περιβάλλοντος.* (COM 2008/791)

Το 2010, η Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξέδωσε την ανακοίνωση «Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός στην ΕΕ-επιτεύγματα και μελλοντικές εξελίξεις», όπου ορίζει το ΘΧΣ ως *μια διαδικασία, κατά την οποία οι δημόσιες αρχές αναλύουν και προβαίνουν σε χωροταξική και χρονική διανομή των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, στις θαλάσσιες περιοχές, με σκοπό την επίτευξη οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών στόχων.* (COM 2010/771)

Στη συνέχεια, η UNESCO καθορίζει το ΘΧΣ ως *μια δημόσια διαδικασία ανάλυσης και χωρικής και χρονικής κατανομής των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, στις θαλάσσιες περιοχές, για την επίτευξη οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών στόχων, που έχουν, συνήθως, προσδιοριστεί μέσω μιας πολιτικής διαδικασίας. Χαρακτηριστικό του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού είναι η οικολογική, ολοκληρωμένη, προσαρμοστική και συμμετοχική στρατηγική.* (www.unesco-ioc-marinesp.be)

Χαρακτηριστικά, αναφέρεται, επίσης, πως ο ΘΧΣ δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά ένας πρακτικός τρόπος, ώστε να δημιουργηθεί και να καθιερωθεί μια πιο ορθολογική χρήση του θαλάσσιου χώρου, αλλά και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των θαλάσσιων χρήσεων, να ισορροπήσει τις απαιτήσεις για την ανάπτυξη με την ανάγκη για την προστασία του περιβάλλοντος και τέλος να συνδράμει στην επίτευξη των κοινωνικών και οικονομικών στόχων, με προγραμματισμένο τρόπο. ([www.unesco-ioc-marinesp.be](http://www.unesco-ioc-marinesp.be))

Τέλος, η Διακυβερνητική Ωκεανογραφική Επιτροπή της UNESCO (Intergovernmental Oceanographic Commission – IOC) αναφέρει πως ουσιαστικά, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός έχει τη δυνατότητα να κάνει την εφαρμογή της χερσαίας προσέγγισης των οικοσυστημάτων στις θαλάσσιες περιοχές πραγματικότητα. Αυτό, επιτυγχάνεται με την ανάλυση της χωρικής και χρονικής κατανομής των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στις θαλάσσιες περιοχές, με στόχο την επίτευξη οικολογικών, κοινωνικών και οικονομικών στόχων, οι οποίοι έχουν τεθεί συνήθως, μέσω μιας πολιτικής διαδικασίας. ([www.ioc-unesco.org](http://www.ioc-unesco.org))

Τα τελευταία χρόνια, η Διακυβερνητική Ωκεανογραφική Επιτροπή (IOC), αλλά και το πρόγραμμα «Άνθρωπος και Βιόσφαιρα» (MAB) έχουν εργαστεί, ώστε ο ΘΧΣ να ξεφύγει από τα όρια της θεωρίας και να εφαρμοστεί και στην πράξη. Έτσι, το Νοέμβριο του 2006 φιλοξένησαν το πρώτο διεθνές εργαστήριο για το ΘΧΣ και το 2007 η UNESCO δημοσίευσε την τεχνική έκθεση «Οράματα για την Αλλαγή της Θάλασσας». Η τελευταία σημαντική ενέργεια της IOC αποτελεί ο οδηγός «Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός: Μια προσέγγιση βήμα - βήμα, βασισμένη στη διαχείριση του οικοσυστήματος» (MARINE SPATIAL PLANNING: A Step-by-Step Approach toward Ecosystem-based Management), που δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2009. Ο οδηγός αυτός απευθύνεται κυρίως στους ενδιαφερόμενους φορείς, που είναι υπεύθυνοι για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των θαλάσσιων περιοχών και των πόρων τους, καθώς επίσης παρουσιάζει αναλυτικά τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν, προκειμένου να στεφθεί ο ΘΧΣ με επιτυχία. ([www.ioc-unesco.org](http://www.ioc-unesco.org))

*Τι δεν είναι ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός;*

Για μια πιο σωστή και εύκολη κατανόηση του ΘΧΣ, καλό θα ήταν να διευκρινιστεί, πέρα από το τι είναι και το τι δεν είναι. Έτσι, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός δεν

είναι ένα υποκατάστατο των μέσων, για το σχεδιασμό και τη διαχείριση των μεμονωμένων τομέων. Στρατηγικές και επιχειρησιακά σχέδια για την αλιεία, τις θαλάσσιες μεταφορές, την ενέργεια και τη διατήρηση του περιβάλλοντος, για παράδειγμα, συνεχίζουν να ισχύουν, ακόμα και όταν ο ΘΧΣ τίθεται σε εφαρμογή, με τη μόνη διαφορά ότι πλέον ενσωματώνονται σε αυτόν. Αυτό σημαίνει πως ο ΘΧΣ μπορεί να αποτελέσει τον οδηγό για τη διαχείριση ενός τομέα, ο οποίος θα πρέπει να είναι σε θέση να αυξήσει τις συμβατότητες και να μειώσει τις συγκρούσεις με τους άλλους τομείς, να εξισορροπήσει την ανάπτυξη με τη διατήρηση του περιβάλλοντος, να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις των πολλαπλών ανθρώπινων χρήσεων στο θαλάσσιο χώρο, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των τομεακών σχεδίων. ([www.unesco-ioc-marinesp.be](http://www.unesco-ioc-marinesp.be))

Επιπλέον, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός δεν είναι ένα σχέδιο που έγινε μία φορά και είναι οριστικό. Το πλαίσιο του σχεδιασμού μπορεί και πρέπει να αλλάζει συνεχώς, δεδομένου του ότι η επιστήμη διαθέτει κατά περιόδους νέες γνώσεις, η τεχνολογία βελτιώνεται και οι κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες μεταβάλλονται με την πάροδο του χρόνου. Ο ΘΧΣ επομένως, είναι ένας σχεδιασμός που παρακολουθείται και αξιολογείται, προκειμένου να δίνονται νέες πληροφορίες για την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του, με σκοπό την ενημέρωση του σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να ανταπεξέρχεται στις νέες μεταβαλλόμενες συνθήκες. ([www.unesco-ioc-marinesp.be](http://www.unesco-ioc-marinesp.be))

Επίσης, θα πρέπει να διευκρινιστεί πως ο ΘΧΣ δεν είναι μόνο σχεδιασμός διατήρησης. Αυτό σημαίνει πως ενώ για ένα δίκτυο θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, το οποίο μπορεί να είναι ένα αποτέλεσμα του ΘΧΣ, δεν επιδιώκεται μόνο η επίτευξη των στόχων για τη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και η εξισορρόπηση του με την οικονομική ανάπτυξη. ([www.unesco-ioc-marinesp.be](http://www.unesco-ioc-marinesp.be))

Τέλος, ο ΘΧΣ δεν έχει δημιουργηθεί μόνο για τη χάραξη ζωνών στο θαλάσσιο χώρο. Ο χώρος της θάλασσας έχει χωριστεί, μέσω της χάραξης διαφόρων περιοχών και ζωνών, για τις ανθρώπινες χρήσεις εδώ και δεκαετίες, αν όχι περισσότερο. Για παράδειγμα, η αλιεία επιτρέπεται ή απαγορεύεται σε συγκεκριμένες περιοχές ή ζώνες, οι θαλάσσιες μεταφορές έχουν περιοριστεί σε ειδικές λωρίδες ή ζώνες, ιδίως σε εντατικά χρησιμοποιούμενες περιοχές, τα δικαιώματα έρευνας ή εκμετάλλευσης της ενέργειας και των ορυκτών πόρων περιορίζονται επίσης, βάσει της έκτασης και οι ζώνες

θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών βρίσκονται σε πολλά μέρη του κόσμου. Ωστόσο, αυτές οι περιοχές και ζώνες ανήκουν και προγραμματίζονται στο πλαίσιο του κάθε τομέα ξεχωριστά και εναρμονίζονται μέσω του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού. ([www.unesco-ioc-marinesp.be](http://www.unesco-ioc-marinesp.be))

*Τι μπορεί να περιλαμβάνει ένα Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο;*

Σε αντιστοιχία με ένα Γενικό Χωροταξικό Σχέδιο για τον ηπειρωτικό χώρο, έτσι και ένα Χωροταξικό Σχέδιο για το θαλάσσιο χώρο αναφέρεται αρχικά, σε μια συγκεκριμένη θαλάσσια περιοχή, καθορίζοντας ένα όραμα και θέτοντας συγκεκριμένους στόχους για την ανάπτυξη του. Επιπλέον, προσδιορίζει κατάλληλες πιθανές περιοχές, στις οποίες καθορίζονται επιτρεπόμενες ή μη θαλάσσιες χρήσεις και δραστηριότητες, για την ανάπτυξη ή τον περιορισμό τους αντίστοιχα, καθώς και θαλάσσιες περιοχές με σημαντικά περιβαλλοντικά στοιχεία, οι οποίες χρίζουν προστασίας. (Παπαγεωργίου, 2010)

Πιο συγκεκριμένα, το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο είναι ένα ολοκληρωμένο, στρατηγικό έγγραφο, το οποίο περιλαμβάνει αρχές προς την κατεύθυνση της υλοποίησης στόχων και σκοπών. Αναπτύσσεται, προκειμένου να εντοπιστούν συγκεκριμένα μέτρα διαχείρισης, τα οποία θα παρέχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα για το μέλλον, μέσω σαφών αποφάσεων, σχετικά με τον τόπο, τον τρόπο και το χρόνο διεξαγωγής των δραστηριοτήτων του ανθρώπου στο θαλάσσιο χώρο, αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος. Παρουσιάζει αναλυτικά ένα ολοκληρωμένο όραμα όλων των χωροταξικών πτυχών και των τομεακών πολιτικών, του θαλάσσιου χώρου που είναι υπό μελέτη και αφορά στους τομείς της οικονομικής ανάπτυξης, της θαλάσσιας μεταφοράς, της προστασίας του περιβάλλοντος, της ενέργειας, της αλιείας, του τουρισμού, κ.α. (IOC, 2009)

Τα βασικά στοιχεία, τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη σύνταξη ενός θαλάσσιου χωροταξικού πλαισίου, αλλά και στα οποία πρέπει να στηριχτεί ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός αφορούν (Agardy, 2010):

- Την πρόσβαση σε ναυτικές και ακτοπολιτικές πληροφορίες, με σκοπό τη λήψη αποφάσεων και την επίτευξη των στόχων.

- Την ταυτοποίηση των κοινών στοιχείων της θαλάσσιας περιοχής, που αφορούν τους τομείς του περιβάλλοντος, των οικονομικών και κοινωνικών στοιχείων, αλλά και των στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Την καταγραφή των στοιχείων που αφορούν τις υφιστάμενες θαλάσσιες χρήσεις, τις ανθρώπινες δραστηριότητες και τις πιέσεις για την αλλαγή του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων και των μελλοντικών τάσεων που παρουσιάζονται.
- Τη μοντελοποίηση των φυσικών και βιολογικών στοιχείων και των αλληλεπιδράσεων τους.
- Τις συγκρούσεις θαλάσσιων δραστηριοτήτων και τη συνολική αξιολόγηση των επιπτώσεων τους.
- Έναν ολοκληρωμένο μηχανισμό για τη διαχείριση του θαλάσσιου χώρου.
- Τον προσδιορισμό και την ανάθεση των διοικητικών και θεσμικών ρυθμίσεων, αλλά και των αρμοδιοτήτων των σχετικών ομάδων.
- Το μηχανισμό συμμετοχής των ενδιαφερομένων,
- Την παρακολούθηση των πολιτικών και των μεθόδων, με σκοπό την αξιολόγηση των επιδόσεων του σχεδιασμού.

Τέλος, ένα Χωροταξικό Σχέδιο για το θαλάσσιο χώρο εγκρίνεται από την αρμόδια διαχειριστική αρχή ή αρχές, σε συνεργασία με τις άλλες βασικές υπηρεσίες και αρχές που είναι υπεύθυνες για κάθε δραστηριότητα, καθώς επίσης συνδέεται άμεσα με ένα πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. (IOC, 2009)

## 2.2 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Από τους διάφορους ορισμούς που έχουν δοθεί για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό γίνεται αντιληπτό πως η σημασία του είναι πολύ μεγάλη και καλύπτει διάφορους τομείς. Με μια απλή ανασκόπηση λοιπόν, του προηγούμενου υποκεφαλαίου, διαπιστώνεται πως ο ΘΧΣ εξασφαλίζει την αποτελεσματικότητα και τη βιωσιμότητα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο χώρο, μέσω του σωστού σχεδιασμού τους, βελτιστοποιεί τον τρόπο με τον οποίο ο θαλάσσιος χώρος χρησιμοποιείται, συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη και παράλληλα στην προστασία του θαλάσσιου

περιβάλλοντος, και προωθεί με διάφορα μέσα την επίτευξη κοινωνικών και άλλων στόχων.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο τα οφέλη που προκύπτουν από την εφαρμογή του πλαισίου του χωροταξικού σχεδιασμού στις θαλάσσιες περιοχές, συγκεντρωμένα. Ο πίνακας αναφέρεται στους διάφορους τομείς δραστηριοτήτων, που επωφελούνται από το ΘΧΣ και αφορά στα οικολογικά και περιβαλλοντικά οφέλη, στα οικονομικά, καθώς και στα κοινωνικά θετικά αποτελέσματα.

Πίνακας 2.2 Τα οφέλη της εφαρμογής του ΘΧΣ σε διάφορους τομείς

Οικολογικά/περιβαλλοντικά οφέλη	Προσδιορισμός των οικολογικά και βιολογικά σημαντικών περιοχών
	Ενσωμάτωση των στόχων για τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας στην προγραμματισμένη λήψη αποφάσεων
	Προσδιορισμός και μείωση των συγκρούσεων μεταξύ των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο χώρο και του φυσικού περιβάλλοντος
	Κατανομή του χώρου με στόχο τη συντήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας
	Καθιέρωση πλαισίου για το σχεδιασμό δικτύου θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών
	Προσδιορισμός και μείωση των συσσωρευμένων επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο οικοσύστημα
Οικονομικά οφέλη	Παροχή μεγαλύτερης βεβαιότητας για την πρόσβαση στις επιθυμητές περιοχές, κατάλληλες για τις νέες επενδύσεις ιδιωτικού τομέα, που αποσβήνεται συχνά πάνω από 20-30 έτη
	Προσδιορισμός των συμβατών χρήσεων εντός της ίδιας

	<p>περιοχής ανάπτυξης</p> <p>Μείωση των συγκρούσεων μεταξύ των ασύμβατων θαλάσσιων χρήσεων</p> <p>Βελτιωμένη ικανότητα για τον προγραμματισμό των νέων και μεταβαλλόμενων ανθρώπινων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων και των νέων τεχνολογιών, αλλά και των σχετικών αποτελεσμάτων τους</p> <p>Μεγαλύτερη ασφάλεια κατά τη λειτουργία των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στις θαλάσσιες περιοχές</p> <p>Προώθηση της αποδοτικής χρήσης των θαλάσσιων πόρων και του θαλάσσιου χώρου</p> <p>Βελτίωση και διαφάνεια στις διαδικασίες αδειών και έγκρισης των δραστηριοτήτων</p>
<p>Κοινωνικά οφέλη</p>	<p>Περισσότερες ευκαιρίες για τη συμμετοχή κοινωνικών ομάδων και πολιτών στο σχεδιασμό</p> <p>Προσδιορισμός των επιδράσεων των αποφάσεων σχετικά με την κατανομή του θαλάσσιου χώρου (για παράδειγμα κλειστές περιοχές για συγκεκριμένες χρήσεις, προστατευόμενες περιοχές) για την κοινωνία και την οικονομία (όπως απασχόληση και διανομή του εισοδήματος)</p> <p>Προσδιορισμός και καλύτερη προστασία της πολιτισμικής κληρονομιάς του θαλάσσιου χώρου</p> <p>Προσδιορισμός και διαφύλαξη των κοινωνικών και πνευματικών αρχών, που σχετίζονται με τη χρήση της θάλασσας, όπως για παράδειγμα η αντίληψη του ωκεανού ως ανοιχτό χώρο</p>

Πηγή: IOC 2009, Ιδία επεξεργασία



### 2.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Μετά τη σύνταξη του οδικού χάρτη για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, η ΕΕ εγκαινίασε διαλόγους μεταξύ των κρατών μελών, των περιφερειών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων, προκειμένου να κριθούν οι αρχές του ΘΧΣ που παρουσιάζονται στον οδικό χάρτη. (COM, 2010/771)

Ένα από τα χαρακτηριστικά του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού που παρουσιάζεται στον οδικό χάρτη και έγινε κοινώς αποδεκτό, είναι πως αποτελεί ένα ισόρροπο και ολοκληρωμένο εργαλείο, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα για μακροπρόθεσμη σταθερότητα και προβλεψιμότητα, αλλά και είναι σε θέση να χειριστεί τον ανταγωνισμό σε περιοχές εντατικής χρήσης. Είναι ένα εργαλείο σημαντικό για όλες τις θαλάσσιες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον οικονομικό τομέα. Τέτοιες δραστηριότητες είναι οι θαλάσσιες μεταφορές, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, η άμμος και το αμμοχάλικο, η ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, η αλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, ο τουρισμός και η προστασία του περιβάλλοντος. (COM, 2010/771)

Επιπλέον, μετά από τους διαλόγους αυτούς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με το έγγραφο που σύνταξε το 2010 «Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός στην ΕΕ – επιτεύγματα και μελλοντικές εξελίξεις» παρουσίασε έντεκα (11) βασικά χαρακτηριστικά του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, τα οποία συγκροτούν ένα σημαντικό υπόβαθρο για την περαιτέρω ανάπτυξη του, σε επίπεδο ΕΕ. Τα χαρακτηριστικά αυτά, όπως παρουσιάστηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι (COM, 2010/771):

#### (1) Προσέγγιση βασιζόμενη στο οικοσύστημα

Το οικοσύστημα και το θαλάσσιο περιβάλλον αποτελούν την βασική και πρωταρχική αρχή για το συνολικό πλαίσιο του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, γεγονός που ενισχύθηκε τόσο από τον οδικό χάρτη, όσο και από τις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν.

#### (2) Χρήση του ΘΧΣ ανάλογα με την περιοχή και το είδος δραστηριότητας

Ο χωροταξικός σχεδιασμός του θαλάσσιου χώρου απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη όλες οι ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της περιοχής που εξετάζεται, όπως για παράδειγμα το μέγεθος, η πυκνότητα και ο χαρακτήρας των χρήσεων της θάλασσας, η τρωτότητα του περιβάλλοντος και η διοικητική και πολιτική δομή. Επιπλέον, κρίνεται απαραίτητος και ο ορισμός των θαλάσσιων περιοχών, οι οποίες χρίζουν διαχείρισης.

Μια περιοχή, δηλαδή, με πολλές και εντατικές χρήσεις και δραστηριότητες στον θαλάσσιο χώρο της πρέπει να υπόκειται σε μια πιο λεπτομερή διαδικασία θαλάσσιου σχεδιασμού από ό,τι μια περιοχή με πιο λίγες και περιορισμένες δραστηριότητες.

(3) Ορισμός στόχων για τον προσανατολισμό του ΘΧΣ

Ο ορισμός στόχων αποτελεί κύριο χαρακτηριστικό για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Ο καθορισμός των στόχων πρέπει να είναι μια διαδικασία, η οποία ξεκινά με τη δημιουργία και σύνταξη των γενικών στρατηγικών στόχων, οι οποίοι στη συνέχεια αναλύονται περισσότερο, δημιουργώντας τους επιχειρησιακούς στόχους, οι οποίοι πλέον είναι σαφώς μετρήσιμοι και ποσοτικοποιήσιμοι.

(4) Ανάπτυξη του ΘΧΣ με διαφανή τρόπο

Για την ολοκληρωμένη εφαρμογή και τη σωστή λειτουργία του, ο ΘΧΣ πρέπει να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια, η οποία αποτελεί βασική στήριξη για την υποχρέωση λογοδοσίας και τη νομιμότητα. Είναι απαραίτητο να προσδιορίζονται όλες οι κοινωνικές ομάδες, οι ενδιαφερόμενοι φορείς και οι εμπλεκόμενοι παράγοντες, οι οποίοι είναι αρμόδιοι για τη λήψη των αποφάσεων, και να τους είναι κατανοητά και σαφή όλα τα στάδια της διαδικασίας. Οι λόγοι για τους οποίους πάρθηκαν συγκεκριμένες αποφάσεις, στο πλαίσιο της διαδικασίας, είναι απαραίτητο να κοινοποιούνται και να δικαιολογούνται σε όλους τους εμπλεκόμενους.

(5) Συμμετοχή εμπλεκόμενων παραγόντων

Πέρα από την ενημέρωση, όπως προαναφέρθηκε, των αρμόδιων φορέων, των ενδιαφερόμενων ομάδων, αλλά και όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων, είναι σημαντικό να αναμειχθούν νωρίς στη διαδικασία του σχεδιασμού. Η συμμετοχή όλων των παραγόντων που εμπλέκονται είναι ουσιαστική, αρχικά επειδή επιδιώκεται συνέργεια και καινοτομία, και στη συνέχεια επειδή είναι αναγκαίο να καταστούν σαφείς όλοι οι στόχοι και τα προβλεπόμενα οφέλη της διαδικασίας.

(6) Συντονισμός εντός των κρατών μελών – απλούστευση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων

Για τη διαδικασία του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού θα ήταν ωφέλιμο να υπάρξει μια ενιαία διοικητική οντότητα που να καθοδηγεί και να επιβλέπει τη διαδικασία, να μπορεί να διασαφηνίζει τις ευθύνες και να καθορίζει τα επίπεδα

αδειοδότησης, για παράδειγμα εθνικό ή περιφερειακό. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι αναγκαστικό να δημιουργηθεί μια καινούρια οντότητα, αλλά είναι δυνατό ο στόχος αυτός να επιτευχθεί μέσω προϋπάρχουσων δομών διακυβέρνησης.

(7) Διασφάλιση της νομικής ισχύος του εθνικού ΘΧΣ

Ο χωροταξικός σχεδιασμός του θαλάσσιου χώρου πρέπει να χαρακτηρίζεται από νομική ισχύ και να εφαρμόζεται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

(8) Διασυνοριακή συνεργασία και διαβούλευση

Είναι σημαντικό τα στοιχεία που αφορούν στην επικοινωνία, στους διαλόγους, στη διαβούλευση και στη συνεργασία μεταξύ των γειτονικών κρατών, να πραγματοποιηθούν σε πρώιμο στάδιο. Αρχικά, πρέπει να ορισθούν και να παρουσιαστούν οι σχετικοί υπεύθυνοι επικοινωνίας και οι αρμόδιες ομάδες του εκάστοτε κράτους, όπως ιθύνοντες χάραξης πολιτικής, εμπλεκόμενοι παράγοντες, ερευνητές, κλπ. Ο διασυνοριακός θαλάσσιος σχεδιασμός προκειμένου να χαρακτηριστεί αποτελεσματικός, απαιτεί τη διατύπωση κοινού οράματος και κοινών στόχων που να στηρίζονται στη διερεύνηση των κοινών συμφερόντων μεταξύ των κρατών που γειτνιάζουν. Για παράδειγμα, το υπεράκτιο διασυνδεδεμένο ηλεκτρικό σύστημα, η αλιεία και η ναυσιπλοΐα.

(9) Ενσωμάτωση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης στη διαδικασία σχεδιασμού

Η διαχείριση των διαφόρων θαλάσσιων περιοχών, που γίνεται μέσω του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, προκειμένου να είναι ολοκληρωμένη και άμεσα εφαρμόσιμη πρέπει να χαρακτηρίζεται από εύκολη παρακολούθηση, αλλά και εύκολη αξιολόγηση, έτσι ώστε να καλύπτουν τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές πτυχές και ανάγκες και τη διακυβέρνηση.

(10) Επίτευξη συνοχής μεταξύ χερσαίου χωροταξικού σχεδιασμού και ΘΧΣ – σχέση με την ΟΔΠΖ

Ο θαλάσσιος χώρος δεν αποτελεί αντικείμενο ατομικών δικαιωμάτων ιδιοκτησίας και εξουσίας όπως το χερσαίο τμήμα και παρόλες τις ομοιότητες που μπορεί να παρουσιάζουν, οι όροι του χωροταξικού σχεδιασμού είναι διαφορετικοί στη θάλασσα και στην ξηρά. Για το λόγο αυτό, η μετάβαση από τον χωροταξικό σχεδιασμό των χερσαίων εδάφων σε εκείνον των θαλάσσιων περιοχών είναι κρίσιμης και καθοριστικής

σημασίας και απαιτεί τόσο τη συνοχή μεταξύ θαλάσσιων και χερσαίων πολιτικών και σχεδίων, όσο και τη συνεκτική τους εφαρμογή. Ο ΘΧΣ πρέπει να χαρακτηρίζεται από στενούς δεσμούς με την ΟΔΠΖ, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στη χωροταξική στρατηγική για τον μεταβατικό χώρο μεταξύ ξηράς και θάλασσας.

(10) Μια ισχυρή βάση δεδομένων και γνώσεων

Για την ολοκληρωμένη και επιτυχή εφαρμογή του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού απαιτείται μια ισχυρή βάση δεδομένων και γνώσεων για τις θαλάσσιες περιοχές που μελετώνται. Η συλλογή των δεδομένων και των πληροφοριών που είναι απαραίτητα, αποτελεί το τελευταίο βασικό χαρακτηριστικό του ΘΧΣ.

#### 2.4 ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΑΔΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΝΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Σύμφωνα με τα παραπάνω, γίνεται κατανοητό πως ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός είναι μια διαδικασία, η οποία είναι πολύ σημαντική για το θαλάσσιο περιβάλλον, αλλά και τον άνθρωπο. Προκειμένου, λοιπόν, να επιτευχθούν οι στόχοι, που έχουν τεθεί και να ολοκληρωθεί με επιτυχία ο χωροταξικός σχεδιασμός μιας θαλάσσιας περιοχής, οι αρμόδιοι φορείς πρέπει να ακολουθήσουν μια σειρά συγκεκριμένων βημάτων για τη σύνταξη του σχεδίου.

Όπως προαναφέρθηκε, ο οδηγός της Διακυβερνητικής Ωκεανογραφικής Επιτροπής (IOC) της UNESCO, που παρουσιάστηκε το 2009, αναλύει δέκα βασικά στάδια – βήματα, τα οποία οδηγούν σε έναν επιτυχημένο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, μέσω ενός ολοκληρωμένου Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου. Έτσι, η ανάπτυξη και η σύνταξη ενός σχεδίου περιλαμβάνει μια σειρά από βασικά στάδια, τα οποία συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2.4 Βασικά στάδια κατάρτισης ενός Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου

<p><b>ΣΤΑΔΙΟ 1: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Προσδιορισμός των αναγκών μιας περιοχής, σχετικά με ζητήματα όπως η ύπαρξη ή πρόβλεψη ασύμβατων χρήσεων ή χρήσεων που θίγουν σημαντικά το φυσικό περιβάλλον.</li> <li>▪ Προσδιορισμός φορέων που θα</li> </ul>
---	---

	<p>προγραμματίσουν τον ΘΧΣ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Προσδιορισμός φορέων που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του ΘΧΣ.</li> </ul>
ΣΤΑΔΙΟ 2: ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Εντοπισμός πιθανών εναλλακτικών μηχανισμών χρηματοδότησης για το ΘΧΣ.</li> <li>▪ Καθορισμός της σκοπιμότητας των εναλλακτικών μηχανισμών χρηματοδότησης.</li> </ul>
ΣΤΑΔΙΟ 3: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΟΜΑΔΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Προσδιορισμός των ατόμων που θα πρέπει να συμμετέχουν.</li> <li>▪ Προσδιορισμός του χρόνου που θα πρέπει οι ενδιαφερόμενοι να συμμετέχουν.</li> <li>▪ Προσδιορισμός του τρόπου με τον οποίο οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να συμμετέχουν.</li> </ul>
ΣΤΑΔΙΟ 4: ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ	<p>Τουλάχιστον τρεις γενικές κατηγορίες χωρικών πληροφοριών είναι απαραίτητο να αναλυθούν:</p> <p>α) Περιοχές με βιολογικό και οικολογικό ενδιαφέρον, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται περιοχές γνωστές για ένα συγκεκριμένο είδος ή μια βιολογική κοινότητα.</p> <p>β) Πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του ανθρώπου στο χώρο.</p> <p>γ) Ωκεανογραφικές και άλλες φυσικές περιβαλλοντικές λειτουργίες (για παράδειγμα βαθυμετρία, ρεύματα, ιζήματα), οι οποίες κατά την απουσία βιολογικών δεδομένων μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τον προσδιορισμό των διαφόρων ενδιαιτημάτων.</p>
ΣΤΑΔΙΟ 5: ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Προβολή των τάσεων της ανάπτυξης του χώρου, αλλά και των ανθρώπινων</li> </ul>

	<p>αναγκών.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Εκτίμηση των νέων χωρικών απαιτήσεων</li> <li>▪ Αναγνώριση πιθανών εναλλακτικών σεναρίων για την περιοχή μελέτης.</li> <li>▪ Επιλογή του προτιμότερου σεναρίου.</li> </ul>
<p>ΣΤΑΔΙΟ 6: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Προσδιορισμός εναλλακτικών χωρικών και χρονικών διαχειριστικών μέτρων.</li> <li>▪ Καθορισμός κριτηρίων για την επιλογή των μέτρων διαχείρισης του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού.</li> <li>▪ Ανάπτυξη και καθορισμός ζωνών.</li> <li>▪ Αξιολόγηση του σχεδίου διαχείρισης.</li> <li>▪ Έγκριση του σχεδίου διαχείρισης.</li> </ul>
<p>ΣΤΑΔΙΟ 7: Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ</p>	<p>Το μέχρι τώρα θεωρητικό Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο τίθεται σε πραγματική λειτουργία.</p>
<p>ΣΤΑΔΙΟ 8: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Εκτίμηση της κατάστασης του συστήματος, για παράδειγμα την κατάσταση της βιοποικιλότητας στην θαλάσσια περιοχή που βρίσκεται υπό μελέτη.</li> <li>▪ Μέτρηση της απόδοσης των μέτρων διαχείρισης, αν δηλαδή έχουν παραχθεί τα επιθυμητά αποτελέσματα.</li> </ul>
<p>ΣΤΑΔΙΟ 9: ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ</p>	<p>Προβλέπει εναλλακτικούς τρόπους και λύσεις, προκειμένου να εκπληρωθούν οι αρχικοί στόχοι του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, με βάση τις τρέχουσες γνώσεις, τα νέα δεδομένα και τις επιπτώσεις των αρχικών μέτρων διαχείρισης.</p>

Πηγή: ΙΟΚ (2009), Ιδία Επεξεργασία

## 2.5 ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

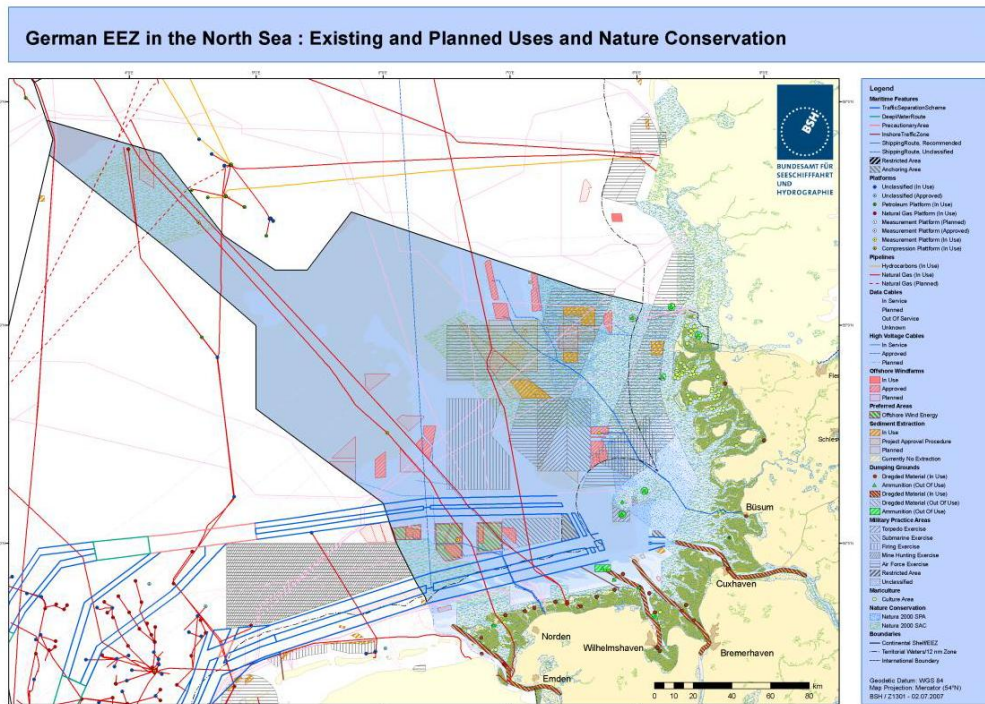
Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός αποτελεί ένα σχετικά πρόσφατο εργαλείο διαχείρισης του θαλάσσιου χώρου. Παρόλα αυτά, τα τελευταία χρόνια διαγράφεται μία αύξηση της τάσης για τη χρήση του χωροταξικού σχεδιασμού στις θαλάσσιες περιοχές, αφού πολλά είναι τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν ήδη εφαρμόσει τα εργαλεία του ΘΧΣ ή βρίσκονται σε διαδικασία επεξεργασίας των αρχών του, προκειμένου να το χρησιμοποιήσουν σε μελλοντική βάση.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι υφιστάμενες προσεγγίσεις του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού σε διάφορες χώρες της ΕΕ. Να σημειωθεί πως λόγω της σημαντικής προόδου που έχει σημειωθεί στο θέμα του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, αλλά και το μεγάλο εύρος των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη θάλασσα οδήγησαν σε πολλές και διαφορετικές προσεγγίσεις του ΘΧΣ. Η ανάπτυξη και η εφαρμογή του χωροταξικού σχεδίου στις διάφορες θαλάσσιες περιοχές διαφέρουν αρκετά από χώρα σε χώρα και πραγματοποιούνται με διαφορετικές ταχύτητες. (COM, 2010/771)

### *Γερμανία*

Το κράτος της Γερμανίας ανέπτυξε περισσότερο από κάθε άλλο ευρωπαϊκό κράτος τη νομοθεσία του για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, επεκτείνοντας και τις αρμοδιότητές του, στη γερμανική ΑΟΖ. Εντύπωση παρουσιάζει η ανάπτυξη του τομέα αιολικής ενέργειας ανοικτής θαλάσσης. Το πρόσφατα αναπτυχθέν σχέδιο για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό καλύπτει και τις τρεις διαστάσεις του θαλάσσιου χώρου (επιφάνεια, στήλη ύδατος και θαλάσσιος βυθός) και προσδιορίζει ζώνες για συγκεκριμένες θαλάσσιες δραστηριότητες. (COM, 2008/791)

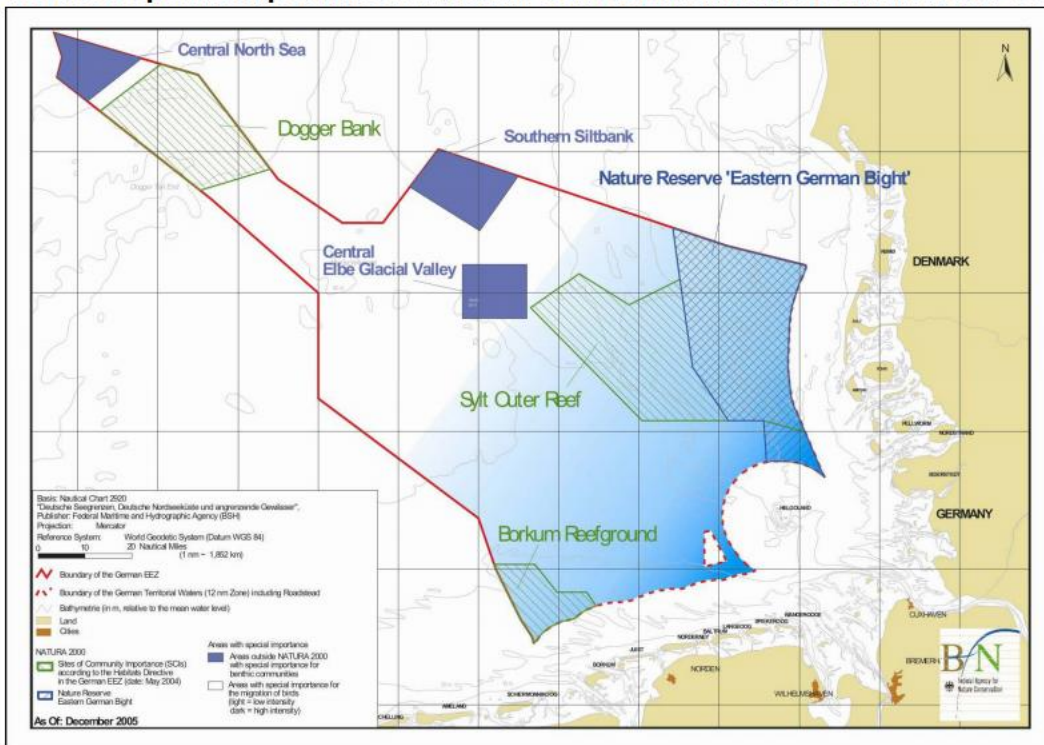
Εικόνα 2.5.1 Υπάρχουσες και προτεινόμενες χρήσεις στη γερμανική ΑΟΖ



Πηγή: [http://www.unesco-ioc-marinesp.be/msp\\_practice/germany\\_north\\_baltic\\_seas](http://www.unesco-ioc-marinesp.be/msp_practice/germany_north_baltic_seas)

Εικόνα 2.5.2 Θαλάσσιες περιοχές ειδικής σημασίας της γερμανικής ΑΟΖ

**Areas of special importance for marine conservation in the German North Sea EEZ**



Πηγή: [http://www.unesco-ioc-marinesp.be/msp\\_practice/germany\\_north\\_baltic\\_seas](http://www.unesco-ioc-marinesp.be/msp_practice/germany_north_baltic_seas)



*Ηνωμένο Βασίλειο*

Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει συντάξει ένα θαλάσσιο νόμο για το σύνολο των υδάτων του, ο οποίος αποτελεί το συνολικό νομοθετικό πλαίσιο πολιτικής για το θαλάσσιο χώρο και καθορίζει ένα σύστημα θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού. Επιπλέον, η Σκωτία δημιούργησε ένα σχέδιο θαλάσσιου νόμου για τη διαχείριση και την οργάνωση των θαλασσών της. Τα δύο αυτά νομοθετικά πλαίσια προβλέπουν μία νέα διοικητική δομή για την απλούστευση των διαδικασιών έκδοσης αδειών σε δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στη θάλασσα (Οργάνωση για τη διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος). Ένα παρόμοιο θαλάσσιο στρατηγικό σχέδιο έχει προβλεφτεί για τη Σουηδία, όπου η θέσπιση θαλάσσιου νόμου έχει προγραμματισθεί για τις αρχές του 2009. Το κοινό σημείο των νόμων αυτών είναι η ενιαία και συνεκτική προσέγγιση σε ό, τι αφορά την εθνική θαλάσσια στρατηγική, συμπεριλαμβανομένης και της χρήσης του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού. (COM, 2008/791)

*Πορτογαλία*

Η ολοκλήρωση των τομεακών πολιτικών, ο καθορισμός στόχων και αρχών για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και η ενιαία και ολοκληρωμένη διαχείριση της παράκτιας ζώνης αποτελούν την κύρια επιδίωξη και το βασικό σκοπό της εθνικής πολιτικής της Πορτογαλίας, για τις θάλασσες περιοχές. Το 2007 συστάθηκε διυπουργική επιτροπή για τα θέματα που αφορούν τον θαλάσσιο χώρο της Πορτογαλίας και τις θαλάσσιες υποθέσεις της χώρας. (COM, 2008/791)

*Βέλγιο*

Το Βέλγιο, προκειμένου να προσδιορίσει το θαλάσσιο χώρο του και να τον διαιρέσει σε υποπεριοχές, ανάλογα με τις ποικίλες θαλάσσιες χρήσεις, χρησιμοποιεί ως βάση την υποδιαίρεση σε ζώνες του χερσαίου τμήματος, σύμφωνα με το πλαίσιο Ενιαίου Ρυθμιστικού Σχεδίου. Η κινητήρια και βασική δύναμη των υδάτων του Βελγίου είναι η εξόρυξη άμμου και χαλικιού, αλλά και η αιολική ενέργεια ανοικτής θαλάσσης. Η δεύτερη φάση του σχεδιασμού αφορά τη διατήρηση και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, όπου και προσδιορίζονται οι τόποι για τις θαλάσσιες προστατευόμενες φυσικές περιοχές, όπως για παράδειγμα το δίκτυο NATURA 2000. Να σημειωθεί πως το σχέδιο επιτρέπει την έκδοση αδειών για συγκεκριμένες θαλάσσιες δραστηριότητες

μόνο εντός των περιοχών των καθορισμένων ζωνών και τίθεται σε τακτική χρονικά παρακολούθηση και αξιολόγηση. (COM, 2008/791)

#### *Πολωνία*

Στην Πολωνία ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός γίνεται σύμφωνα με τον νόμο «Για τις θαλάσσιες περιοχές της Δημοκρατίας της Πολωνίας και τη θαλάσσια διαχείριση». Επιπλέον, στο πλαίσιο του διασυνοριακού προγράμματος συνεργασίας Interreg ΠΙΒ ολοκληρώθηκε πρόσφατα ένα πειραματικό σχέδιο για το χωροταξικό σχεδιασμό στον κόλπο Puck, το οποίο περιλαμβάνει ανάλυση και μελέτη για την χωροταξική οργάνωση και ανάπτυξη της συγκεκριμένης θαλάσσιας περιοχής. Μετά το πειραματικό αυτό σχέδιο η Πολωνία προτίθεται να τροποποιήσει τη μέχρι τώρα νομοθεσία της, περί θαλάσσιας χωροταξίας, προκειμένου να προωθήσει τη δημιουργία ενός νομικού καθεστώτος ειδικού για τα θαλάσσια χωροταξικά σχέδια, αλλά και για την ανάπτυξη παρόμοιων με αυτό σχεδίων για όλα τα ύδατα της Πολωνίας. Τέλος, η κυβέρνηση χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα που είχε το σχέδιο στον κόλπο Puck, με σκοπό να προσανατολίζει τις ενέργειές της. (COM, 2008/791)

#### *Ολλανδία*

Ορισμένα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και κάποιες άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν προβεί στην εκπόνηση ειδικών σχεδίων ολοκληρωμένης θαλάσσιας διαχείρισης, τα οποία παρέχουν κατευθύνσεις και πολιτικές για τη λήψη αποφάσεων, οι οποίες σχετίζονται με τον εκάστοτε θαλάσσιο χώρο. Μέσα στις χώρες αυτές περιλαμβάνονται και οι Κάτω Χώρες, οι οποίες έχουν αναπτύξει ένα τέτοιο σχέδιο ολοκληρωμένης διαχείρισης στο χώρο της Βορείου Θάλασσας. Το βασικό κίνητρο που ώθησε την κυβέρνηση στη δημιουργία του εν λόγω σχεδίου αφορούσε την ανάγκη σχεδιασμού και προγραμματισμού του συγκεκριμένου θαλάσσιου χώρου, με σκοπό την παραγωγή αιολικής ενέργειας ανοικτής θάλασσας. Σύμφωνα με το σχέδιο αυτό, καθιερώνεται ένα πλαίσιο ολοκληρωμένης ανάλυσης και εκτίμησης για το σύνολο των θαλάσσιων δραστηριοτήτων, οι οποίες απαιτούν χορήγηση άδειας. Επιπλέον, έχουν σχεδιαστεί χάρτες υποπεριοχών του εν λόγω θαλάσσιου χώρου, για θαλάσσιες χρήσεις, σε πολύ συγκεκριμένες τοποθεσίες, οι οποίες όπως υπολογίζεται, αναμένεται ότι θα έχουν τις μεγαλύτερες, αλλά και τις περισσότερες αναπτυξιακές δυνατότητες. (COM, 2008/791)

*Νορβηγία*

Με αντίστοιχο τρόπο, η Νορβηγία έχει δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης για τη Θάλασσα του Μπάρεντς, αλλά και το θαλάσσιο χώρο στα ανοικτά των νήσων Lofoten. Λαμβάνοντας υπ' όψιν το γεγονός πως η ευαισθησία και τα χαρακτηριστικά του θαλάσσιου περιβάλλοντος ποικίλλουν τόσο από περιοχή σε περιοχή όσο και διαχρονικά και τονίζοντας τη σημασία της επιστημονικής γνώσης, το σχέδιο αυτό παρέχει ένα πλαίσιο για την αειφόρο χρήση των πόρων. Η χρήση των πόρων δεν αναφέρεται μόνο στην αξιοποίηση των παρουσών χρήσεων, αλλά και στον εντοπισμό νέων πόρων και νέων δραστηριοτήτων. Η Νορβηγία πέρα από αυτά τα δύο σχέδια προτίθεται να εκπονήσει και άλλα δύο σχέδια ολοκληρωμένης διαχείρισης, αρχικά για τη θάλασσα της Νορβηγίας και στη συνέχεια για το νορβηγικό τμήμα της Βορείου Θάλασσας. (COM, 2008/791)

*Γαλλία*

Η Γαλλία έχει συντάξει σχέδιο αξιοποίησης του θαλάσσιου χώρου για τη λίμνη Thau στη Μεσόγειο, αλλά και τη λεκάνη της Arcachon στον Ατλαντικό. Το σχέδιο αυτό επικεντρώνεται στη διαχείριση και την ανάπτυξη της παράκτιας ζώνης, περιλαμβάνει μέτρα για τις ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα τη δημιουργία ζωνών δραστηριοτήτων και τέλος, εντοπίζει ειδικές περιοχές που προβλέπονται για συγκεκριμένες θαλάσσιες χρήσεις. Επιπλέον, η Γαλλία τώρα καταρτίζει ένα νέο νόμο πλαίσιο για το περιβάλλον, ο οποίος θα περιλαμβάνει και συγκεκριμένες διατάξεις για τη διαχείριση και την ανάπτυξη των θαλάσσιων δραστηριοτήτων. (COM, 2008/791)

*Ιταλία*

Αρκετά κράτη μέλη και περιφέρειες έχουν αρχίσει να επεξεργάζονται και να εφαρμόζουν πολιτικές και στρατηγικές για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών (ΟΔΠΖ), από τις οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν αποτελέσματα τα οποία, με τη σειρά τους θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν για την επίτευξη του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού. Η ιταλική περιφέρεια Emilia-Romagna, αποτελεί μία από τις περιφέρειες αυτές, η οποία βάσει σχεδίου του διασυνοριακού προγράμματος συνεργασίας INTERREG IIB, δημιούργησε και ανέπτυξε στρατηγική, προκειμένου να εφαρμόσει τις αρχές της ΟΔΠΖ. (COM, 2008/791)

*Ισπανία*

Τέλος, η Ισπανία υιοθέτησε στρατηγική για την αειφορία των ακτών το 2007. Οι ισπανικές περιφέρειες Αστούριες, Κανταβρία και Ανδαλουσία έχουν με τη σειρά τους εκπονήσει ολοκληρωμένα σχέδια για τη διαχείριση των παράκτιων ζωνών τους (ΟΔΠΖ). Η Ισπανία όμως δεν σταματά εδώ, αφού έχει πλέον δρομολογήσει και ειδική μελέτη, που αφορά στη δημιουργία ζωνών στα χωρικά της ύδατα, προκειμένου να υπάρξει ανάπτυξη και σωστή χρήση της αιολικής ενέργειας ανοικτής θάλασσας. (COM, 2008/791)

Πέρα όμως από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλες χώρες ανά τον κόσμο όπως η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Κίνα και οι ΗΠΑ έχουν κάνει σημαντικά βήματα για τη δημιουργία ενός θαλάσσιου χωροταξικού σχεδίου στα ύδατα τους. Παρακάτω αναφέρονται συνοπτικά οι περιπτώσεις των χωρών αυτών, σχετικά με την εφαρμογή του ΘΧΣ.

*Αυστραλία*

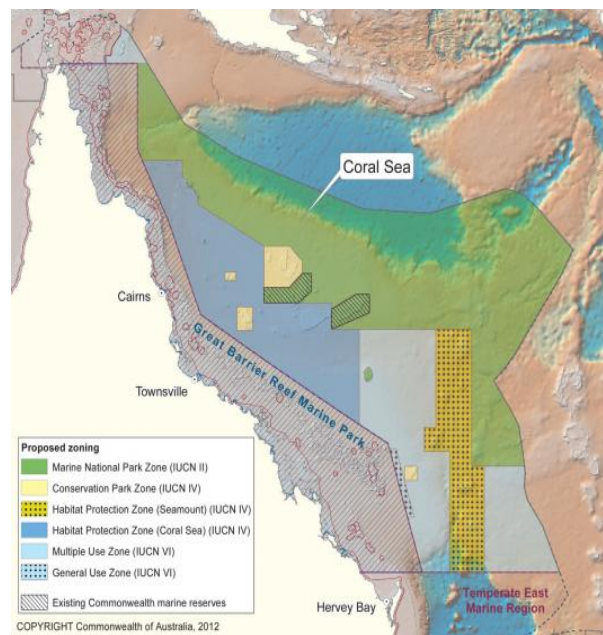
Σε παγκόσμιο επίπεδο μπορεί να θεωρηθεί ότι ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός πρωτοξεκίνησε γύρω στο 1980, στην Αυστραλία. Κύριος σκοπός της κίνησης αυτής υπήρξε η ανησυχία των αρμόδιων αρχών για την υποβάθμιση του περιβάλλοντος του θαλάσσιου πάρκου Great Barrier Reef Marine Park (GBRMP) και οι προσπάθειες τους να την αποτρέψουν. Στη συνέχεια, η εφαρμογή του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού για την Αυστραλία ξέφυγε από το τοπικό επίπεδο. Βασικό όραμα του σχεδιασμού υπήρξε ο χωρισμός των θαλάσσιων υδάτων της χώρας σε πέντε θαλάσσιες περιοχές-ζώνες, ανάλογα με τα κοινά τους χαρακτηριστικά. Τέλος, η χώρα της Αυστραλίας, στις αρχές του 2000, εισήγαγε έναν καινούριο όρο για τη διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, αυτόν των σχεδίων θαλάσσιας βιο-περιφερειοποίησης (Marine Bioregional Plans). Μέσω των σχεδίων αυτών παρουσιάστηκε μια ενοποιημένη εικόνα των βιοφυσικών χαρακτηριστικών και της ποικιλομορφίας του θαλάσσιου χώρου. Περιγράφουν το θαλάσσιο περιβάλλον και τις ιδιομορφίες κάθε περιοχής και θέτουν στόχους προτεραιότητας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε κάθε περιοχή. ([www.unesco-ioc-marinesp.be](http://www.unesco-ioc-marinesp.be))

Εικόνα 2.5.3 Θαλάσσιο Πάρκο Great Barrier Reef Marine Park (Αυστραλία)



Πηγή: [http://www.unesco-ioc-marinesp.be/spatial\\_management\\_practice/australia\\_great\\_barrier\\_reef](http://www.unesco-ioc-marinesp.be/spatial_management_practice/australia_great_barrier_reef)

Εικόνα 2.5.4 Περιοχές Προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Αυστραλίας



Πηγή: [http://www.unesco-ioc-marinesp.be/msp\\_around\\_the\\_world/australia\\_coral\\_sea](http://www.unesco-ioc-marinesp.be/msp_around_the_world/australia_coral_sea)

### Καναδάς

Πέρα όμως από την Αυστραλία, ο Καναδάς εφάρμοσε και αυτός τον χωρισμό της θάλασσας του σε θαλάσσιες υποπεριοχές. Το 1997, ο Καναδάς γίνεται η πρώτη χώρα στον κόσμο που εκδίδει νομοθεσία για την ολοκληρωμένη διαχείριση του θαλάσσιου χώρου. Στην περίπτωση του Καναδά καθορίζονται πέντε μεγάλες θαλάσσιες περιοχές διαχείρισης (Lomas). Το 1998 αναγγέλλεται από τον Υπουργό Αλιείας και Ωκεανών η απόφαση για το σχέδιο ESSIM (Eastern Scotian Shelf Integrated Management Plan), το οποίο είχε ως στόχο την προώθηση μιας κοινής βάσης προς τη δέσμευση και τη δράση για την αειφορία. Το σχέδιο αυτό προώθησε επίσης και τη συνεργασία των κυβερνητικών αρχών και των λοιπών ενδιαφερόμενων. ([www.unesco-ioc-marinesp.be](http://www.unesco-ioc-marinesp.be))

### Κίνα

Η Κίνα είναι μια ακόμα χώρα, η οποία από πολύ νωρίς έχει πάρει πρωτοβουλία ώστε να υιοθετήσει ειδική νομοθεσία για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό. Από το 1997, η τότε υπεύθυνη δημόσια αρχή πρότεινε και επίσημα τη διατύπωση νόμου και τη

χάραξη στρατηγικών για τα θαλάσσια θέματα, όπως και έγινε. Τον Οκτώβριο 2001, γίνεται η επίσημη θέσπιση του νόμου αυτού, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2002. Ο νόμος αυτός, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που τέθηκαν κατά το σχεδιασμό, καθιερώνει δύο επίπεδα διαχείρισης στα οποία η έγκριση και η αξιολόγηση των θαλάσσιων δραστηριοτήτων γίνονται από δύο διοικητικές βαθμίδες, από την επαρχιακή και την κεντρική κυβέρνηση. ([www.unesco-ioc-marinesp.be](http://www.unesco-ioc-marinesp.be))

### ΗΠΑ

Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και συγκεκριμένα στη Μασαχουσέτη, το 2008 εκδόθηκε νόμος, ο οποίος έχει ως στόχο την αξιοποίηση και τη διαχείριση των πόρων που προσφέρει ο θαλάσσιος χώρος. Ένα χαρακτηριστικό γνωστό παράδειγμα της θαλάσσιας χωρικής διαχείρισης των ΗΠΑ είναι το έγγραφο Florida Keys National Marine Sanctuary (FKNMS), στις Νοτιοανατολικές Ηνωμένες Πολιτείες, το οποίο οργανώνεται γύρω από πέντε τύπους ζωνών και αποτελεί ένα μέσο για την προστασία του θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος. (IOC 2010β).

Τέλος, στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά όλες οι χώρες που εφάρμοσαν τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, ανά τον κόσμο.

Πίνακας 2.5 Η εφαρμογή του ΘΧΣ ανά τον κόσμο

Χώρα	Φορέας	Ονομασία προγράμματος σχεδιασμού
Αυστραλία	Great Barrier Reef Marine Park Authority	GBRMP zoning
Αυστραλία	National Ocean Office	Marine Bioregional Planning (Southeast Region and North Regional Plans)
Βαλτική Θάλασσα	Danish Forest and Nature Agency	BALANCE
Βέλγιο	Flemish Ministry of Mobility & North Sea	Master Plan for the Belgian Part of the North Sea
Καναδάς	Fisheries & Oceans Canada	Eastern Scotian Shelf Integrated Management (ESSIM) Project

<b>Καναδάς</b>	Fisheries & Oceans Canada and New Brunswick	Southwest Bay of Fundy Marine Resources Use Plan
<b>Κίνα</b>	State Oceanic Administration	Territorial Sea zoning
<b>Δανία, Γερμανία και Ολλανδία</b>	Wadden Sea Secretariat	Trilateral Wadden Sea Cooperation Area
<b>Ισημερινός</b>	Galapagos National Park, Ministerio del Ambiente	Galapagos Marine Reserve Zoning
<b>Φινλανδία</b>	Finnish Natural Heritage Service (Metsähallitus)	BALANCE Project (Baltic Sea Management - Nature Conservation and Sustainable Development of the Ecosystem through Spatial Planning)
<b>Ιταλία, Σλοβενία και Κροατία</b>	Italian Ministry for the Environment and Territory	ADRICOSM (Adriatic Sea Integrated Coastal Areas and River Basin Management System Pilot Project)
<b>Γερμανία</b>	German Federal Ministry of Transport, Building and Housing (BMVBW) and the Federal Office for Building and Regional Planning (BBR)	EEZ and Territorial Sea Planning
<b>Ολλανδία</b>	Ministry of Transport, Public Works & Water Management—North Sea Directorate	Integrated Management Plan for the North Sea 2015
<b>Νέα Ζηλανδία</b>	Department of Conservation	Regional Coastal Plan for Northland
<b>Νορβηγία</b>	Department of Environmental Protection	Barents Sea and sea areas off the Lofoten Islands
<b>Ηνωμένο Βασίλειο</b>	Department of Environment, Food, & Rural Affairs (DEFRA)	Irish Sea Pilot Project

<b>ΗΠΑ</b>	National Oceanic & Atmospheric Administration	Florida Keys & Channel Islands National Marine Sanctuaries (zoning)
<b>ΗΠΑ</b>	California	California Ocean Resources Management
<b>ΗΠΑ και Καναδάς</b>	Gulf of Maine Council on the Marine Environment	Gulf of Maine Mapping Initiative
<b>ΗΠΑ</b>	Conservation International	Marine Management Areas, e.g., Sulu Sulawesi, Patagonian Sea, Gulf of California

Πηγή: Παπαγεωργίου, 2010

## 2.6 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί ο χωροταξικός σχεδιασμός του ελληνικού θαλάσσιου χώρου, με την έννοια που σήμερα του προσδίδεται, ξεκίνησε μόλις το 2011 με το Ν. 3983/11, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 2008/56/ΕΚ στην ελληνική νομοθεσία. Μέχρι τότε, παρά το γεγονός ότι ο Οδικός Χάρτης του 2008 έδινε ξεκάθαρες κατευθύνσεις στα κράτη μέλη για το θαλάσσιο σχεδιασμό, το ελληνικό κράτος δεν είχε προβεί σε καμία κίνηση σχεδιασμού του θαλάσσιου χώρου, συγκεκριμένα. Παρόλα αυτά, στην ελληνική νομοθεσία περί χωροταξίας ορίζονται ζώνες (προστασίας, παραγωγικών δραστηριοτήτων και άλλες), οι οποίες μπορούν να ισχύσουν και στο θαλάσσιο χώρο. Τέτοιες για παράδειγμα είναι τα Εθνικά Πάρκα, οι Ζώνες Ειδικών Περιβαλλοντικών Ενισχύσεων (ΖΕΠΕ) και οι Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΔΠ). Επιπλέον, στο θέμα των τομεακών πολιτικών για το θαλάσσιο ελληνικό χώρο, συγκεκριμένα, έχει αναπτυχθεί το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες, που αποτελεί μία από τις συνιστώσες του ΘΧΣ, αλλά και έναν κρίσιμο τομέα παραγωγικής δραστηριότητας για την Ελλάδα. Επιπλέον, ΕΠΧΣΑΑ στα πλαίσια της θαλάσσιας χωροταξίας έχουν συνταχθεί και για τις ΑΠΕ, αλλά και τον τουρισμό. (Μπεριάτος – Παπαγεωργίου, 2012)

Καλό θα ήταν να τονιστεί πως η Ελλάδα, μια χώρα με σχεδόν 15.000 χλμ. ακτογραμμής είναι σημαντικό να αναπτύξει έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό του θαλάσσιου χώρου της και να εντάξει στη νομοθεσία της το ΘΧΣ. Η προστασία, η



διατήρηση και η ανάπτυξη του θαλάσσιου ελληνικού χώρου έχει μεγάλη περιβαλλοντική – οικολογική, κοινωνική και οικονομική αξία. (Μπεριάτος – Παπαγεωργίου, 2012)

Για το λόγο αυτό ο Νόμος 3983/2011, αν εφαρμοστεί ορθά και αποτελεσματικά, αποτελεί μια βασική συνιστώσα για την αρχή του ΘΧΣ στη χώρα μας.



**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3**  
**ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ**

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

### ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

Η Ελλάδα αποτελεί την πλέον νησιωτική και παράκτια χώρα τόσο της Ευρώπης, όσο και της Μεσογείου. Στην έκταση της περιλαμβάνονται περισσότερα από 3.000 νησιά και νησίδες και η ακτογραμμή της αντιστοιχεί περίπου στο 1/3 της ακτογραμμής της Μεσογείου και στο 1/3 της Ευρώπης των 27. Η συνεχής αναφορά του θαλάσσιου ελληνικού χώρου καθιστά απαραίτητη την ερμηνεία της έννοιας του. (Μπεριάτος – Παπαγεωργίου, 2012) Έτσι, στο κεφάλαιο αυτό θα αναλυθεί η έννοια των ελληνικών υδάτων και στη συνέχεια θα παρουσιαστούν οι χρήσεις που λαμβάνουν χώρα σε αυτά.

#### 3.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Η έννοια της θάλασσας ή του θαλάσσιου χώρου γίνεται αρκετά εύκολα αντιληπτή, παρόλα αυτά με βάση το Διεθνές Δίκαιο ο θαλάσσιος χώρος χωρίζεται σε Χωρικά Ύδατα ή Αιγιαλίτιδα Ζώνη, Αποκλειστική Οικονομική ζώνη και Διεθνή Ύδατα.

Τα Χωρικά Ύδατα ή Αιγιαλίτιδα Ζώνη είναι η παρακείμενη στην ακτή ζώνη θάλασσας, πέραν από την ξηρά και τα εσωτερικά χωρικά ύδατα, στην οποία το κράτος ασκεί την πλήρη κυριαρχία του. Η κυριαρχία αυτή δεν σταματά στο θαλάσσιο χώρο, αλλά εκτείνεται και στον εναέριο χώρο πάνω από τα χωρικά ύδατα, καθώς και στο βυθό και στο υπέδαφος.

Σύμφωνα με τα νομοθετήματα για την αιγιαλίτιδα ζώνη της Ελλάδας (άρθρα Α.Ν. 230/1936 "περί καθορισμού αιγιαλίτιδος ζώνης της Ελλάδας" (ΦΕΚ Α' 450) και 139 του ΚΔΝΔ (Ν.Δ. 187/1973, ΦΕΚ Α' 261), η έκταση των ελληνικών χωρικών υδάτων είναι 6 ν.μ.<sup>3</sup>. Χωρικά ύδατα δεν έχει μόνο η ηπειρωτική χώρα, αλλά και κάθε νησί ξεχωριστά. Σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο η Ελλάδα έχει το δικαίωμα να επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 ν.μ. Στην περίπτωση επέκτασης της ελληνικής αιγιαλίτιδας ζώνης στα 12 ν.μ., σε αντίθεση με την ισχύουσα κατάσταση, η Ελλάδα αποκτά πολύ μεγαλύτερα τμήματα στο Αιγαίο πέλαγος, υπό τη δικαιοδοσία της, ενώ η έκταση των

---

<sup>3</sup> Σε ορισμένες περιπτώσεις, το εύρος αυτό μπορεί να είναι μικρότερο από 6 ν.μ. σύμφωνα με την εφαρμογή του κανόνα της μέσης γραμμής ή συναφείς συμβατικές ρυθμίσεις. ([www.ellinikos-stratos.com](http://www.ellinikos-stratos.com))

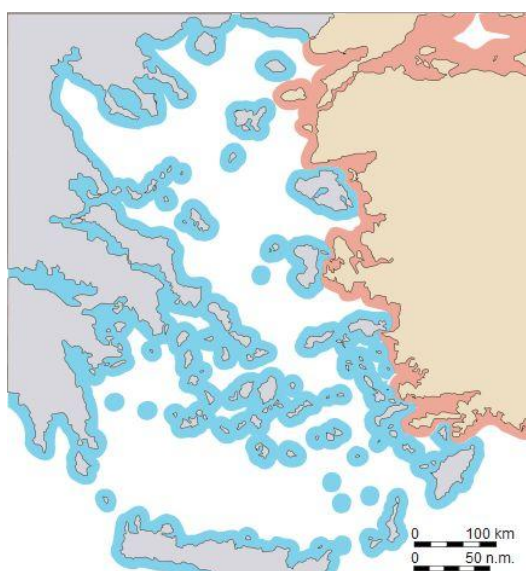
διεθνών υδάτων μειώνεται αισθητά. Η διαφορά φαίνεται τόσο στον Πίνακα 3.1, όσο και στις Εικόνες 3.1.1 και 3.1.2. ([www.ellinikos-stratos.com](http://www.ellinikos-stratos.com))

Πίνακας 3.1 Ποσοστό έκτασης αιγιαλίτιδας ζώνης στο Αιγαίο

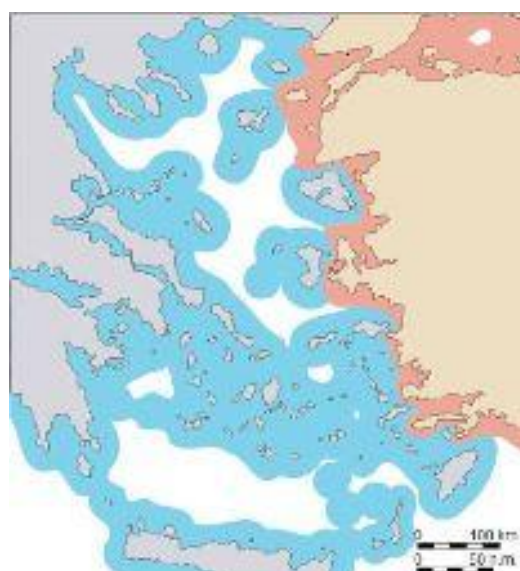
ΕΚΤΑΣΗ	ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ
6 ν.μ.	Ελλάδα	43,5%
	Τουρκία	7,5%
	Διεθνή ύδατα	49%
12 ν.μ.	Ελλάδα	71,5%
	Τουρκία	8,8%
	Διεθνή ύδατα	19,7%

Πηγή: [www.ellinikos-stratos.com](http://www.ellinikos-stratos.com), Ιδία Επεξεργασία

Εικόνα 3.1.1 Χωρικά ύδατα στο Αιγαίο βάσει 6 ν.μ.



Εικόνα 3.1.2 Χωρικά ύδατα στο Αιγαίο βάσει 12 ν.μ.



Πηγή: <http://www.ellinikos-stratos.com/arthra/xwrikaydata.asp>

Η *Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ)*, σύμφωνα με τα άρθρα 55-57 της νέας Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας από τα Ηνωμένα Έθνη το 1982, εκτείνεται πέραν της αιγιαλίτιδας ζώνης σε πλάτος μέχρι 200 ναυτικών μιλίων από τις γραμμές βάσης, από τις οποίες μετράται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης. Εντός των ορίων της ΑΟΖ το εκάστοτε κράτος ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα σε ζητήματα που αφορούν την εξερεύνηση, εκμετάλλευση, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών πηγών ζώντων ή μη των υδάτων, του βυθού και του υπεδάφους της θάλασσας. (www.ellinikos-stratos.com)

Εικόνα 3.1.3 Όρια ΑΟΖ κρατών ανατολικής Μεσογείου βάσει του Δικαίου Θάλασσας



Πηγή: <http://www.ellinikos-stratos.com/arthra/aoz.asp>

Η χάραξη της ελληνικής ΑΟΖ δεν έχει πραγματοποιηθεί, παρόλο που κρίνεται μείζονος σημασίας τόσο για τα κυριαρχικά της δικαιώματα στο θαλάσσιο χώρο, όσο και για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό των υδάτων της.

Τέλος, τα *Διεθνή Ύδατα* εκτείνονται πέρα της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης και αποτελεί θαλάσσια έκταση, στην οποία δεν υφίσταται κυριαρχική εξουσία οποιασδήποτε πολιτείας – κράτους. Έτσι, σύμφωνα με την Αρχή της Ελευθερίας των θαλασσών τα Διεθνή ύδατα χρησιμοποιούνται ελεύθερα από όλους για δραστηριότητες όπως η ναυσιπλοΐα, η αλιεία και άλλες. (www.ellinikos-stratos.com)

### 3.2 ΧΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ

Σε αντιστοιχία με τον ηπειρωτικό χώρο, έτσι και στο θαλάσσιο λαμβάνουν χώρα διάφορες ανθρώπινες χρήσεις και δραστηριότητες. Ο θαλάσσιος χώρος

χρησιμοποιήθηκε αρχικά, για δραστηριότητες άρρηκτα συνδεδεμένες με αυτόν και οι οποίες γινόταν αποκλειστικά σε αυτόν, όπως για παράδειγμα η αλιεία και η ναυσιπλοΐα. Με το πέρασμα όμως του χρόνου, ο οποίος χαρακτηρίστηκε από μεγάλη τεχνολογική ανάπτυξη, δόθηκαν νέες λύσεις για υποδομές στη θάλασσα. Αυτό σημαίνει πως οι θαλάσσιες χρήσεις σημείωσαν μία αριθμητικά ανοδική πορεία και ξεκίνησε μια νέα θεώρηση σχετικά με τις παραγωγικές, αλλά και αναπτυξιακές δυνατότητες του θαλάσσιου χώρου. Οι χρήσεις και οι δραστηριότητες του θαλάσσιου χώρου δεν αναφέρονται μόνο στην επιφάνεια του, αλλά και στο βυθό ή στο υπέδαφος και ακόμα στο συνδυασμό τους. Η αλιεία, για παράδειγμα, πραγματοποιείται στην επιφάνεια της θάλασσας, ενώ η άντληση ορυκτών πόρων στο υπέδαφος της. (Μπεριάτος – Παπαγεωργίου, 2012)

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται κάποιες ενδεικτικές θαλάσσιες χρήσεις, ζώνες, υποδομές, κα, οι οποίες είναι απαραίτητο να λαμβάνονται συνολικά υπ' όψιν σε έναν πιθανό θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό.

Πίνακας 3.2.1 Πίνακας χρήσεων, ζωνών, υποδομών, κα του θαλάσσιου χώρου

Προβλήτα κλπ	Εγκαταστάσεις Αφαλάτωσης
Λιμένες Αλιευτικών	Εξόρυξη Υδρογονανθράκων
Λιμένες Σκαφών Αναψυχής	Εξόρυξη Ορυκτών
Λιμάνι, Περιοχή	Κοιτάσματα Ορυκτών
Βυθοκορήσεις	Πυρηνικές Εγκαταστάσεις
Βράχος – Ύφαλος	Διάθεση Αποβλήτων
Ναυάγιο	Υποβρύχιοι Αγωγοί
Παράκτια Αναψυχή	Υποβρύχια Καλώδια
Παράκτια Υδατοκαλλιέργεια	Υποβρύχια Ενεργειακά Δίκτυα
Αλιεία	Περιοχές Προστασίας

Απαγόρευση Αλιείας	Κρίσιμοι Βιότοποι
Εμπορική Αλιεία	Στρατιωτικές Χρήσεις
Κυκλοφορία Πλοίων	Ζώνες Διάφορες
Ζώνες Ασφαλείας Ναυσιπλοΐας	Πολιτιστικές, Αρχ/γικές Περιοχές
Αγκυροβόλια	Περιοχές Επιστ/ικής Αναφοράς
Θαλάσσιες Μεταφορές	Όρια Χωρικών Υδάτων και ΑΟΖ
Αιολικά Πάρκα	Συνοριακές Γραμμές
Παλιρροιακή Ενέργεια	

Πηγή: Μπεριάτος – Παπαγεωργίου, 2012

Φτάνοντας στα ελληνικά δεδομένα, μετά από εξέταση των ΕΠΧΣΑΑ, ο ελληνικός θαλάσσιος χώρος φιλοξενεί τις εξής δραστηριότητες:

- Ναυτιλία – Θαλάσσιο δίκτυο υποδομών
- Αλιεία
- Υδατοκαλλιέργειες
- Περιοχές Προστασίας
- Περιοχές ΑΠΕ

Στο σημείο αυτό θα γίνει μία συνοπτική παρουσίαση των βασικών θαλάσσιων χρήσεων στα ελληνικά ύδατα, εκτός των προστατευόμενων περιοχών, οι οποίες θα αναλυθούν εκτενώς στο επόμενο κεφάλαιο.

#### *Ναυτιλία – Θαλάσσιες Υποδομές*

Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας, τοποθετημένη στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων συντέλεσε στην ανάπτυξη μιας βασικότατης θαλάσσιας δραστηριότητας, από τα πανάρχαια χρόνια. Ως μια ναυτιλιακή χώρα, η Ελλάδα, φιλοξένησε στο θαλάσσιο χώρο της εμπορικές ναυτιλιακές δραστηριότητες, οι οποίες συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Πέρα όμως από την εμπορική ναυτιλία,

ο ελληνικός θαλάσσιος χώρος με τα πολυάριθμα νησιά και τη μεγάλη ακτογραμμή του, έδωσε ώθηση και στη μεταφορική και τουριστική αλιεία. (www.yen.gr)

Να σημειωθεί πως η εμπορική ναυτιλία αποτελεί τον πιο δυναμικό κλάδο της ελληνικής οικονομίας και σύμφωνα με πρόσφατα στατιστικά στοιχεία, ο ελληνικός εμπορικός στόλος καταλαμβάνει την έβδομη θέση στον κόσμο, με βάση τη χωρητικότητα του, αλλά και την πρώτη θέση σε κοινοτικό επίπεδο, επίσης με βάση τη χωρητικότητα του. Επιπλέον, κατατάσσεται ως η σημαντικότερη κοινότητα του κόσμου, στην οποία ανήκει ο μεγαλύτερος εμπορικός στόλος και η οποία ελέγχει το 14,0% της παγκόσμιας χωρητικότητας και το 16,5% της μεταφορικής ικανότητας του παγκόσμιου στόλου. Ο αριθμός των εργαζομένων στα πλοία ξεπερνά τον αριθμό των 25.000. (www.yen.gr)

Όπως γίνεται λοιπόν αντιληπτό, για την πραγματοποίηση τόσο της εμπορικής, όσο και της μεταφορικής ναυτιλίας είναι απαραίτητο να υπάρχει ένα δίκτυο θαλάσσιων υποδομών (λιμάνια, μαρίνες, κλπ.). Η Ελλάδα παρουσιάζει ένα ιδιαίτερα αναπτυγμένο δίκτυο θαλάσσιων υποδομών, με θαλάσσιες ροές που συνδέουν τον ηπειρωτικό χώρο με όλα τα ελληνικά νησιά, με άλλες ηπειρωτικές περιοχές, αλλά και με χώρες του εξωτερικού, όπως η Ιταλία. (www.bookferries.gr)

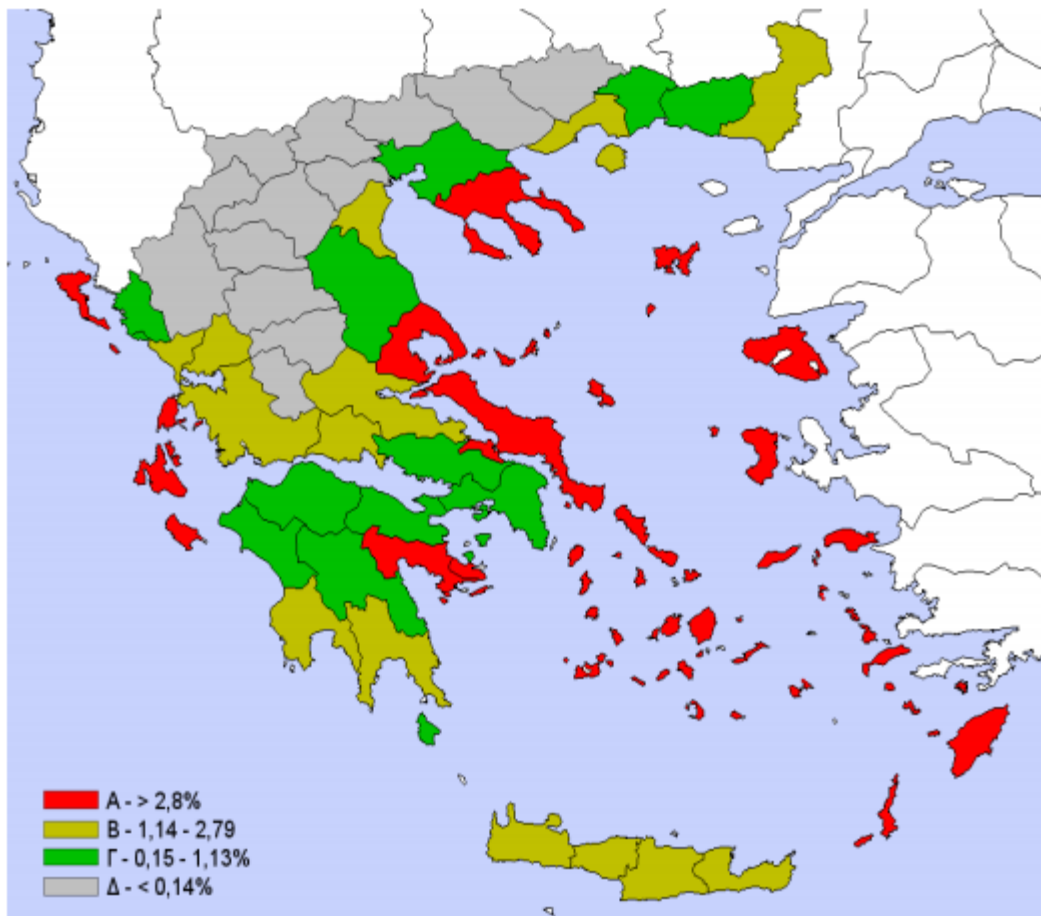
#### *Αλιεία – Υδατοκαλλιέργειες*

Αποτελεί έναν εξίσου σημαντικό τομέα της ελληνικής οικονομίας, μιας και εξασφαλίζει βιώσιμους πόρους και θέσεις εργασίας για τους παράκτιους και νησιωτικούς πληθυσμούς. Η αλιευτική δραστηριότητα συγκεντρώνεται κυρίως στις νησιωτικές περιοχές της χώρας (Κρήτη, Ιόνια νησιά, Βόρειο και Νότιο Αιγαίο) δεδομένου του ότι οι αμιγώς νησιωτικές δραστηριότητες της χώρας συγκεντρώνουν το 45% της συνολικής απασχόλησης του αλιευτικού κλάδου. Αν σε αυτό το ποσοστό προστεθούν και τα υπόλοιπα νησιά, το 60% της συνολικής απασχόλησης της αλιείας συγκεντρώνεται στις νησιωτικές περιοχές. Ο τομέας του αλιευτικού ελληνικού κλάδου, βάσει απασχόλησης, βρίσκεται στην πέμπτη θέση των 25 κρατών της ΕΕ, αφού απασχολείται πληθυσμός περίπου 31.000 ατόμων. (Ε.Σ.Σ.Α.ΑΛ. 2007-2013)

Στην Εικόνα 3.2.1 παρουσιάζεται, ανά περιφέρεια, ο βαθμός εξάρτησης από την αλιευτική δραστηριότητα.



Εικόνα 3.2.1 Βαθμός εξάρτησης της απασχόλησης στον αλιευτικό κλάδο, ανά περιφέρεια



Πηγή: Ε.Σ.Σ.Α.ΑΛ. 2007-2013

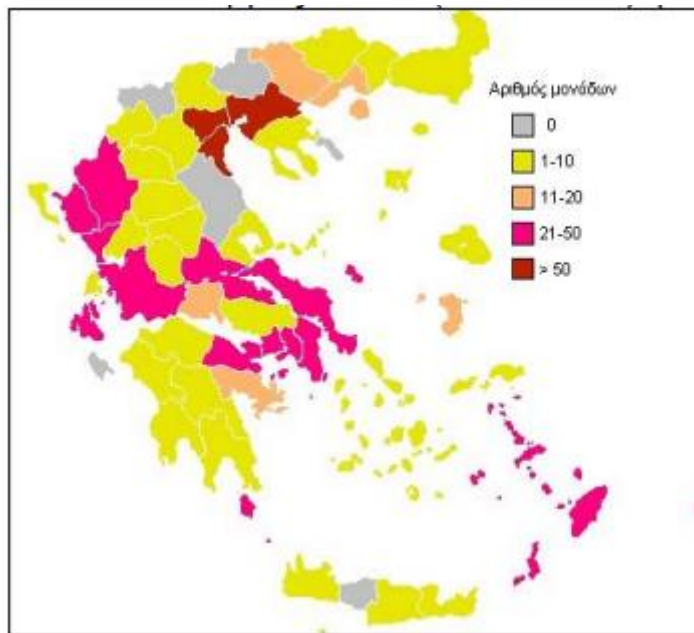
Όσο αναφορά τον τομέα των υδατοκαλλιεργειών αποτελεί έναν, επίσης, σημαντικό οικονομικό κλάδο της χώρας. Αποτελεί ένα από τους πλέον αναπτυσσόμενους τομείς της τελευταίας δεκαετίας, συμβάλλοντας στην εθνική οικονομία και τη μείωση της ανεργίας, καθώς ανοίγει νέες θέσεις εργασίας. Σήμερα, λόγω της καλής κατάστασης των ελληνικών θαλασσών, αλλά και των πολιτικών της ΕΕ, η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση και ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ και στη Μεσόγειο, στην παραγωγή θαλάσσιων ειδών εντατικής εκτροφής. (Ε.Σ.Σ.Α.ΑΛ. 2007-2013)

Με τη σύνταξη του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες, ο τομέας γίνεται ακόμα δυναμικότερος αφού πλέον οργανώνεται η παραγωγή, στις πλέον κατάλληλες περιοχές, σε συνδυασμό και με την προστασία του περιβάλλοντος. Άλλωστε ο ελληνικός θαλάσσιος χώρος χαρακτηρίζεται από τα στοιχεία εκείνα, τα οποία στέφουν με επιτυχία την ανάπτυξη

των υδατοκαλλιεργειών. Τα στοιχεία αυτά είναι η εκτεταμένη νησιωτική και ηπειρωτική ακτογραμμή, η καθαρότητα των παράκτιων υδάτων και οι ιδανικές ωκεανογραφικές συνθήκες (θερμοκρασία, ανανέωση υδάτων, κλπ.). (Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α για τις υδατοκαλλιέργειες)

Στην παρακάτω εικόνα παρουσιάζονται οι μονάδες υδατοκαλλιεργειών ανά περιφέρεια.

Εικόνα 3.2.2 Μονάδες υδατοκαλλιεργειών ανά περιφέρεια



Πηγή: Ε.Σ.Σ.Α.ΑΛ. 2007-2013

### *Περιοχές ΑΠΕ*

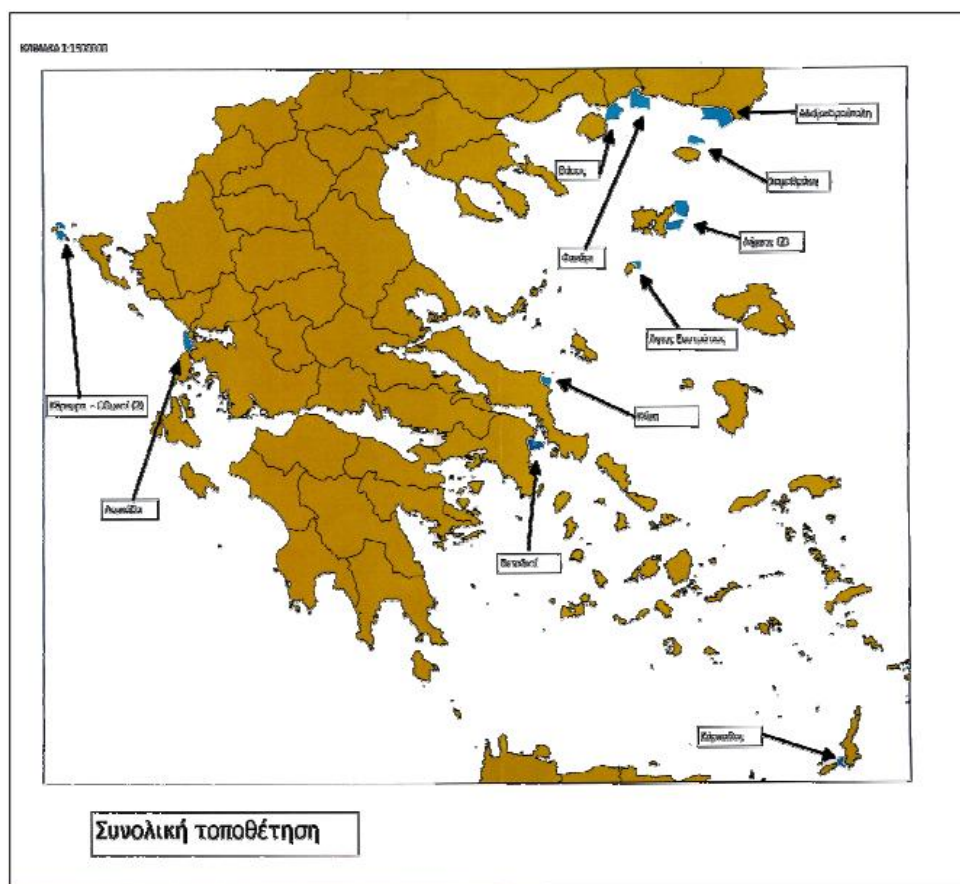
Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας αποτελούν ένα πολύ πρόσφατο ανεπτυγμένο τομέα στα ελληνικά δεδομένα. Όσο αναφορά το θαλάσσιο χώρο, η πρώτη κίνηση προς αυτή την κατεύθυνση γίνεται το 2010, όπου με το Νόμο 3851/2010 για τις ΑΠΕ, ο οποίος προβλέπει την αδειοδότηση για τη δημιουργία και την ανάπτυξη θαλάσσιων αιολικών πάρκων. Έτσι εκείνη τη χρονιά συντάσσεται η πρώτη φάση ανάπτυξης ΘΑΠ στην Ελλάδα, με χρονικό ορίζοντα ανάπτυξης 2012-2017, στην οποία επιλέγονται προκαταρκτικές κατάλληλες θέσεις χωροθέτησης αιολικών πάρκων. Οι περιοχές της πρώτης φάσης είναι δώδεκα σε αριθμό και παρουσιάζονται τόσο στον Πίνακα 3.2.2, όσο και στην Εικόνα 3.2.3. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

Πίνακας 3.2.2 Περιοχές αρχικής προκαταρκτικής χωροθέτησης ΘΑΠ

	Θαλάσσιο Αιολικό Πάρκο	Προτεινόμενο Εμβαδό Πολυγώνου (km <sup>2</sup> )	Αέρας	Δίκτυο	Βάθος	Μέγεθος	Βαθμός
		274					
1	Αη Στράτη	5	☺	☹	☺	☹	-1
2	Αλεξανδρούπολης	55	☺☹	☺	☺	☺	+2
3	Θάσου	35	☺☹	☺	☺	☺	+1
4	Καρπάθου	6	☺	☹	☺	☹	-1
5	Κέρκυρας	8	☺	☺	☺	☺	+1
6	Κρυονερίου		☹	☺	☺	☹	-1
7	Κύμης	9	☺	☺	☺	☹	+1
8	Λευκάδας	8	☹	☺	☺	☹	0
9	Λήμνου	49	☺	☹	☺	☺	+1
10	Πεταλιών	25	☺	☺	☺	☺	+1
11	Σαμοθράκης	33	☺	☺	☹	☺	+1
12	Φαναρίου	41	☺☹	☺	☺	☺	+2

Πηγή: [www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr)

Εικόνα 3.2.3 Χάρτης προκαταρκτικής χωροθέτησης των ΘΑΠ στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο



Πηγή: <http://www.madeincretta.gr/en/node/159>



**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4**  
**ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ**  
**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ**  
**ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ**

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

### ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ

Οι Περιοχές Προστασίας αποτελούν μία βασική συνιστώσα του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, δεδομένου του ότι η διατήρηση και η προστασία του θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος ήταν και η αφορμή για τη σύσταση των πρώτων διατάξεων και νομοθετημάτων, που αφορούσαν το χώρο της θάλασσας.

Η Ελλάδα ξεκίνησε να αναγνωρίζει τις περιοχές που χαρακτηρίζονται από ειδικό οικολογικό ενδιαφέρον και να τις θέτει υπό καθεστώς προστασίας, από το 1973. Τέτοιες περιοχές μπορεί να είναι, για παράδειγμα, δάση ή υγρά τοπία, οι οποίες είναι πολύ σημαντικό να προστατευτούν από ανθρώπινες δραστηριότητες και να διατηρηθεί η οικολογική τους ισορροπία. Η πρώτη προσέγγιση που έγινε προς αυτή την κατεύθυνση αφορούσε την απόλυτη προστασία των φυσικών περιοχών και τον αποκλεισμό οποιασδήποτε δραστηριότητας του ανθρώπου, στις περιοχές αυτές. Με την πάροδο όμως του χρόνου, η πολιτική αυτή δίνει τη θέση της σε μια νέα αντίληψη πραγμάτων, η οποία αφορά την ενσωμάτωση των περιοχών προστασίας στον περιβάλλοντα χώρο και την άμεση σύνδεση τους με την αειφορική χρήση των φυσικών πόρων. ([www.ekby.gr](http://www.ekby.gr))

Μέχρι σήμερα η ελληνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνει κάποιο εξειδικευμένο εργαλείο χωροταξικού σχεδιασμού (Ζώνη) για την προστασία του θαλάσσιου χώρου, συγκεκριμένα. Παρόλα αυτά, κάποια από τα εργαλεία (Ζώνες) που προβλέπονται για τον ηπειρωτικό χώρο μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στο χώρο της θάλασσας, όπως για παράδειγμα Περιοχές Προστασίας της Φύσης, που μπορεί να περιλαμβάνουν Περιοχές Απόλυτης Προστασίας, Φυσικά Πάρκα, κ.α. Επίσης, για το χώρο της θάλασσας υπάρχουν και οι «Ζώνες Απαγόρευσης», οι οποίες ανάλογα με τη χρήση τους μπορούν να χαρακτηρίζονται ως Ζώνες Απαγόρευσης Αλιείας, Ζώνες Απαγόρευσης Ναυσιπλοΐας, κτλ. (Μπεριάτος, 2012)

Έτσι, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, Νόμος 3937/2011<sup>4</sup> (Άρθρο 5, παρ. 2) ως Περιοχές Προστασίας της Φύσης χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή

---

<sup>4</sup> Όπως ισχύει μετά την τροποποίηση του από το Νόμο 1650/1986 Για την προστασία του περιβάλλοντος (ΦΕΚ 60/Α/16-10-86)

βιολογικής αξίας. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που μπορεί να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η εκτέλεση εργασιών που κρίνονται αναγκαίες για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, επιστημονικών ερευνών και η άσκηση ήπιων ασχολιών και δραστηριοτήτων, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας.

Τις περιοχές προστασίας έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν και να διαχειρίζονται Φορείς Διαχείρισης ή υφιστάμενες δημόσιες υπηρεσίες, καθώς επίσης και ειδικές υπηρεσίες και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή φορείς που ορίζονται για το σκοπό αυτό με ειδικές συμβάσεις διαχείρισης. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

Τέλος, να σημειωθεί πως στην Ελλάδα αναγνωρίζονται ως περιοχές προστασίας, όχι μόνο περιοχές με βάση την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, αλλά και περιοχές που έχουν κατοχυρωθεί στο πλαίσιο διεθνών συμβάσεων ή Ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών, τις οποίες έχει κυρώσει η χώρα. Πολλές είναι οι περιπτώσεις, στις οποίες παρατηρείται αλληλεπικάλυψη μεταξύ των περιοχών προστασίας σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. ([www.ekby.gr](http://www.ekby.gr))

Στα παρακάτω υποκεφάλαια αναλύονται όλες οι περιοχές προστασίας που υπάγονται και ισχύουν στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο, οι οποίες συγκεντρώνονται στον Πίνακα 4.1 και των οποίων η ακριβής τοποθεσία παρουσιάζεται στο Χάρτη 4 του Παραρτήματος Χαρτών.

Πίνακας 4.1 Περιοχές προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο

<b>Προστατευόμενες Περιοχές Εθνικής Νομοθεσίας</b>	Φυσικά Πάρκα
<b>Προστατευόμενες Περιοχές σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο</b>	Δίκτυο Natura 2000
<b>Προστατευόμενες Περιοχές σε Διεθνές Επίπεδο</b>	Υγρότοποι Διεθνούς Σύμβασης Ramsar
	Περιοχές Σημαντικές για τα Πουλιά

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

#### 4.1 ΦΥΣΙΚΑ ΠΑΡΚΑ

Τα Φυσικά Πάρκα ανήκουν στις προστατευόμενες περιοχές εθνικής νομοθεσίας και σύμφωνα με το Νόμο 3937/2011 (Άρθρο 5, παρ. 2) ως Φυσικά Πάρκα *χαρακτηρίζονται χερσαίες, υδάτινες ή μεικτού χαρακτήρα περιοχές, εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας και ποικιλίας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών, ιδίως βιολογικών, οικολογικών, γεωλογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Τα φυσικά πάρκα διακρίνονται σε εθνικά και περιφερειακά.*

Ως Εθνικά Πάρκα *χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης έκτασης που είτε λόγω της θέσης τους, όπως διασυνοριακές, είτε λόγω της εξέχουσας οικολογικής ή άλλης φυσικής σπουδαιότητάς τους θεωρούνται ως σημαντικές σε εθνικό επίπεδο.* (Ν. 3937/2011)

Το Εθνικό Πάρκο όταν καταλαμβάνει θαλάσσιες περιοχές χαρακτηρίζεται και ως Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο (Ν. 1650/1986)

Στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο έχουν θεσμοθετηθεί δύο Εθνικά Θαλάσσια Πάρκα, αλλά και δύο Εθνικά Πάρκα που επηρεάζουν και έχουν άμεση σχέση με αυτόν, μιας και εντός των ορίων τους περιλαμβάνεται μεγάλο μέρος του. Τα πάρκα αυτά είναι τα Εθνικά Θαλάσσια Πάρκα Αλοννήσου Βορείων Σποράδων και Ζακύνθου και τα Εθνικά Πάρκα Υγροτόπων του Αμβρακικού και της Λιμνοθάλασσας του Μεσολογίου, τα οποία αναλύονται στα επόμενα υποκεφάλαια (Χάρτης 4, Παραρτήματος).

##### *4.1.1 ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ (Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.)*

###### Η ίδρυση του πάρκου

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων αποτελεί το πρώτο θαλάσσιο πάρκο της χώρας, καθώς και το μεγαλύτερο θαλάσσιο πάρκο της Ευρώπης και της Μεσογείου. Επιπλέον, αξίζει να ειπωθεί πως το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων είναι μέλος του δικτύου θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών της Μεσογείου MedPAN (Network of Marine Protected Areas in the Mediterranean). ([www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

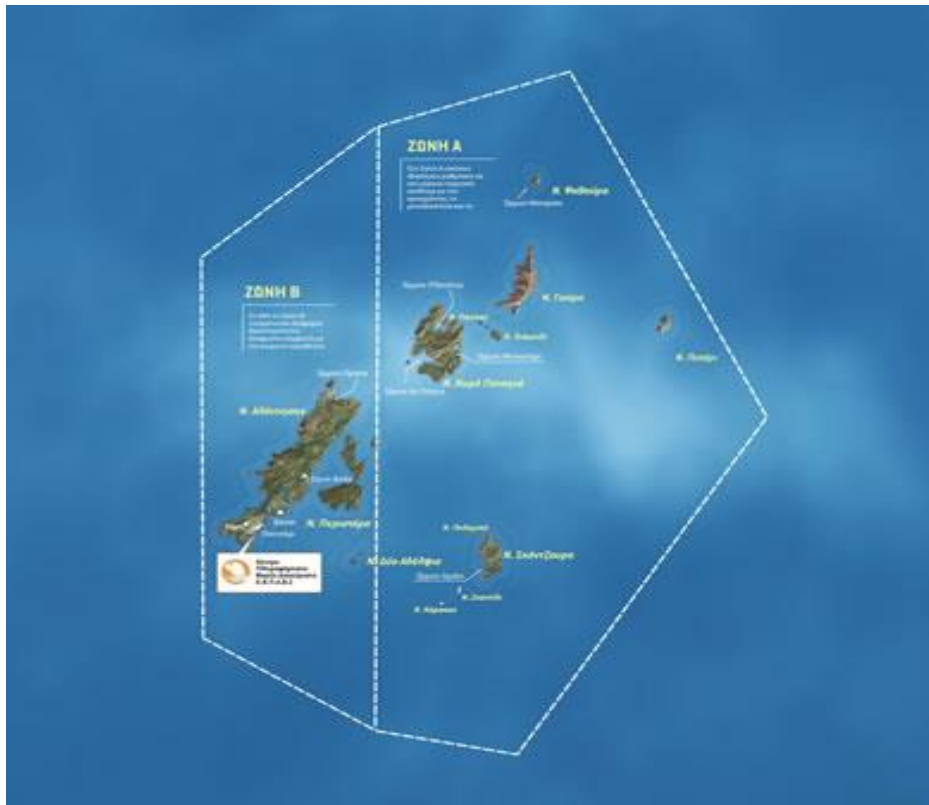
Η μοναδικότητα του οικοσυστήματος του πάρκου, όπου συνδυάζονται με έναν εντυπωσιακό τρόπο χερσαίοι και θαλάσσιοι μεσογειακοί βιότοποι, με σημαντικά είδη φυτών και ζώων, προσέλκυσαν το ενδιαφέρον των αρμόδιων αρχών από τις αρχές του 1970. Τα ουσιαστικά και επίσημα όμως βήματα για την προστασία του βιοτόπου, αλλά κυρίως για την προστασία της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*), είδος που κατοικεί στην περιοχή, υπήρξαν αρχικά, η απόφαση το 1986 του τότε νομάρχη Μαγνησίας, η οποία αφορούσε την προστασία του βιοτόπου και του πληθυσμού της μεσογειακής φώκιας και έπειτα, η Κοινή Υπουργική Απόφαση το 1988, με παρόμοιο περιεχόμενο. Το Μάιο του 1992, η περιοχή ανακηρύχτηκε «Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο», με την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος (ΦΕΚ 519/Δ/28.05.1992), ώσπου τελικά τον Ιούνιο του 2003 εκδίδεται Κοινή Υπουργική Απόφαση (Απόφαση 23537, ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003), η οποία ολοκληρώνει τις κινήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, της εν λόγω περιοχής. ([www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

Την Κοινή Υπουργική Απόφαση του 2003 σύναψαν τα τότε Υπουργεία ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ, Γεωργίας, Εμπορικής Ναυτιλίας και Ανάπτυξης, με θέμα τον «Χαρακτηρισμό της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής των Βορείων Σποράδων ως Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου». Στην απόφαση χαρακτηρίζεται ως Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο, με την επωνυμία «Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων – Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.» (National Marine Park of Alonnisos Northern Sporades – N.M.P.A.N.S.), η χερσαία και θαλάσσια περιοχή των Βορείων Σποράδων, η οποία βρίσκεται στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 και κάτω των 2000 κατοίκων περιοχή του Δήμου Αλοννήσου. Το πάρκο εκτείνεται σε θαλάσσια περιοχή 2.200 τετραγωνικών χιλιομέτρων βόρεια της Αλοννήσου και τα όρια του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. φαίνονται στην Εικόνα 4.3.1. Επίσης, περιλαμβάνει, εκτός από την Αλόννησο, τα ακατοίκητα νησιά και τις βραχονησίδες Περιστερά, Δύο Αδελφοί, Κυρά Παναγιά, Παππούς, Σκάντουρα, Γιούρα, Ψαθούρα, Πιπέρι. (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003 και [www.yep.gr](http://www.yep.gr))

Σκοπός της εν λόγω απόφασης αποτελεί η παρουσίαση ενός διαχειριστικού πλαισίου για την περιοχή του πάρκου, στο οποίο θα γίνει αναφορά παρακάτω, αλλά και η δημιουργία ενός Φορέα Διαχείρισης του πάρκου, προκειμένου να επιτευχθούν η προστασία, η διατήρηση και η διαχείριση της φύσης και του τοπίου, αλλά και των ειδών χλωρίδας και πανίδας στην περιοχή. (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003)



Εικόνα 4.1.1 Περιοχή Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Βορείων Σποράδων



Πηγή: [http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com\\_content&view=article&id=59&Itemid=62](http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=62)

Για τη διαχείριση του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. καταρτίζεται Σχέδιο Διαχείρισης και εξειδικευμένων προγραμμάτων δράσης, στο οποίο προσδιορίζονται τα 10 (δέκα) παρακάτω στοιχεία (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003):

1. Ο προσδιορισμός των ορίων των ζωνών προστασίας του πάρκου.
2. Η ανάπτυξη και δημιουργία έργων, δράσεων, υποδομών για τη διατήρηση και προστασία των ευαίσθητων περιοχών.
3. Η δημιουργία συστήματος για την παρακολούθηση και φύλαξη της περιοχής και η επιβολή κυρώσεων σε πράξεις ή παραλείψεις, οι οποίες παραβιάζουν τις διατάξεις του πάρκου.
4. Η ανάπτυξη δράσεων για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση κοινού και φορέων, για την προστασία και τη διαχείριση των κρίσιμων περιοχών.
5. Η μόνιμη παρακολούθηση της κατάστασης του περιβάλλοντος.
6. Η αξιοποίηση και ανάδειξη των ιστορικών, πολιτιστικών, λαογραφικών και φυσικών μνημείων της περιοχής.

7. *Η ενεργοποίηση και έπειτα η παρακολούθηση των επιβαλλόμενων περιβαλλοντικών όρων για δραστηριότητες και έργα.*
8. *Η λειτουργία του ερευνητικού σταθμού Γέρακα.*
9. *Η καταχώρηση των σκαφών και των αδειών άσκησης δραστηριοτήτων σε μητρώα.*
10. *Η εκπόνηση μελέτης για την αξιολόγηση των προστατευόμενων στοιχείων, με σκοπό την τροποποίηση των ορίων ή των όρων προστασίας τους, όπου κρίνεται απαραίτητο.*

### Το περιβάλλον

Όπως έχει αναφερθεί, η περιοχή του πάρκου χαρακτηρίζεται από έναν μοναδικό συνδυασμό χερσαίου και θαλάσσιου οικοσυστήματος, το οποίο αποτελείται από πολλά είδη φυτών και ζώων. Επιπλέον, η γεωγραφική θέση και η μορφολογία της περιοχής, η οποία προσφέρει μικρό βαθμό ανθρώπινης παρέμβασης και επομένως καλή κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, μπορούν να προσφέρουν ένα ιδανικό καταφύγιο για πολλά είδη, που απειλούνται με εξαφάνιση. ([www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

Το χερσαίο μέρος του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. καλύπτεται από μεσογειακά δάση κωνοφόρων όπως ο πεύκος, η μακία βλάστηση με θάμνους όπως η κουμαριά, το σχίνο, το φιλλύκι, το ρείκι, ο ράμνος και το πουρνάρι, συχνά σε μορφή δενδρώδη, αλλά και αειθαλή, όπως το κρητικό σφενδάμι, η αγριελιά και το θαμνοκυπάρισσο. Επίσης, συναντώνται συχνά τα φρύγανα σε μεγάλη ποικιλία ειδών και η χασμοφυτική χλωρίδα, με αρκετά ενδημικά φυτά. Βασικό, εξίσου, στοιχείο της χλωρίδας του πάρκου αποτελούν και τα υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας, τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά, διότι συμβάλλουν στην αναπαραγωγή άλλων οργανισμών, αλλά και στη συγκράτηση και ανακύκλωση διαφόρων ουσιών στο θαλάσσιο περιβάλλον. Τα λιβάδια Ποσειδωνίας της περιοχής είναι εκτεταμένα και διατηρούνται σε άριστη κατάσταση. ([www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

Το ίδιο σημαντική είναι και η πανίδα του πάρκου με πολλά είδη ψαριών (περίπου 300), πτηνών (περισσότερα από 80 είδη), ερπετών και επίσης θηλαστικών. Η μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*), αποτελεί το σημαντικότερο είδος της πανίδας της περιοχής. Θεωρείται το πιο απειλούμενο είδος στην Ευρώπη, μιας και το είδος

εξαφανίστηκε από δέκα (10) χώρες τα τελευταία χρόνια και υπολογίζεται ότι ο πληθυσμός της φώκιας που επιβιώνει σήμερα ανέρχεται στα 400-500 άτομα. Το Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. φιλοξενεί, σύμφωνα με επιστήμονες, τα 2/3 του συνολικού πληθυσμού της μεσογειακής φώκιας και η προστασία και διατήρηση του είδους αποτελεί κύρια και βασική προτεραιότητα των αρμόδιων αρχών. ([www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

Πέρα όμως από τη μεσογειακή φώκια στους βιοτόπους του πάρκου συναντάται ένας μεγάλος αριθμός ειδών ορνιθοπανίδας, αλλά και θηλαστικών, όπως δελφίνια και φάλαινες. Τέλος, η υποβρύχια πανίδα αποτελείται με πολλά βενθικά και πελαγικά είδη. ([www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

### Ζώνες Δράσης

Για τη σωστή λειτουργία και διαχείριση του πάρκου, καθώς και την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν από την Κοινή Υπουργική Απόφαση του 2013, τη βασική φιλοσοφία οργάνωσης του χώρου αποτέλεσε ο χωρισμός του πάρκου σε δύο υποπεριοχές, την περιοχή Α και την περιοχή Β, όπως φαίνεται στο Χάρτη 4.1.1. (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003)

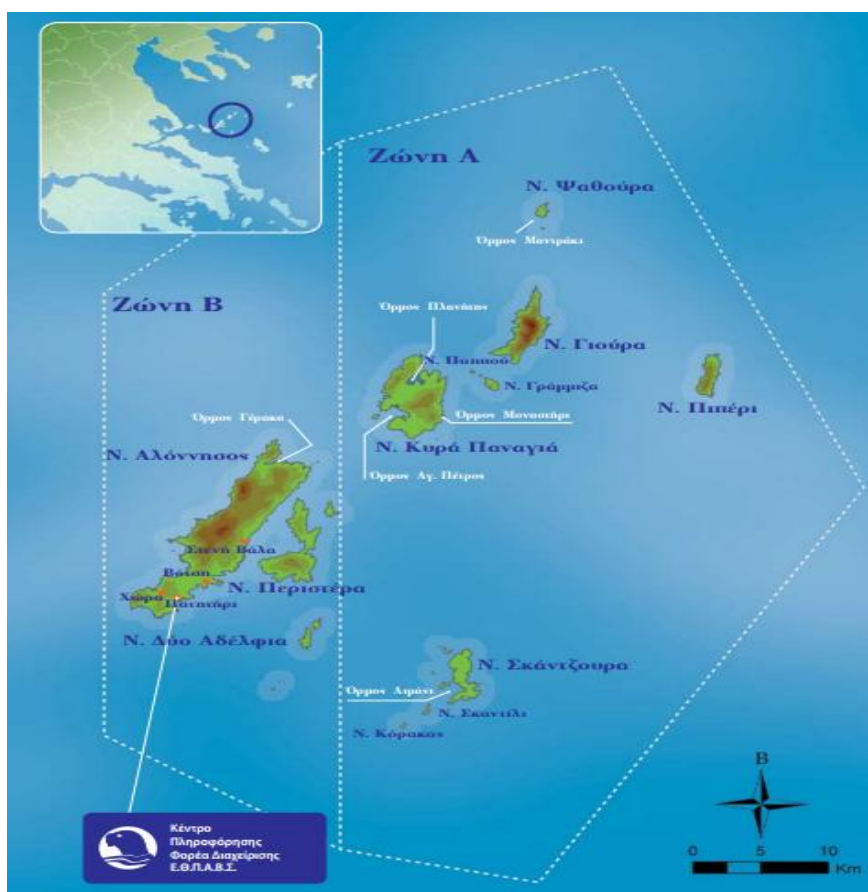
Η περιοχή Α, η οποία αποτελεί ζώνη αυστηρής προστασίας, περιλαμβάνει τα νησιά Ψαθούρα, Ψαθονήσι, Πιπέρι, Γιούρα, Παππούς, Κυρά Παναγιά, Στρογγυλό (Κουμπί), Φαγκρού, Μυίγα, Μέλισσα, Σφήκα, Γραμμέζα, Σκαντζούρα, Κόρακας, Σκαντίλι, Πολεμικά, Πράσσο, Λαχανού, Κασίδης, Στρογγυλό, αλλά και όλες τις άλλες βραχονησίδες που βρίσκονται στα όρια της. Εντός της περιοχής Α ορίζονται επιμέρους ζώνες Α1, Α2, Α3, Α4, Α5, Α6, Α7, Α8 και Α9, στις οποίες ισχύουν ιδιαίτερες, διαφορετικές ρυθμίσεις, ανάλογα με τη μοναδικότητα και την κρισιμότητα τους. (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003· [www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

Γενικά, για την είσοδο στην περιοχή αυτή χρειάζεται λήψη σχετικής, ειδικής άδειας από το Φορέα Διαχείρισης του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. και ισχύουν ειδικές ρυθμίσεις όσο αναφορά την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία. Επιπλέον, όπου επιτρέπεται η είσοδος στα σκάφη αναψυχής, αλλά και στα επαγγελματικά τουριστικά σκάφη επιτρέπεται η αγκυροβολία, η κολύμβηση, η παρατήρηση της πανίδας και της χλωρίδας, η φωτογράφιση, η βιντεοσκόπηση, η επίσκεψη σε πολιτιστικά μνημεία, καθώς και η διανυκτέρευση εντός των σκαφών. ([www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

Η περιοχή Β περιλαμβάνει τα νησιά Αλόνησο, Περιστερά, Λεχούσα, Γαϊδουρονήσια, Μανώλα, Μούλες, τα νησιά Αδελφοί και όλες τις βραχονησίδες που βρίσκονται εντός των ορίων της. Όπως και η περιοχή Α έτσι και η περιοχή Β χωρίζεται σε υποπεριοχές, τις Ζώνες Β1, Β2, Β3 και Β4. (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003)

Στην περιοχή αυτή ισχύει χαμηλότερος βαθμός προστασίας και δεν υπάρχουν ιδιαίτερες ρυθμίσεις για τους επισκέπτες της περιοχής. Εξάιρεση αποτελούν οι ρυθμίσεις που αφορούν στην ταχύτητα των σκαφών και στην αλιεία, είτε επαγγελματική είτε ερασιτεχνική. (www.alonissos-park.gr)

Χάρτης 4.1.1 Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων



Πηγή: [http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com\\_content&view=article&id=59&Itemid=62](http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=62)

Για τις περιοχές Α και Β παρουσιάζονται οι επιμέρους ζώνες και πως αυτές έχουν χαρακτηριστεί, σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 23537 (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003), στον Πίνακα 4 του Παραρτήματος. Οι δραστηριότητες που επιτρέπονται και απαγορεύονται, αντίστοιχα, σε κάθε επιμέρους περιοχή φαίνονται αναλυτικά στην εν λόγω Υπουργική Απόφαση.

Τέλος, σε όλη την περιοχή του πάρκου απαγορεύονται η χρήση φωτιάς, η ελεύθερη κατασκήνωση και το ψαροντούφεκο. ([www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

#### Φορέας Διαχείρισης του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.

Σύμφωνα με το Άρθρο 6 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (Απόφαση 23537, ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003), ο Φορέας Διαχείρισης του πάρκου φέρει την επωνυμία «Φορέας Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Βορείων Σποράδων» (Management Body of the National Park of Alonnisos Northern Sporades - M.B.M.N.P.A.N.S.) και καθίσταται υπεύθυνος για την προετοιμασία και τον τρόπο εφαρμογής του διαχειριστικού πλαισίου του πάρκου. Ο Φορέας Διαχείρισης του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. διοικείται από δεκαμελές διοικητικό συμβούλιο αποτελούμενο από εκπροσώπους τοπικών, περιφερειακών και εθνικών φορέων, τοπικών επαγγελματικών ενώσεων και μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων. Τη χρηματοδότηση του Φορέα Διαχείρισης του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. ανέλαβε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον». Τέλος, για την ιστορία, αναφέρεται πως τα πρώτα αποτελέσματα της λειτουργίας του σημειώθηκαν το 2007, όπου προσλήφθηκε επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό και άρχισαν να εφαρμόζονται τα προγράμματα φύλαξης του πάρκου, αλλά και της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού. (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003· [www.alonissos-park.gr](http://www.alonissos-park.gr))

#### *4.1.2 ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (Ε.Θ.Π.Ζ.)*

##### Η ίδρυση του πάρκου

Η ίδρυση του πάρκου έγινε το Δεκέμβριο του 1999 με την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος και με θέμα τον χαρακτηρισμό των χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών του κόλπου Λαγανά και των νήσων Στροφάδων ως Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο, αλλά και

τον χαρακτηρισμό της χερσαίας έκτασης του Δήμου Ζακύνθου και του Δήμου Λαγανά ως περιφερειακή ζώνη του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου (ΦΕΚ 906Δ, 22/12/1999).

Συνολικά, η προστατευόμενη περιοχή του πάρκου περιλαμβάνει 90 τ.χλμ. θαλάσσιας περιοχής και 36 τ.χλμ. χερσαίας έκτασης. Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου περιλαμβάνει την θαλάσσια έκταση, αλλά και τις νησίδες του κόλπου του Λαγανά, τις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας που υπάρχουν στο νησί και τη χερσαία έκταση που περιβάλλει αυτές, καθώς και τον υγρότοπο της λίμνης Κεριού και τις Νήσους Στροφάδες, οι οποίες βρίσκονται 40 περίπου μίλια νότια του νησιού της Ζακύνθου. ([www.nmp-zak.org](http://www.nmp-zak.org))

Η πλούσια και πολύ σημαντική φυσική κληρονομιά έγινε, σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα, σκοπός της ίδρυσης του Ε.Θ.Π.Ζ., προκειμένου να εξασφαλιστεί η διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος και επιπλέον, να διατηρηθεί η ισορροπία του οικοσυστήματος τόσο της θαλάσσιας, όσο και της παράκτιας έκτασης. Πέρα όμως από το θαλάσσιο χώρο η ίδρυση του πάρκου στοχεύει και στην προστασία των χερσαίων εκτάσεων, των νησίδων του κόλπου του Λαγανά και των νησίδων Στροφάδων, λόγω των σημαντικών βιοτόπων τους. Η διατήρηση και η προστασία των περιοχών αυτών, που στοχεύουν να επιτύχουν οι αρχές και οι κανόνες που διέπουν το Ε.Θ.Π.Ζ., θα επιτευχθούν με παράλληλη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου στην ευρύτερη περιοχή τους. Πιο συγκεκριμένα, οι ειδικοί στόχοι του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου είναι η διατήρηση και η προστασία (ΦΕΚ 906Δ/1999):

- *Των σημαντικότερων παραλιών ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.*
- *Των βιοτόπων και του πληθυσμού της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*.*
- *Των βιοτόπων των προστατευόμενων ειδών ορνιθοπανίδας και ιδίως της μεταναστευτικής.*
- *Των βιοτόπων ενδημικής χλωρίδας.*
- *Των παράκτιων και θαλάσσιων τύπων οικοτόπων ευρωπαϊκού και μεσογειακού ενδιαφέροντος.*
- *Των αλιευτικών πόρων και εν γένει του θαλάσσιου οικοσυστήματος, τόσο από δραστηριότητες στη θάλασσα, όσο και από τη ρύπανση.*

Πέραν όμως των συγκεκριμένων στόχων για την προστασία του φυσικού τοπίου, στο Προεδρικό Διάταγμα περιλαμβάνονται στόχοι οι οποίοι προωθούν την ανάπτυξη συμβατών με το περιβάλλον δραστηριοτήτων. Τέτοιοι είναι (ΦΕΚ 906Δ/1999):

- *Ο τουρισμός και η αναψυχή σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας.*
- *Η περιβαλλοντική εκπαίδευση - πληροφόρηση και η ευαισθητοποίηση στις φυσιολατρικές δραστηριότητες του κοινού.*
- *Η διαφύλαξη των παραδοσιακών χρήσεων (αλιείας, βόσκησης, γεωργίας κ.λ.π.).*
- *Η διαφύλαξη του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου.*

### Το περιβάλλον

Το φυσικό περιβάλλον που περιλαμβάνεται στο χώρο του θαλάσσιου πάρκου αποτελεί έναν πολύ σημαντικό βιότοπο και ένα από τα πιο αξιόλογα οικοσυστήματα, με φυσική κληρονομιά που αναγνωρίζεται τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Στην περιοχή του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου φιλοξενούνται διάφορα είδη οικοσυστημάτων, όπως για παράδειγμα συστήματα αμμοθινών, υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας, καθώς και παράκτια οικοσυστήματα. Στα οικοσυστήματα αυτά βρίσκονται εκατοντάδες είδη χλωρίδας και πανίδας. ([www.nmp-zak.org](http://www.nmp-zak.org))

Το νησί της Ζακύνθου και ιδιαίτερα ο κόλπος του Λαγανά αποτελεί τον πιο σημαντικό βιότοπο ωοτοκίας των θαλασσιών χελωνών στην περιοχή της Μεσόγειου. Επιπλέον, είναι γεγονός πως η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα της Ευρώπης, στην οποία ωοτοκούν οι θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta*. Οι φωλιές των χελωνών βρίσκονται σε έξι παραλίες του κόλπου, αυτές του Μαραθονησίου, του ανατολικού Λαγανά, του Καλαμακίου, των Σεκανιών, της Δάφνης και του Γέρακας. Πέρα όμως από τις θαλάσσιες χελώνες *Caretta caretta*, στην περιοχή του Ε.Θ.Π.Ζ. κατοικεί ένας σημαντικός αριθμός πληθυσμού της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*, στις δυτικές ακτές του νησιού. Επιπλέον, σημαντικό στοιχείο της πανίδας του νησιού αποτελεί ένα είδος δελφινιού, το ρινοδέλφιο. Τέλος, το πάρκο φιλοξενεί έναν σημαντικό αριθμό ερπετών και αμφιβίων, στο χερσαίο τμήμα, καθώς επίσης και μια αξιόλογη орνιθοπανίδα, η οποία απαντάται με πολλά είδη ενδημικών πουλιών. ([www.nmp-zak.org](http://www.nmp-zak.org))

Όσο αναφορά τη χλωρίδα του Ε.Θ.Π.Ζ., όπως και η πανίδα, χαρακτηρίζεται άκρως ενδιαφέρουσα και εξίσου πλούσια. Στους οικοτόπους της περιοχής και ειδικότερα στον

κόλπο του Λαγανά, συναντώνται χαρακτηριστικές και πολλές φορές μοναδικές φυτικές κοινότητες. Στην ίδια περιοχή εμφανίζονται εκτεταμένες εκτάσεις, αμμώδεις και παραθαλάσσιες με χαρακτηριστική βλάστηση και ονομάζονται αμμοθίνες, σχηματισμοί που κρίνονται πολύ σημαντικοί. Εξαιρετικά ιδιαίτερη χαρακτηρίζεται και η περιοχή της λίμνης Κερίου, όπου εμφανίζεται σημαντική βιοποικιλότητα με βλάστηση άξια προστασίας, όπως ελαιώνες και μακκία βλάστηση. Τέλος, το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου δεν παρουσιάζει αξιόλογα οικοσυστήματα μόνο στην επιφάνεια του εδάφους, αλλά και στην υποθαλάσσια περιοχή του. Τα υποθαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας, τα οποία βρίσκονται στην περιοχή του Ε.Θ.Π.Ζ., αποτελούν τα «τροπικά δάση» της Μεσογείου και είναι περιοχές υψηλής παραγωγικότητας ασπόνδυλων ειδών και ψαριών. ([www.nmp-zak.org](http://www.nmp-zak.org))

### Ζώνες Δράσης

Όντας μία προστατευόμενη περιοχή, για το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου ορίζονται κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του και εξασφαλίζουν την ορθή εκτέλεση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην περιοχή. Έτσι σε όλο το μήκος του Ε.Θ.Π.Ζ. απαγορεύονται οι εξής δραστηριότητες ([www.zanteisland.com](http://www.zanteisland.com)):

- Χρήση φωτιάς
- Ελεύθερη ή οργανωμένη κατασκήνωση
- Καταστροφή της χλωρίδας
- Ρίψη σκουπιδιών και αποβλήτων
- Υποβρύχιο ψάρεμα

Πέρα όμως από τους γενικούς κανόνες η περιοχή του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, έχει χωριστεί κατά ζώνες και περιοχές, προκειμένου να εξασφαλιστεί η καλύτερη διαχείριση της περιοχής και η πιο αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος. Για το θαλάσσιο και χερσαίο τμήμα του πάρκου ισχύουν διαφορετικοί κανόνες.

Ο πρώτος διαχωρισμός, όπως φαίνεται και στο Χάρτη 4.1.2 περιλαμβάνει την ανάδειξη δύο υποπεριοχών, στο θαλάσσιο χώρο. Να σημειωθεί πως η έκταση του θαλάσσιου χώρου του πάρκου έχει χαρακτηριστεί ως Περιοχή Προστασίας της Φύσης. Χωρίζεται λοιπόν σε δύο ζώνες, τη ζώνη Ια, οποία περιλαμβάνει τη θαλάσσια περιοχή του κόλπου



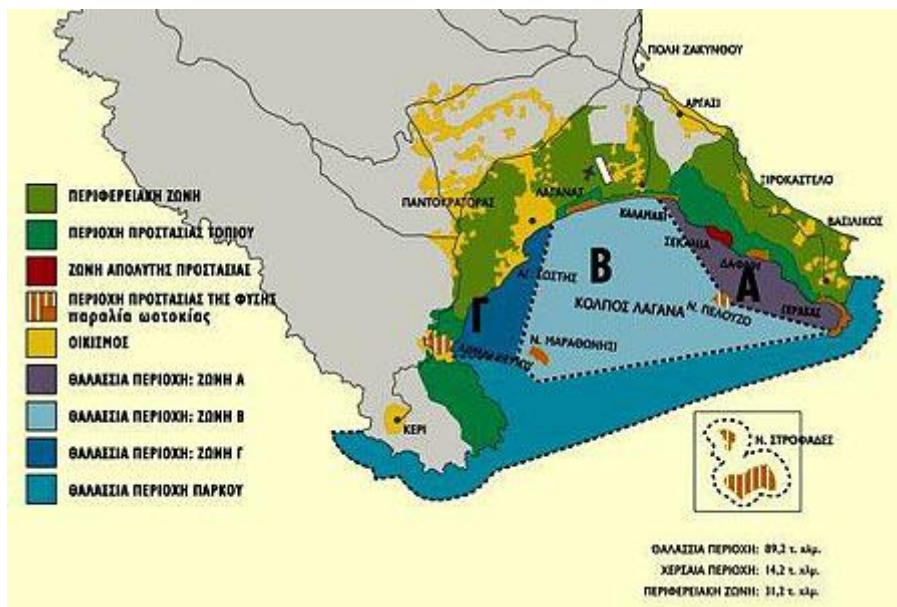
του Λαγανά και τη ζώνη Ιβ, η οποία περιλαμβάνει τη θαλάσσια περιοχή των νήσων Στροφάδων. Και στις δύο περιοχές απαγορεύεται η ιχθυοκαλλιέργεια οποιασδήποτε μορφής και επιτρέπονται συγκεκριμένες δραστηριότητες, οι οποίες αναλύονται στο Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 906Δ/1999). Ο δεύτερος διαχωρισμός αφορά τη ζώνη Ια, η οποία ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της χωρίζεται στις περιοχές Α, Β και Γ (Χάρτης 4.1.2). Για την κάθε περιοχή ισχύουν διαφορετικές απαγορεύσεις, οι οποίες εντοπίζονται στα παρακάτω σημεία ([www.zanteisland.com](http://www.zanteisland.com)):

*Περιοχή Α:* Απαγορεύεται η ναυσιπλοΐα, οποιουδήποτε είδους σκάφους.

*Περιοχή Β:* Επιτρέπεται η ναυσιπλοΐα μικρών βαρκών, αλλά απαγορεύεται η ταχύτητα τους να ξεπερνά τα 6 μίλια την ώρα, καθώς επίσης και η αγκυροβόληση τους στην περιοχή.

*Περιοχή Γ:* Επιτρέπεται η ναυσιπλοΐα μικρών βαρκών, αλλά απαγορεύεται η ταχύτητα τους να ξεπερνά τα 6 μίλια την ώρα. Σε αυτή την περιοχή η αγκυροβόληση επιτρέπεται.

Εικόνα 4.1.2 Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου



Πηγή: <http://www.zanteisland.com/html/greco/index.htm>

Επιπλέον καλό θα ήταν να αναφερθεί πως στις παραλίες ωτοκίας των θαλάσσιων χελωνών απαγορεύεται ([www.zanteisland.com](http://www.zanteisland.com)):

- Η είσοδος πριν την ανατολή και μετά την δύση του ήλιου.

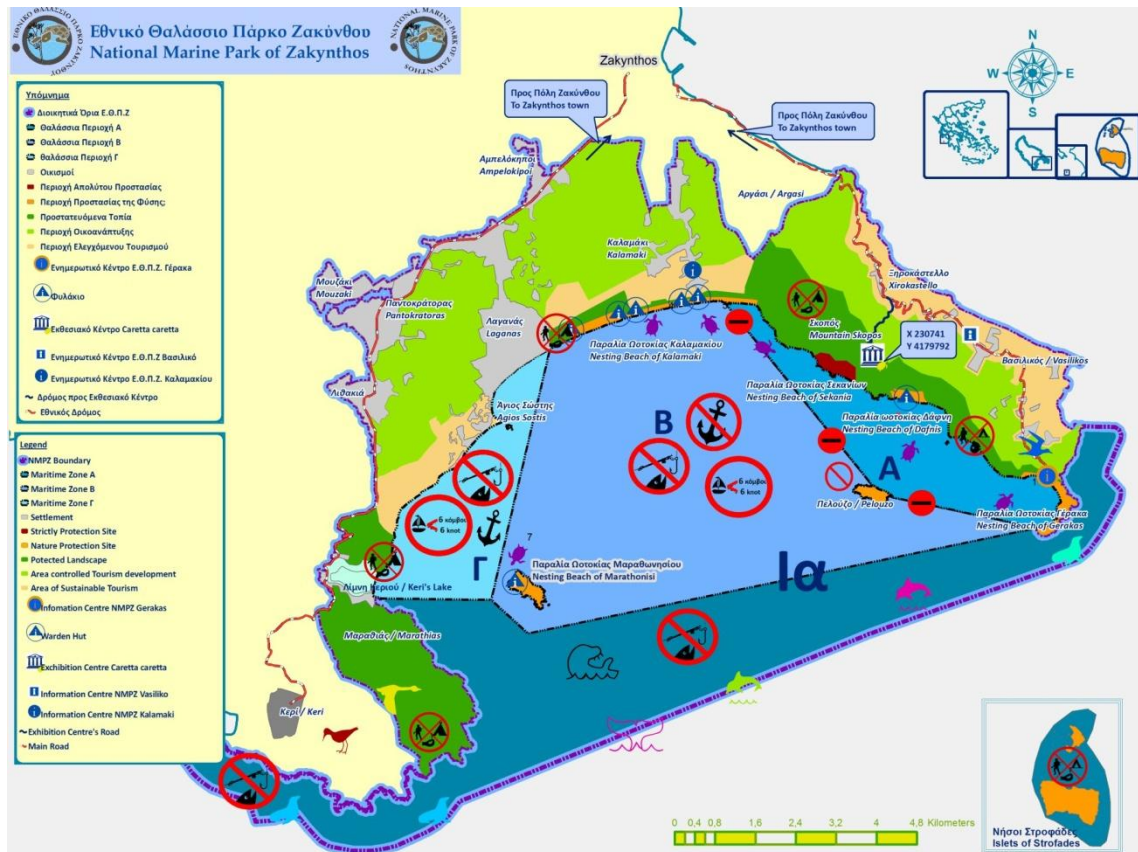
- Η χρήση ομπρελών σε απόσταση μεγαλύτερη των 5 μέτρων από την ακρογιαλιά.
- Το σκάψιμο όπου υπάρχουν φωλιές χελώνας και στην στεγνή άμμο.
- Το άγγιγμα των κλουβιών που προστατεύουν τις φωλιές.
- Η χρήση οποιουδήποτε κινούμενου μέσου (ποδήλατα).
- Η είσοδος στα άλογα.
- Η είσοδος σε ελεύθερα σκυλιά.
- Η χρήση πυρσών ή άλλων πηγών φωτός κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Τέλος, όσο αναφορά το χερσαίο τμήμα του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, σε αντιστοιχία με το θαλάσσιο τμήμα χωρίζεται και αυτό σε υποπεριοχές. Όπως φαίνεται και στο Χάρτη 4.1.2 η χερσαία περιοχή χωρίζεται σε περιοχές Απολύτου Προστασίας, Προστασίας της Φύσης, Οικοανάπτυξης και Ελεγχόμενου Τουρισμού. Για τις περιοχές αυτές ισχύουν διαφορετικές απαγορεύσεις και περιορισμοί, οι οποίοι αφορούν το χαρακτήρα των παραγωγικών δραστηριοτήτων (αλιεία, γεωργία, κτηνοτροφία), το είδος του τουρισμού, αλλά και τον οικιστικού κώδικα (όρια κατάτμησης και αρτιότητα γης) (ΦΕΚ 906Δ/1999) και τα οποία έχουν τροποποιηθεί με Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 1272/2003).

Να σημειωθεί πως για την Περιοχή Απολύτου Προστασίας της Φύσης, όπως έχει χαρακτηριστεί η παραλία ωτοκίας Σεκανίων, απαγορεύεται οποιαδήποτε ανθρώπινη παρέμβαση και δραστηριότητα και επιτρέπεται μόνο η είσοδος ειδικών ερευνητών, η γίνεται μόνο με σχετική άδεια από το Φορέα Διαχείρισης του Ε.Θ.Π.Ζ. ([www.zanteisland.com](http://www.zanteisland.com))

Όλες οι δραστηριότητες που επιτρέπονται ή απαγορεύονται σε όλη την έκταση του πάρκου, αλλά και σε συγκεκριμένες περιοχές εξηγούνται αναλυτικά στο Προεδρικό Διάταγμα για την ίδρυση του Ε.Θ.Π.Ζ. (ΦΕΚ 906Δ/1999).

Χάρτης 4.1.2 Ζώνες δράσης Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου



Πηγή: [http://www.nmp-zak.org/files/map\\_nmpz\\_2013.jpg](http://www.nmp-zak.org/files/map_nmpz_2013.jpg)

### Φορέας Διαχείρισης

Στο ίδιο Προεδρικό Διάταγμα συνιστάται και ένας Φορέας Διαχείρισης του πάρκου, με σκοπό την αποτελεσματικότερη προστασία, διατήρηση και διαχείριση της περιοχής. Να αναφερθεί πως το Ε.Θ.Π.Ζ. αποτελεί την πρώτη θεσμοθετημένη περιοχή στην Ελλάδα, η οποία διοικείται από αρμόδιο Φορέα Διαχείρισης. ([www.nmp-zak.org](http://www.nmp-zak.org))

Ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου συστάθηκε με την επωνυμία «Οργανισμός Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου» και αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, έχοντας ως στόχο την εφαρμογή του κανονισμού λειτουργίας και διαχείρισης του πάρκου στο πλαίσιο (ΦΕΚ 906Δ/1999):

- Της ισχύουσας εθνικής ή τοπικής νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος και την εφαρμογή των όρων και περιορισμών που ισχύουν.

- Των αρχών και πολιτικών για την αειφόρο ανάπτυξη.
- Του συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων φορέων (Δημοσίου, Αυτοδιοίκησης, Ιδιωτικών).
- Της εφαρμογής οικονομικών ρυθμίσεων.
- Της ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των κατοίκων και των φορέων της περιοχής.
- Της εφαρμογής μέτρων προσέλκυσης και της ανάπτυξης βιώσιμου τουρισμού στην περιοχή.

Η επίτευξη αυτών των στόχων γίνεται μέσω της ανάπτυξης προγραμματισμού και συγκεκριμένων δράσεων.

#### *4.1.3 ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ – ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ*

##### Η ίδρυση του πάρκου

Το Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου – Αιτωλικού ανακηρύχθηκε Εθνικό Πάρκο το 2006, μέσω της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 22306 (ΦΕΚ 447/31-5-2006), με την επωνυμία «Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Μεσολογγίου – Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων». Αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους υγροτόπους της Ευρώπης, αλλά και τον πιο πλούσιο σε αριθμό ειδών και πληθυσμό. Βρίσκεται στο νοτιοδυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδας και εκτείνεται σε έκταση 250.000 στρεμμάτων. Περιλαμβάνει πολλά υδάτινα και χερσαία μοναδικά οικοσυστήματα, τα οποία είναι ([www.fdlmes.gr](http://www.fdlmes.gr)):

##### *Υδάτινα τμήματα πάρκου*

- Λιμνοθάλασσα Βορείου Διαύλου Κλείσοβας
- Λιμνοθάλασσα Κλείσοβας
- Κεντρική λιμνοθάλασσα
- Λιμνοθάλασσα Θολής
- Λιμνοθάλασσα Παλαιοποτάμου
- Λιμνοθάλασσα Αιτωλικού

*Χερσαία τμήματα πάρκου*

- Λόφους που διακρίνονται διάσπαρτοι στον υγρότοπο<sup>5</sup>.
- Το όρος Βαράσοβα (καταφύγιο θηραμάτων) και τμήμα του όρους Αράκυνθος.
- Αμμοθίνες που δημιουργήθηκαν από τα φερτά υλικά των ποταμών και οριοθετούν τις λιμνοθάλασσες από την ανοιχτή θάλασσα.
- Το φαράγγι της Κλεισούρας που έχει ενταχθεί στις περιοχές «ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους».
- Το Δάσος του Φράξου, χαρακτηρισμένο σαν «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης».
- Καλλιεργούμενες εκτάσεις.
- Το νησιωτικό σύμπλεγμα των Εχινάδων, που είναι άρρηκτα δεμένο με την εκβολή του Αχελώου.

Σκοπός της ίδρυσης του πάρκου αποτελεί η προστασία, η διατήρηση και η διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, υδάτινου και χερσαίου, διότι η περιοχή αποτελεί έναν πολύτιμο εθνικό φυσικό πόρο. Πιο συγκεκριμένα, επιζητείται η διατήρηση και σωστή διαχείριση των οικοτόπων που φιλοξενούν τα είδη γλωρίδας και πανίδας, τα οποία βρίσκονται στην περιοχή. Όπως έχει αναφερθεί, η περιοχή του πάρκου περιλαμβάνει έναν από τους πιο πλούσιους ευρωπαϊκούς υγροτόπους, σε ότι αφορά την ορνιθοπανίδα. (ΦΕΚ 447/2006)

Το περιβάλλον

Τόσο το χερσαίο όσο και το υδάτινο τμήμα του πάρκου χαρακτηρίζεται από μεγάλη περιβαλλοντική αξία. Στην περιοχή συναντώνται αλμυρόβαλτοι, οι οποίοι περιβάλλουν τις λιμνοθάλασσες, γεωργική γη εντατικής καλλιέργειας, εκτάσεις αμμοθίνων και γλυκόβαλτων. Επιπλέον, τα ποτάμια της οριοθετημένης περιοχής αποτελούν βασικούς οικότοπους, τα οποία διατηρούν πολλά είδη δέντρων. Να σημειωθεί πως τμήμα των υγροτόπων έχει μετατραπεί σε αλυκές, από τις οποίες προέρχεται το 80-85% του αλατιού της χώρας. Οι υγρότοποι όμως αποτελούνται και από πλούσια λιβάδια της Ποσειδωνίας. Η ιδιαίτερη γεωμορφολογία του τόπου και η ύπαρξη πολλών ενδημικών

---

<sup>5</sup> Οι περισσότεροι στο παρελθόν αποτελούσαν τμήμα των Εχινάδων νήσων που η προσχωματική δράση του Αχελώου τους ενσωμάτωσε στην ξηρά. ([www.fdlmes.gr](http://www.fdlmes.gr))

ελληνικών και σπάνιων ειδών έρχονται να συμπληρώσουν ένα πολύ σημαντικό και σπάνιο οικοσύστημα. (messolonghi-etoliko-lagoon.blogspot.gr)

Όσο αναφορά την πανίδα της περιοχής, το Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου – Αιτωλικού φιλοξενεί μία τεράστια ποικιλία ειδών, ξηράς και θάλασσας, στην οποία περιλαμβάνονται θηλαστικά, πουλιά, ερπετά, αμφίβια και ψάρια. Η σημαντική ορνιθοπανίδα της περιοχής χαρακτηρίζεται από 290 περίπου διαφορετικά είδη πουλιών. Να τονιστεί πως από αυτά τα 70 τουλάχιστον είναι απειλούμενα είδη και περιλαμβάνονται στο Προσάρτημα ANNEX I της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, περί διατήρησης των άγριων πτηνών. Επιπλέον, στην περιοχή κατοικούν 32 από τα 36 ευρωπαϊκά είδη αρπακτικών, όπως ο Βασιλαετός και ο Στικταετός. Όσο αναφορά τον πληθυσμό των θηλαστικών, των ερπετών και των αμφιβίων, έχουν παρατηρηθεί σε αριθμό τουλάχιστον 21, 28 και 5 είδη αντίστοιχα. Τέλος, έχουν καταγραφεί τουλάχιστον 40 διαφορετικά είδη ψαριών στις λιμνοθάλασσες του πάρκου. (messolonghi-etoliko-lagoon.blogspot.gr)

### Ζώνες Δράσης

Για την πιο αποτελεσματική προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και για την ορθότερη διαχείριση αυτού και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, εντός των ορίων του πάρκου οριοθετούνται και χαρακτηρίζονται οι παρακάτω τέσσερις (4) Ζώνες Απόλυτης Προστασίας και τέσσερις (4) Ζώνες Προστασίας της Φύσης, όπως φαίνεται και στο Χάρτη 4.1.3.

- Ζώνη Απόλυτης Προστασίας 1, στη λιμνοθάλασσα έκταση – Υγροτοπική Ζώνη.
- Ζώνη Απόλυτης Προστασίας 2, στη χερσαία έκταση.
- Ζώνη Απόλυτης Προστασίας 3, στην ποτάμια και παραποτάμια έκταση.
- Ζώνη Απόλυτης προστασίας 4, στην νησιωτική έκταση.
- Ζώνη Προστασίας της Φύσης 1, στη λιμνοθάλασσα έκταση –Υγροτοπική Ζώνη.
- Ζώνη Προστασίας της Φύσης 2, στη χερσαία έκταση.
- Ζώνη Προστασίας της Φύσης 3, στην ποτάμια και παραποτάμια έκταση.
- Ζώνη Προστασίας της Φύσης 4, στην νησιωτική έκταση.

Επιπλέον, οριοθετούνται Περιφερειακές Περιοχές και μία Περιφερειακή Ζώνη, οι οποίες συμβάλουν στην ομαλή πρόσβαση από τις μη προστατευόμενες περιοχές, στις περιοχές που προστατεύονται με ειδικούς όρους. Υπάρχουν επτά (7) οριοθετημένες Περιφερειακές Περιοχές, οι οποίες αφορούν το χερσαίο τμήμα της εν λόγω περιοχής και μία Περιφερειακή Ζώνη, η οποία περιλαμβάνει τη θαλάσσια περιοχή γύρω από τις Εχινάδες νήσους. Τα όρια και τα σημεία στα οποία βρίσκονται όλες οι περιοχές που είναι υπό προστασία παρουσιάζονται στο Χάρτη 4.1.3. (ΦΕΚ 447/2006)

Παρακάτω αναφέρονται, σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 22306, όλες οι γενικές επιτρεπόμενες δραστηριότητες κατά περιοχή.

#### *Ζώνες Απόλυτης Προστασίας*

Επιτρέπονται:

1. Οι επιστημονικές έρευνες και η παρακολούθηση του οικοσυστήματος.
2. Η παρατήρηση της φύσης σύμφωνα με το σχετικό Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης.
3. Η εκτέλεση εργασιών για τη διατήρηση, προστασία και βελτίωση των οικοσυστημάτων.
4. Η πρόσβαση ατόμων για τη φύλαξη – εποπτεία της περιοχής και για την εκτέλεση των επιτρεπομένων χρήσεων κατόπιν αδειάς από τον Φορέα Διαχείρισης.
5. Η συντήρηση – αναστήλωση ναών, μοναστηριών και αρχαιολογικά προστατευόμενων αντικειμένων.

#### *Ζώνες Προστασίας της Φύσης*

Επιτρέπονται:

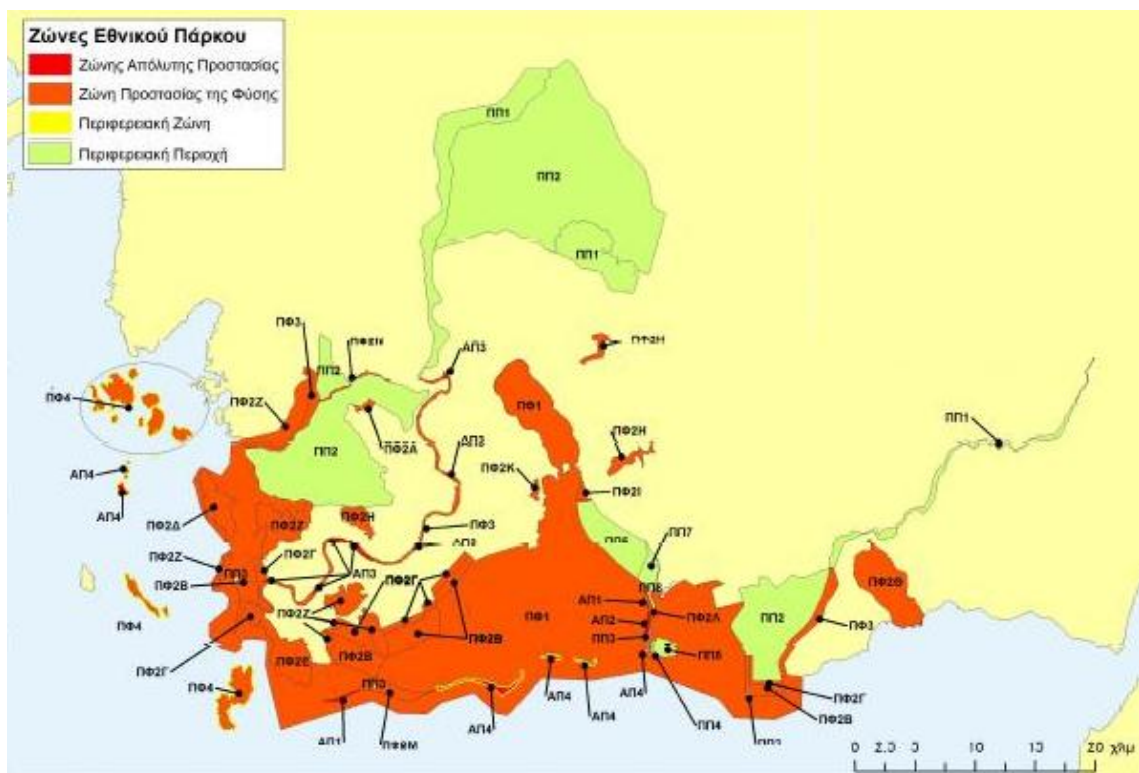
1. Η παρατήρηση της φύσης σύμφωνα με το σχετικό Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης.
2. Οι επιστημονικές έρευνες, η παρακολούθηση του οικοσυστήματος και η περιβαλλοντική εκπαίδευση.

3. Η εκτέλεση έργων που αποσκοπούν στη διαχείριση, συντήρηση και λειτουργία επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων, καθώς και στη διατήρηση, προστασία, αποκατάσταση και βελτίωση των χαρακτηριστικών των οικοσυστημάτων, στην παρατήρηση της φύσης, την περιβαλλοντική εκπαίδευση, τη φύλαξη και τη συντήρηση των υφιστάμενων υποδομών.
4. Η εκτέλεση έργων διαχείρισης υδάτινων πόρων, συμπεριλαμβανομένων των έργων βελτίωσης υδατοποιότητας ή ανανέωσης των υδάτων.
5. Η ήπια αναψυχή και οι οικοτουριστικές δραστηριότητες σύμφωνα με το σχετικό Κανονισμό Διοίκησης και Λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης.
6. Η εγκατάσταση μόνιμης ελαφριάς υποδομής που εξυπηρετεί την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την οικολογική ευαισθητοποίηση του κοινού, την ήπια αναψυχή, τους λουομένους, σε θέσεις και με όρους δόμησης που προτείνονται από ειδική μελέτη, για την εξυπηρέτηση των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων, καθώς και για τη φύλαξη και επόπτευση του χώρου.
7. Ο καθαρισμός καναλιών, αυλάκων και τάφρων επιτρέπεται από τον Αύγουστο μέχρι και το Μάρτιο, δηλαδή εκτός αναπαραγωγικής περιόδου της ορνιθοπανίδας.
8. Η μεταφορά και η διάθεση των υλικών που προκύπτουν από τον ως άνω καθαρισμό των καναλιών κ.λπ. και η διαχείριση αυτών διέπονται από τις διατάξεις της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 50910/2727/16.12.2003 «Μέτρα και όροι για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης» (ΦΕΚ 1909/Β/22.12.2003) και του Ν. 2939/2001 «Συσκευασίες και εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων...κ.λπ.» (ΦΕΚ 179/Α/6.8.2001).
9. Για την υλοποίηση κάθε έργου μεγάλης κλίμακας που οι επιπτώσεις του πιθανά να απειλήσουν ευαίσθητα οικοσυστήματα, απαιτείται, κατά τη φάση της περιβαλλοντικής αδειοδότησής του, η εξέταση όλων των προσφερομένων εκτός της παρούσας Ζώνης εναλλακτικών λύσεων. Αν από τη λεπτομερή εξέταση των προαναφερόμενων εναλλακτικών λύσεων τεκμηριωθεί επαρκώς, και με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια, ότι το έργο μπορεί να υλοποιηθεί μόνο εντός της παρούσας Ζώνης, τότε απαιτείται η επιβολή πολύ αυστηρών περιβαλλοντικών όρων και η συστηματική παρακολούθηση της τήρησής τους.



Όσο αναφορά τις Περιφερειακές Περιοχές επιτρέπονται όλες οι δραστηριότητες που επιτρέπονται και στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, καθώς και ορισμένες ακόμα οι οποίες αναλύονται στην Κοινή Υπουργική Απόφαση. Τέλος, σχετικά με τη θαλάσσια Περιφερειακή Ζώνη ισχύουν απαγορεύσεις σε ό, τι έχει να κάνει με τη διέλευση των πλοίων, την κατασκευή λιμένων πλοίων, τα αλιευτικά καταφύγια και τους λιμένες αναψυχής (μαρίνες), καθώς και με τα διαλυτήρια πλοίων. (ΦΕΚ 447/2006)

Χάρτης 4.1.3 Ζώνες δράσης Εθνικού Πάρκου Λιμνοθαλασσών Μεσολογίου – Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων



Πηγή: <http://144.76.59.232/~agrinioc/wp-content/uploads/2012/06/%CF%80%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-2.jpg>

Να σημειωθεί πως οι δραστηριότητες που απαγορεύονται ή επιτρέπονται σε κάθε περιοχή ειδικότερα, αναλύονται εκτενώς στην Κοινή Υπουργική Απόφαση.

### Φορέας Διαχείρισης

Ο Φορέας Διαχείρισης του Πάρκου συστάθηκε για πρώτη φορά το 2003<sup>6</sup> με τη μορφή ενός Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου, ως Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου. Μετά την Κοινή Υπουργική Απόφαση για τον χαρακτηρισμό του Εθνικού Πάρκου, ο ίδιος φορέας συγκροτείται με την Υπουργική Απόφαση 20700 (ΦΕΚ659B/25-05-06) ως Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου-Αιτωλικού, εκβολών και κάτω ρου ποταμών Αχελώου και Ευήνου και Εχινάδων νήσων. ([www.fdlmes.gr](http://www.fdlmes.gr))

Ο Φορέας Διαχείρισης διοικείται από 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο, του οποίου η σύσταση αποτελείται από εκπροσώπους του δημοσίου τομέα, της τοπικής κοινωνίας και αυτοδιοίκησης, της Επιστημονικής Κοινότητας, των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, καθώς και άλλων παραγωγικών φορέων. ([www.fdlmes.gr](http://www.fdlmes.gr))

Σκοπός του φορέα είναι η διοίκηση και διαχείριση του πάρκου, η ανάδειξη των περιβαλλοντικών αξιών της περιοχής και η αναζήτηση των καλύτερων πιθανών δυνατοτήτων για τη βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής. Συγκεκριμένα ο ΦΔ ([www.fdlmes.gr](http://www.fdlmes.gr)):

- Προτείνει και υλοποιεί έργα προστασίας και ανάδειξης της περιοχής.
- Παρακολουθεί παράγοντες ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος.
- Γνωμοδοτεί για δραστηριότητες, έργα κλπ.
- Αναπτύσσει δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης του κοινού και προσέλκυσης επισκεπτών.
- Εκδίδει έντυπο και ηλεκτρονικό ενημερωτικό - προωθητικό υλικό.
- Οργανώνει εκδηλώσεις, επιστημονικές συναντήσεις κλπ.

#### 4.1.4 ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

##### Η ίδρυση του πάρκου

Το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού ιδρύθηκε στις 21 Μαρτίου του 2008, μέσω της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 11989 (ΦΕΚ Δ' 123/21-03-2008), με θέμα

---

<sup>6</sup> Βάσει πλαισίου που διέπεται από τους νόμους 3044 (Φ.Ε.Κ. Α' 197/27-08-2002), 1650/1986 Για την προστασία του περιβάλλοντος και 2742 (ΦΕΚ207Α/07-10-99)

τον «Χαρακτηρισμό των χερσαίων, υδάτινων και θαλάσσιων περιοχών του Αμβρακικού κόλπου ως Εθνικού Πάρκου και τον καθορισμό χρήσεων, όρων και περιορισμών».

Βρίσκεται στη Δυτική Ελλάδα, εκτείνεται σε μήκος 405 τ.χλμ. και η περιοχή του πάρκου, όπως φαίνεται στο Χάρτη 4.1.4, ορίζεται από τη θαλάσσια περιοχή του Αμβρακικού κόλπου και τη χερσαία, η οποία βρίσκεται στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 και κάτω των 2000 κατοίκων περιοχή των Δήμων Πρέβεζας, Ζαλόγγου, Λούρου, Φιλιπιάδος, Αμβρακικού, Αράχθου, Αρταίων, Κομποτίου και κοινότητας Κομμένου, Αμφιλοχίας, Ανακτορίου και Κεκροπίας. (ΦΕΚ Δ' 123/2008)

Η περιοχή του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού χαρακτηρίζεται από μεγάλη περιβαλλοντική, βιολογική, οικολογική, γεωμορφολογική και επιστημονική αξία. Επομένως, σκοπός της ίδρυσης του πάρκου είναι η δημιουργία όρων και κανόνων, προκειμένου να επιτευχθεί η προστασία, η διατήρηση και η διαχείριση της φύσης και του τοπίου ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της ευρύτερης περιοχής του Αμβρακικού κόλπου. Πιο συγκεκριμένα, βασικός στόχος είναι η προσπάθεια για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και τη διαχείριση των σπάνιων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας που φιλοξενούν. (ΦΕΚ Δ' 123/2008)

### Το περιβάλλον

Το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού περιλαμβάνει ένα σύμπλεγμα υγροτόπων, το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως ένα από τα σημαντικότερα του ελληνικού χώρου. Αποτελεί έναν οικοτόπο, ο οποίος φιλοξενεί μια μεγάλη ποικιλομορφία ειδών χλωρίδας και πανίδας. Η χλωρίδα της περιοχής χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερες φυτοκοινωνικές διαπλάσεις και έχει χωριστεί σε διάφορες ζώνες βλάστησης, οι οποίες αποτελούνται από μεγάλες πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις, λεκάνες απορροής και παρόχθιες περιοχές. Στις ζώνες αυτές συναντώνται πολλά και διάφορα είδη φυτών και δέντρων, που ο αριθμός τους φτάνει τις εκατοντάδες. Τα είδη χλωρίδας αναφέρονται σε συστάδες δέντρων και θάμνων, αλλά και σε διάφορα σπάνια είδη φυτών. ([www.amvrakikos.eu](http://www.amvrakikos.eu))

Το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού πέρα από τα οικοσυστήματα χλωρίδας που φιλοξενεί, είναι γνωστό και για τον πλούσιο αριθμό της ορνιθοπανίδας που υπάρχει

στην περιοχή. Ο Αμβρακικός κόλπος φιλοξενεί τουλάχιστον 100 είδη πουλιών και έχει παρατηρηθεί πως κατά περιόδους στην περιοχή έχουν φωλιάσει περισσότερα από 150 είδη. Οι πληθυσμοί αυτοί αντιπροσωπεύουν το 1/3 του πληθυσμού των πτηνών της χώρας και πολλά από αυτά είναι είδη υπό απειλή και εξαφάνιση. Στο χερσαίο τμήμα του πάρκου απαντώνται, επίσης, πολλά είδη θηλαστικών, ερπετών και αμφίβιων. Τέλος, όσο αναφορά το υδάτινο μέρος της περιοχής, χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη υδρόβιων θηλαστικών, όπως για παράδειγμα δελφίνια, αλλά και ένας μεγάλος πληθυσμός διαφόρων ψαριών και μαλακίων, πολλά από τα οποία αποτελούν προστατευόμενα είδη και χαρακτηρίζονται ως είδη υπό εξαφάνιση. ([www.amvrakikos.eu](http://www.amvrakikos.eu))

### Ζώνες Δράσης

Η έκταση του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού, προκειμένου να προστατευτεί και να διαχειριστεί με καλύτερο και πιο αποτελεσματικό τρόπο χωρίζεται σε τέσσερις (4) περιοχές προστασίας, όπως φαίνεται στο Χάρτη 4.1.4 και συγκεκριμένα (ΦΕΚ Δ' 123/2008):

α) Ζώνη Α Περιοχή Προστασίας της Φύσης: Περιλαμβάνει χερσαία και θαλάσσια τμήματα, καθώς επίσης οποιαδήποτε μόνιμη ή περιοδικά εμφανιζόμενη νησίδα εντός της παραπάνω θαλάσσιας περιοχής.

β) Ζώνη Α1 Περιοχή Ειδικής Διαχείρισης Υδάτων.

γ) Ζώνη Β Περιοχή Ειδικών Ρυθμίσεων: Περιλαμβάνει τμήματα περιοχών χερσαίων και θαλάσσιων που δεν περιλαμβάνονται στις ζώνες Α και Α1.

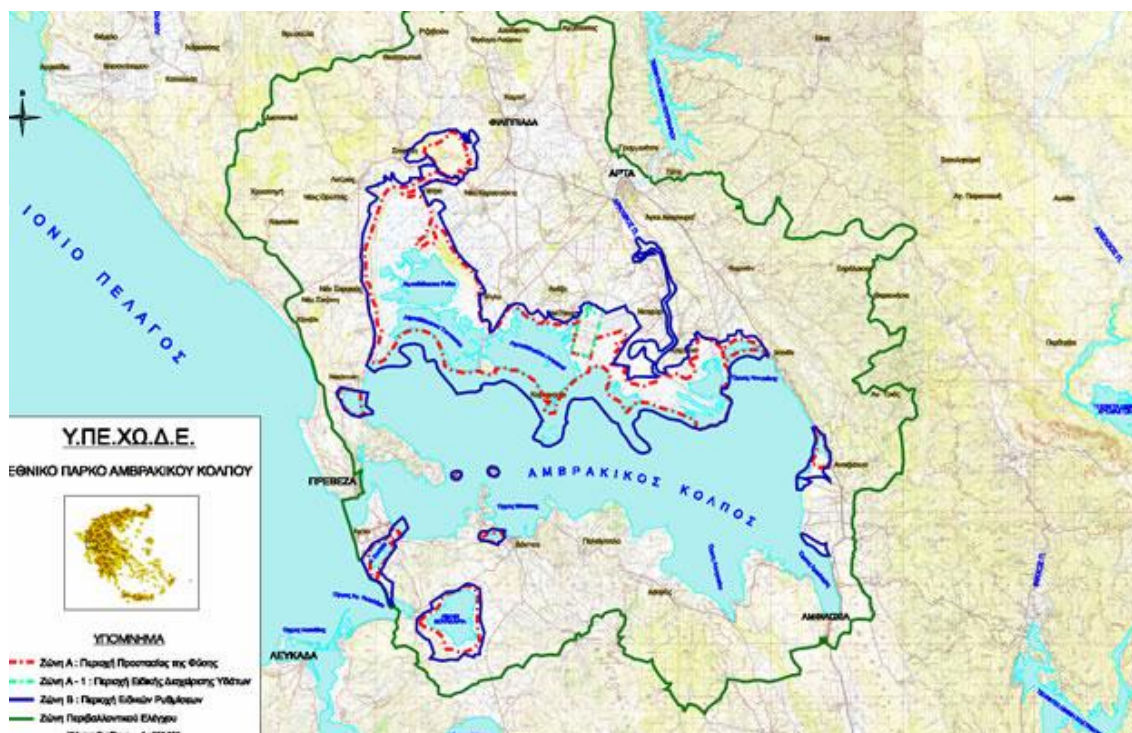
δ) Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου: Περιλαμβάνει τη χερσαία και θαλάσσια περιοχή εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφιστάμενων του 1923 και κάτω των 2000 κατοίκων. Οι περιοχές που βρίσκονται στη ζώνη αυτή θέτονται όροι, κανόνες, περιορισμοί και απαγορεύσεις με σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Στις ζώνες αυτές, σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 11989 ορίζονται διαφορετικές επιτρεπόμενες δραστηριότητες και κανόνες διαχείρισης του χώρου. Ως η πιο «αυστηρή» ζώνη χαρακτηρίζεται η Ζώνη Α, που είναι Περιοχή Προστασίας της Φύσης και στην οποία απαγορεύονται, βάσει την εν λόγω απόφασης:

- Η χρήση μηχανοκίνητων σκαφών που δεν διαθέτουν ειδική άδεια.

- Η δημιουργία ειδικών χώρων εκτροφής με εκβαθύνσεις ή περιφράξεις.
- Η προσθήκη στις λιμνοθάλασσες ιχθυοτροφών και ιχθυοφαρμάκων οποιασδήποτε σύνθεσης και προέλευσης.

Χάρτης 4.1.4 Ζώνες Δράσης Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού



Πηγή: [http://www.amvrakikos.eu/?page=gr\\_zones\\_prostasias](http://www.amvrakikos.eu/?page=gr_zones_prostasias)

Τέλος, να σημειωθεί πως για τις Ζώνες Περιβαλλοντικού Ελέγχου επιτρέπονται όλες οι δραστηριότητες, εκτός από (ΦΕΚ Δ' 123/2008):

- Τον διάπλου πλοίων που μεταφέρουν επικίνδυνες ουσίες και απόβλητα εντός του Αμβρακικού κόλπου.
- Τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων με αποθηκευτική ικανότητα άνω των 300 κυβικών μέτρων, καθώς και οι υποστηρικτικές υποδομές τους.

### Φορέας Διαχείρισης

Ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού συστάθηκε σύμφωνα με το Νόμο 3044 του 2002 και διοικείται από 11μελές Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο συγκροτείται με την Υπουργική Απόφαση 127381/2003. Πρόκειται για ένα Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Σκοπός της ίδρυσης του φορέα υπήρξε η ανάγκη για διοίκηση και διαχείριση των περιοχών του πάρκου, αλλά και του συνολικού γύρω τοπίου. ([www.amvrakikos.eu](http://www.amvrakikos.eu))

Τα σχέδια διαχείρισης του αρμόδιου φορέα υλοποιούνται μέσω της φύλαξης και παρακολούθησης της προστατευόμενων περιοχών, αλλά και της ευαισθητοποίησης του κοινού. ([www.amvrakikos.eu](http://www.amvrakikos.eu))

### 4. 2 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000

Το δίκτυο Natura 2000 ή αλλιώς Φύση 2000 είναι ένα ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο περιοχών και ζωνών προστασίας της φύσης. Εκτείνεται σε όλη την έκταση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, στοχεύοντας στη διασφάλιση της διατήρησης πολύτιμων και απειλούμενων ειδών και ενδιαιτημάτων της, σε μακροπρόθεσμο επίπεδο, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι περιοχές που περιλαμβάνονται στο δίκτυο Natura 2000, χαρακτηρίζονται από σημαντικούς τύπους οικοτόπων και οικοτόπους ειδών, σε ευρωπαϊκό επίπεδο και αποτελείται από δύο κατηγορίες περιοχών ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr)):

A) Τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) – Special Protection Areas (SPA) για την ορνιθοπανίδα, όπως αυτές ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» και

B) τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) – Sites of Community Importance (SCI), όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ<sup>7</sup>.

Οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας εντάσσονται αυτόματα στο δίκτυο Natura 2000, μετά το χαρακτηρισμό τους από τα Κράτη Μέλη, ενώ οι Τόποι Κοινοτικής Σημασίας, προκειμένου να ενταχθούν στο δίκτυο, πραγματοποιείται επιστημονική διαπραγμάτευση και αξιολόγηση μεταξύ των κρατών. Για την ιστορία να αναφερθεί

---

<sup>7</sup> Για τον προσδιορισμό των ΤΚΣ λαμβάνονται υπόψη οι τύποι οικοτόπων και τα είδη των Παραρτημάτων I και II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ καθώς και τα κριτήρια του Παραρτήματος III αυτής. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

πως η διαχείριση των ΖΕΠ γίνεται σύμφωνα με τις Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ και η διαχείριση των ΤΚΣ σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Επιπλέον, να σημειωθεί πως μετά το χαρακτηρισμό περιοχών ως ΤΚΣ, τα ευρωπαϊκά κράτη καλούνται να κηρύξουν τις περιοχές αυτές ως ΕΖΔ, με σκοπό να καθορίσουν προτεραιότητες για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος. Οι ΕΖΔ υπόκεινται επίσης στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

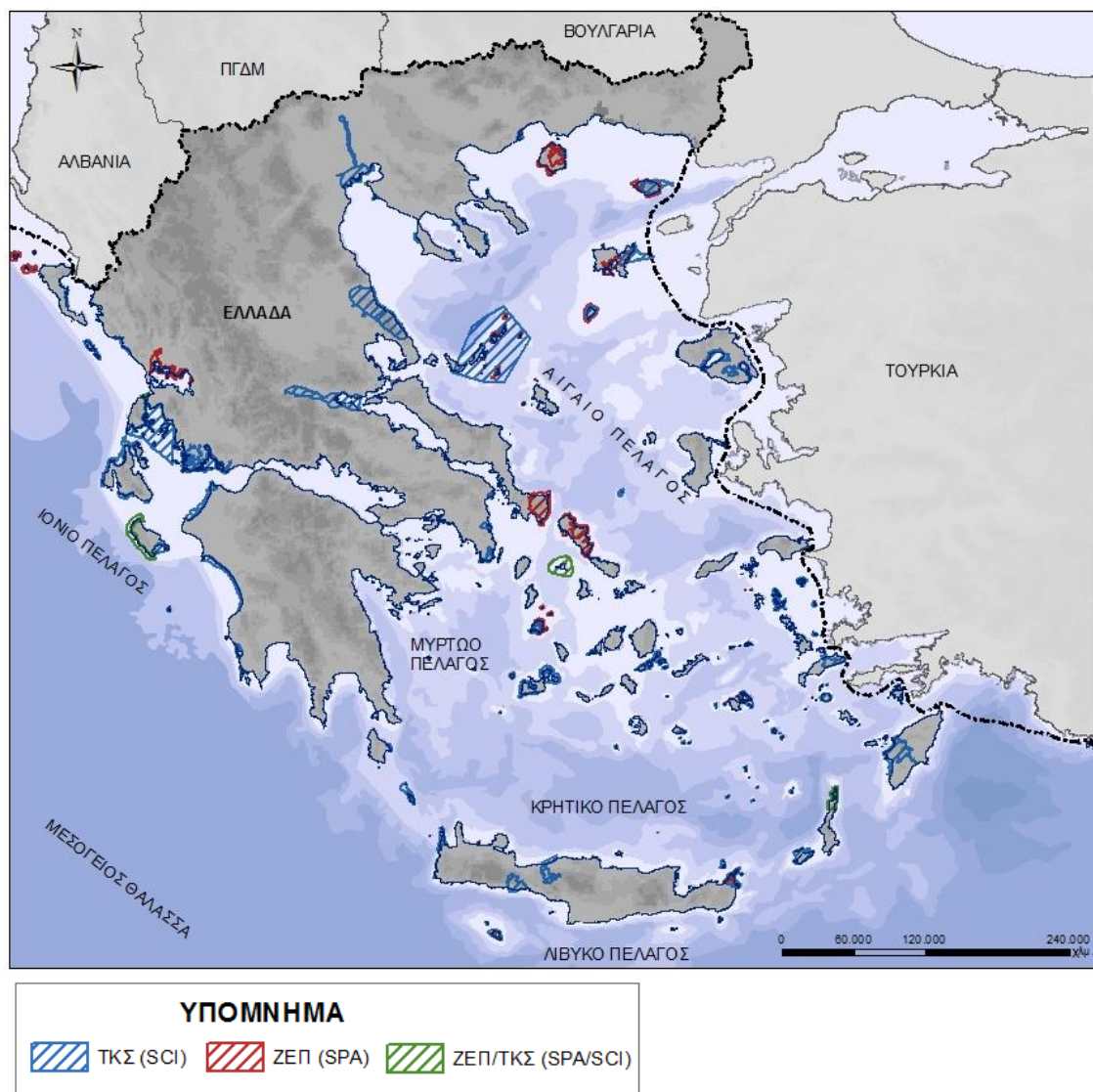
Για την Ελλάδα, συστάθηκε ειδική επιτροπή σχετικά με την καταγραφή των περιοχών, που πληρούν τα κριτήρια, ώστε να ενταχθούν στο δίκτυο Natura. Η σύσταση της επιστημονικής αυτής ομάδας έγινε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος LIFE (1994-1996) με τίτλο «Καταγραφή, Αναγνώριση, Εκτίμηση και Χαρτογράφηση των Τύπων Οικοτόπων και των Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας της Ελλάδας (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)». Μέχρι σήμερα το δίκτυο Natura 2000 στη χώρα μας περιλαμβάνει συνολικά 419 περιοχές, από τις οποίες οι 241 περιοχές έχουν χαρακτηριστεί ως ΤΚΣ – ΕΖΔ, 202 ως ΖΕΠ, ενώ το ποσοστό αλληλεπικάλυψης των περιοχών φτάνει στον αριθμό των 24 περιοχών, οι οποίες είναι ταυτόχρονα ΤΚΣ και ΖΕΠ. Οι περιοχές που αποτελούν ΤΚΣ ανέρχονται στα 2.807.512 ha έκτασης στην Ελλάδα, ενώ οι περιοχές ΖΕΠ στα 2.952.476 ha έκτασης. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

Στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο η έκταση του δικτύου Natura 2000 καλύπτει το 6,1% των χωρικών υδάτων, με το 5,7% να ανήκει στους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας και το 1,4% των ελληνικών υδάτων να καλύπτεται από Ζώνες Ειδικής Προστασίας. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

Τέλος, στον Πίνακα 4.2, του Παραρτήματος Πινάκων, παρουσιάζονται αναλυτικά οι θαλάσσιες ελληνικές περιοχές που περιλαμβάνονται στο δίκτυο Natura 2000 και οι χαρακτηρισμοί τους, ενώ η ακριβής τοποθεσία των εν λόγω περιοχών παρουσιάζεται στο Χάρτη 4.

Στο Χάρτη 4.2 απεικονίζονται οι θαλάσσιες περιοχές του δικτύου Natura 2000 ανά κατηγορία, ανάλογα με το χαρακτηρισμό τους.

Χάρτης 4.2 Περιοχές δικτύου Natura 2000 στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο, ανά κατηγορία



Πηγή: [www.ypreka.gr](http://www.ypreka.gr), [natura2000.eea.europa.eu](http://natura2000.eea.europa.eu), Ιδία Επεξεργασία

#### 4.3 ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ (RAMSAR)

Η Διεθνής Σύμβαση Ramsar για τους υγροτόπους υπογράφηκε από την Ελλάδα το 1974 με το ΝΔ 191/74 (ΦΕΚ 350/Α/1974) «Περί κυρώσεως της Σύμβασης Ramsar» και τροποποιήθηκε με το Νόμο 1950/91 (ΦΕΚ 84/Α/1991) «Περί κυρώσεως των τροποποιήσεων της Σύμβασης Ramsar». Οι υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας μπορούν να ανήκουν και στο δίκτυο Natura και σε άλλες προστατευόμενες περιοχές. ([www.ekby.gr](http://www.ekby.gr))



Η Σύμβαση Ramsar προβλέπει την προστασία οικοσυστημάτων που αφορούν υγροτόπους, οι οποίοι σύμφωνα με τη Σύμβαση θεωρούνται *φυσικές ή τεχνητές περιοχές αποτελούμενες από έλη με ποώδη βλάστηση, από μη αποκλειστικώς ομβροδίαιτα έλη με τυρφώδες υπόστρωμα, από τυρφώδεις περιοχές ή από νερό. Οι περιοχές αυτές είναι μονίμως ή προσωρινώς κατακλυζόμενες με νερό το οποίο είναι στάσιμο ή ρέον, γλυκό, υφάλμυρο ή αλμυρό και περιλαμβάνουν επίσης εκείνες που καλύπτονται από θαλάσσιο νερό, το βάθος του οποίου κατά την αμπώτιδα δεν υπερβαίνει τα έξι μέτρα. Στους υγροτόπους μπορούν να περιλαμβάνονται και οι παρόχθιες ή παράκτιες ζώνες που γειτονεύουν με υγροτόπους ή με νησιά ή με θαλάσσιες υδατοσυλλογές και που είναι βαθύτερες από έξι μέτρα κατά την αμπώτιδα.* (WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009)

Ως Διεθνούς Σημασίας έχουν χαρακτηριστεί δέκα (10) ελληνικοί υγρότοποι, σύμφωνα με τη Σύμβαση Ramsar και εκτείνονται σε συνολική έκταση 167.301 εκταρίων. Η έκταση αυτή αντιστοιχεί σε 0,85% της συνολικής χερσαίας έκτασης της Ελλάδας. Στο θαλάσσιο χώρο οι υγρότοποι Ramsar καταλαμβάνουν περίπου 55.617 εκτάρια χωρικών υδάτων. ([www.ekby.gr](http://www.ekby.gr))

Είναι σημαντικό να σημειωθεί, πως οι υγρότοποι Ramsar, οι οποίοι παρουσιάζουν ανησυχητικές αλλαγές στο περιβάλλον τους εντάσσονται στο Κατάλογο του Μοντρέ, κάτι δηλαδή σαν τη «μαύρη λίστα» της Σύμβασης Ramsar. Για την Ελλάδα ο κατάλογος αυτός περιλάμβανε και τους δέκα υγροτόπους, αλλά λίγα χρόνια αργότερα τρεις από αυτούς εξαιρέθηκαν από τον κατάλογο. (WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009)

Από τους δέκα ελληνικούς υγροτόπους της Σύμβασης Ramsar αυτοί που καταλαμβάνουν θαλάσσιο τμήμα ή έρχονται σε επαφή και επηρεάζουν άμεσα το θαλάσσιο περιβάλλον είναι επτά (7). Και οι επτά αυτοί υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας χαρακτηρίζονται ως μοναδικά και αξιόλογα οικοσυστήματα και οικότοποι, τα οποία φιλοξενούν πολυάριθμα είδη γλωρίδας και πανίδας, προστατευόμενα από διάφορες ευρωπαϊκές συμβάσεις. Παρακάτω αναφέρονται οι υγρότοποι αυτοί, καθώς και τα καθεστάτα προστασίας που τους χαρακτηρίζουν. Να σημειωθεί πως οι ακριβείς τοποθεσίες τους παρουσιάζονται στο Χάρτη 4.

Εικόνα 4.3 Ελληνικοί υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας Ramsar



Πηγή: WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009

### Δέλτα Έβρου

Αποτελεί παράκτιο υγροτοπικό σύστημα, το οποίο σχηματίζεται από το δέλτα του ποταμού Έβρου. Η περιοχή που έχει χαρακτηριστεί Ramsar έχει έκταση 92.670 στρέμματα στο σύνολό των 188.000 στρεμμάτων του συμπλέγματος. Τα καθεστώτα προστασίας που έχουν χαρακτηρίσει την περιοχή είναι αρκετά, λόγω της σημαντικότητας των ειδών και οικοτόπων που συναντώνται στο δέλτα του ποταμού. Αυτά είναι:

- Υγρότοπος Ramsar Διεθνούς Σημασίας
- ΖΕΠ (79/409/ΕΟΚ): GR1110006 Δέλτα Έβρου
- ΤΚΣ (92/43/ΕΟΚ): GR1110007 Δέλτα Έβρου και Δυτικός Βραχίονας
- Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά: GR006 Δέλτα Έβρου
- Καταφύγιο Άγριας Ζωής: 46.000 στρέμματα (ΦΕΚ 694/Β/1991)
- Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Δέλτα Έβρου, ΚΥΑ 4110 (ΦΕΚ102/Δ/16-3-07)

Φορέας Διαχείρισης της περιοχής είναι ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δέλτα Έβρου που συστάθηκε με την ΚΥΑ 125188/361. (WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009)

*Λίμνη Βιστωνίδα, Πόρτο Λάγος, Λίμνη Ισμαρίδα και γειτονικές λιμνοθάλασσες*

Η περιοχή που έχει χαρακτηριστεί ως Υγρότοπο Διεθνούς Σημασίας Ramsar έχει έκταση 243.960 στρέμματα και αποτελεί σύμπλεγμα λιμνών γλυκού νερού και παράκτιων λιμνοθαλασσών συνοδευόμενος με καλαμιώνες, υγρολίβαδα και αλμυρόβαλτους. Εξαιτίας της μεγάλης οικολογικής και περιβαλλοντικής αξίας της περιοχής, ο υγρότοπος δεν χαρακτηρίζεται μόνο ως υγρότοπος Διεθνούς Σημασίας, αλλά και ως:

- ΖΕΠ (79/409/ΕΟΚ): GR1130010 Λίμνες Βιστωνίς, Ισμαρίς – Λιμνοθάλασσες Πόρτο Λάγος, Αλυκή Πτελέα, Ξηρολίμνη, Καρατζά
- ΤΚΣ (92/43/ΕΟΚ): GR1130009 Λίμνες & Λιμνοθάλασσες της Θράκης - Ευρύτερη Περιοχή και Παράκτια Ζώνη
- Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά: GR011 Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα και παράκτιες λιμνοθάλασσες
- Καταφύγια Άγριας Ζωής: Λίμνη Βιστωνίδα 9.300 στρέμματα (ΦΕΚ 666/Β/1978), Φανάρι – Πόρτο Λάγος, 4.000 στρέμματα (ΦΕΚ 666/Β/1978), Κουρού-τσαι Πολύανθος, 22.000 στρέμματα (ΦΕΚ 601/Β/30-4-1976 & 708/Β/1982), Μαυρομάτι – Λίμνη Μητρικού (Ισμαρίδα) 19.000 στρέμματα (ΦΕΚ 354/Β/1997), Ντομούζ Ορμάν (Άβδηρα), 29.000 στρέμματα (ΦΕΚ 458/Β/1995)
- Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ΚΥΑ 44549 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008)

Ο φορέας Διαχείρισης της περιοχής είναι ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδας – Ισμαρίδας, ο οποίος συστάθηκε με την ΚΥΑ 125208/394. (WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009)

*Δέλτα Νέστου και γειτονικές λιμνοθάλασσες*

Η χαρακτηρισμένη περιοχή ως υγρότοπος Διεθνούς Σημασίας Ramsar αποτελείται από ένα σύνολο των λιμνοθαλασσών Βάσσοβας, Ερατεινού, Αγιάσματος, Κοκάλας, Χαϊδευτού, Κεραμωτής, Μοναστηρακίου και Μαγγάνων, αλλά και καλλιεργήσιμων εκτάσεων, οι οποίες διακόπτονται από τμήματα γλυκού νερού. Η περιοχή προστασίας έχει έκταση 219.300 στρέμματα και έχει χαρακτηριστεί και από άλλα καθεστώτα προστασίας, που είναι:

- ΖΕΠ (79/409/ΕΟΚ): GR1150001 Δέλτα Νέστου και Λιμνοθάλασσες Κεραμωτής και Νήσος Θαλασσοπούλα
- ΤΚΣ (92/43/ΕΟΚ): GR1150010 Δέλτα Νέστου και Λιμνοθάλασσες Κεραμωτής – Ευρύτερη Περιοχή και Παράκτια Ζώνη
- Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά: GR012 Δέλτα Νέστου και παράκτιες λιμνοθάλασσες
- Καταφύγια Άγριας Ζωής: Δασοχώρι – Φωνή της Αμερικής 9.300 στρέμματα (ΦΕΚ/Β/1982), Κοτζά Ορμάν (Νέστου), 78.000 στρέμματα (ΦΕΚ 132/Β/1986).
- Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ΚΥΑ 44549 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008)

Ο φορέας διαχείρισης της περιοχής είναι ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδα – Ισμαρίδας, ο οποίος συστάθηκε με την ΚΥΑ 125208/394. (WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009)

*Δέλτα Αζιού, Εκβολή Λουδία, Δέλτα Αλιάκμονα*

Η περιοχή της Σύμβασης Ramsar περιλαμβάνει τις λίμνες Κορώνεια και Βόλβη και έχει έκταση 163.880 στρέμματα. Τα καθεστώτα προστασίας που τη χαρακτηρίζουν είναι:

- Υγρότοπος Ramsar Διεθνούς Σημασίας
- ΖΕΠ (79/409/ΕΟΚ): GR1220009 Λίμνες Βόλβη και Λαγκαδά και Στενά Ρεντίνας
- ΤΚΣ (92/43/ΕΟΚ): GR1220001 Λίμνες Βόλβη και Λαγκαδά – Ευρύτερη Περιοχή

- Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά: GR032 Λίμνη Βόλβη, Λαγκαδά (ή Κορώνεια ή Αγ. Βασιλείου) και Στενά Ρεντίνας
- Καταφύγια Άγριας Ζωής: Λίμνη Λαγκαδά (21.000 στρ.), Παραλίμνιο Δάσος Απολλωνίας (5.000 στρ.), Ποταμός Ρήχιος (6.690 στρ).
- Εθνικό Πάρκο Υγροτόπου των λιμνών Κορώνειας – Βόλβης και Μακεδονικών Τεμπών. ΚΥΑ 6919/2004 (ΦΕΚ248/Δ/5-3-04)

Ο φορέας διαχείρισης της περιοχής είναι ο Φορέας Διαχείρισης Λιμών Κορώνειας-Βόλβης, ο οποίος συστάθηκε με την ΚΥΑ 125192. (WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009)

#### *Κόλπος Αμβρακικού*

Η περιοχή του υγροτόπου Διεθνούς Σημασίας περιλαμβάνει τρεις μεγάλες λιμνοθάλασσες, Τσουκαλιό, Ροδιά και Λογαρού, το βάλτο της Ροδιάς, τους εκτεταμένους αλμυρόβαλτους του δέλτα Αράχθου και τις πλημμυριζόμενες εκτάσεις στο Λούρο. Έχει έκταση 236.490 στρέμματα και ως περιοχή έχει χαρακτηριστεί ως:

- Υγρότοπος Ramsar Διεθνούς Σημασίας
- ΖΕΠ (79/409/ΕΟΚ): GR2110004 Αμβρακικός Κόλπος, Λιμνοθάλασσα Κατάφουρκο και Κορακονήσια
- ΤΚΣ (92/43/ΕΟΚ): GR2110001 Αμβρακικός Κόλπος, Δέλτα Λούρου & Αράχθου (Πέτρα, Μύτικας, Ευρύτερη Περιοχή)
- Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά: GR081 Αμβρακικός κόλπος
- Καταφύγιο Άγριας Ζωής
- Ειδικά Προστατευόμενη Περιοχή βάσει της Σύμβασης της Βαρκελώνης
- Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού, ΚΥΑ: 11989 (ΦΕΚ 123/Δ/21-3-08)

Ο φορέας διαχείρισης της περιοχής είναι ο Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού, ο οποίος συστάθηκε με την ΚΥΑ 125566/996 και τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 126866/3017. (WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009)

*Λιμνοθάλασσες Μεσολογγίου*

Η περιοχή που χαρακτηρίστηκε ως υγρότοπος Διεθνούς Σημασίας έχει έκταση 336.870 στρέμματα. Περιλαμβάνει σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών, αλυκών, εκτεταμένων αλμυροβάλτων, ελών γλυκού νερού, αμμωδών όχθων και υπολειμμάτων αλουβιακού δάσους. Χαρακτηρίζεται ως:

- Υγρότοπος Ramsar Διεθνούς Σημασίας
- ΖΕΠ (79/409/ΕΟΚ): GR2310015: Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου – Αιτωλικού και Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς, Δυτικός Αράκυνθος και Στενά Κλεισούρας
- ΤΚΣ (92/43/ΕΟΚ): GR2310001 Δέλτα Αχελώου, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου – Αιτωλικού, Εκβολές Εύηνου, Νήσοι Εχινάδες, Νήσος Πεταλάς
- Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά: GR092 Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου και Αιτωλικού, Εκβολές Αχελώου και Εύηνου
- Καταφύγιο Άγριας Ζωής
- Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Εύηνου και νήσων Εχινάδων ΚΥΑ 22306 (ΦΕΚ 477/Δ/31-5-06)

Φορέας διαχείρισης της περιοχής είναι ο Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου, ο οποίος συστάθηκε με την ΚΥΑ 125735/1282 . (WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009)

*Λιμνοθάλασσες Κοτύχου*

Ο κηρυγμένος υγρότοπος Ramsar έχει έκταση 63.020 στρέμματα και πέρα από αυτό το καθεστώς προστασίας έχει χαρακτηριστεί και ως:

- ΖΕΠ (79/409/ΕΟΚ) & ΤΚΣ (92/43/ΕΟΚ): GR2320001 Λιμνοθάλασσα Καλογριάς, Δάσος Στροφυλιάς και Έλος Λάμιας, Άραξος
- ΖΕΠ (79/409/ΕΟΚ) GR2330009 Λιμνοθάλασσα Κοτύχι – Αλυκή Λεχαινών
- ΤΚΣ (92/43/ΕΟΚ): GR2330006 Λιμνοθάλασσα Κοτύχι, Βρίνια
- ΤΚΣ (92/43/ΕΟΚ): GR2330007 Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη από Ακρωτήρι Κυλλήνης έως Τούμπι – Καλογριά

- Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά: GR098 Λιμνοθάλασσα Καλογριάς, Δάσος Στροφυλιάς και Έλη Λάμιας
- ΣΠΠ: GR099 Λιμνοθάλασσα Κοτύχι
- Καταφύγιο Άγριας Ζωής: Βιότοπος Δάσους Στροφυλιάς- Λιμνοθάλασσας Κοτυχίου
- Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφυλιάς

Φορέας διαχείρισης της περιοχής είναι ο Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφυλιάς, ο οποίος συστάθηκε με την ΚΥΑ 125565/995. (WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009)

#### 4.4 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ

Οι Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) ή σύμφωνα με το διεθνή όρο Important Bird Areas (IBAs), αποτελούν ένα διεθνές δίκτυο, το οποίο περιλαμβάνει περιοχές που είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας, αλλά και των απειλούμενων ειδών. Οι ΣΠΠ έχουν αναγνωριστεί καθαρά βάσει επιστημονικών κριτηρίων και στην Ελλάδα υπάρχουν 196 περιοχές που έχουν αναγνωριστεί ως ΣΠΠ. Σκοπός αυτού του δικτύου αποτελεί η εξασφάλιση κατάλληλων περιοχών για την αναπαραγωγή, τη διαχείριση ή τη στάση κατά μήκος των μεταναστατευτικών διαδρομών των πουλιών. ([www.ornithologiki.gr](http://www.ornithologiki.gr))

Οι δράσεις στις ΣΠΠ ξεκίνησαν από τις αρχές της δεκαετίας του '80 και μέχρι σήμερα πάνω από 10.000 περιοχές έχουν χαρακτηριστεί ΣΠΠ, σε όλο τον κόσμο, κυρίως όμως στον ηπειρωτικό χώρο. Παρά το γεγονός πως ο προσδιορισμός των ΣΠΠ στο θαλάσσιο χώρο είναι εξίσου σημαντικός, η έλλειψη των κατάλληλων μεθόδων, της αρμόζουσας τεχνολογίας και η έλλειψη των μεγάλων πόρων που απαιτεί η καταγραφή και η παρακολούθηση των θαλασσοπουλιών, συντέλεσαν στο να ξεκινήσουν οι μελέτες τις τελευταίες μόλις δεκαετίες. Στα τέλη του 20ου αιώνα, η ανάγκη για τον προσδιορισμό θαλάσσιων ΣΠΠ αυξήθηκε, αφού διαπιστώθηκε ότι τα θαλασσοπούλια αποτελούν πλέον μια απειλούμενη ομάδα πουλιών, γεγονός για το οποίο οφείλονται ανθρώπινες δραστηριότητες. Αυτό αποτέλεσε και την αφορμή για τη δημιουργία νέων τρόπων έρευνας και καταγραφής, αλλά και την αναζήτηση πηγών χρηματοδότησης. ([www.ornithologiki.gr](http://www.ornithologiki.gr))

Η Ελλάδα, το 2007, μέσω της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας και του προγράμματος "Μελέτη και διατήρηση των πτηνών του ελληνικού θαλάσσιου χώρου" και στη συνέχεια με το πρόγραμμα LIFE αποτέλεσε μία από τις πρώτες χώρες της Μεσογείου, η οποία ξεκίνησε διαδικασία για την υλοποίηση προγραμμάτων, με σκοπό τον προσδιορισμό των θαλάσσιων ΣΠΠ. Η πρώτη προσέγγιση προς την κατεύθυνση αυτή αφορά τον προσδιορισμό ΣΠΠ στο θαλάσσιο χώρο, για την προστασία δύο ειδών θαλασσοπουλιών, όπως αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα I της Οδηγίας για τα Πουλιά. Τα δύο αυτά είδη, στα οποία δίνεται έμφαση, είναι ο Θαλασσοκόρακας και το Αιγαιόγλαρο, τα οποία αναπαράγονται σε μεγάλα ποσοστά στην Ελλάδα. Οι περιοχές αυτές εντάσσονται σε μια από τις τέσσερις κατηγορίες θαλάσσιων IBA ([www.ornithologiki.gr](http://www.ornithologiki.gr)):

- Οι θαλάσσιες επεκτάσεις των αποικιών των θαλασσοπουλιών στα χερσαία IBA,
- οι περιοχές που φιλοξενούν σημαντικές συγκεντρώσεις θαλασσοπουλιών σε ρηχά, παράκτια και εσωτερικά ύδατα,
- οι περιοχές ανοιχτής θάλασσας που φιλοξενούν συγκεντρώσεις θαλασσοπουλιών, κυρίως για τροφοληψία και
- τα σημεία μεγάλων συγκεντρώσεων θαλασσοπουλιών, κατά τη μετανάστευση.

Να σημειωθεί πως στα πλαίσια του προσδιορισμού των ελληνικών θαλάσσιων ΣΠΠ, συλλέγονται συστηματικά δεδομένα που αφορούν την κατανομή θαλασσοπουλιών στη θάλασσα και στην παράκτια χερσαία ζώνη και το μέγεθος των αποικιών τους. Μέσω συγκεκριμένων και εξειδικευμένων μεθόδων (καταγραφές πληθυσμών, παρακολούθηση μετακινήσεων, κλπ.) στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο από το 2009 έως εφαρμόστηκαν οι δράσεις αυτές σε 17 ΖΕΠ και προβλέπεται να συνταχθεί πλήρως κατάλογος των θαλάσσιων ΣΠΠ. Στον Πίνακα 4.4.1 και στο Χάρτη 4.4. παρουσιάζονται οι 17 αυτές περιοχές, στις οποίες απαντώνται οι μεγαλύτεροι πληθυσμοί Θαλασσοκόρακα και Αιγαιόγλαρου στην Ελλάδα. ([www.ornithologiki.gr](http://www.ornithologiki.gr))

Πίνακας 4.4.1 Περιοχές Σημαντικές για τα Πουλιά στην Ελλάδα

GR1150001	Δέλτα Νέστου & Θάσος
GR1430005	Νησιωτικό σύμπλεγμα Βορείων Σποράδων
GR2210001	Δυτική Ζάκυνθος



GR2420009	Σκύρος
GR3000013	Κύθηρα
GR4110008	Λήμνος
GR4110009	Λέσβος
GR4120006	Φούρνοι
GR4130002	Αντίπαρος
GR4210015	Αγαθονήσι
GR4210016	Λειψοί
GR4210017	Άρκειοι
GR4210020	Κίναρος
GR4210024	Τήλος
GR4220024	Αμοργός
GR4220025	Πάρος και Αντίπαρος
GR4340023	Γαύδος και Γαυδοπούλα

Πηγή: [www.ornithologiki.gr](http://www.ornithologiki.gr)

Χάρτης 4.4 Περιοχές Σημαντικές για τα Πουλιά στην Ελλάδα



Πηγή: [http://www.ornithologiki.gr/page\\_cn.php?tID=2526&aID=1004](http://www.ornithologiki.gr/page_cn.php?tID=2526&aID=1004)

Όπως έχει ήδη αναφερθεί βασικός στόχος του Προγράμματος είναι η διατήρηση των δύο ειδών πτηνών στην Ελλάδα, μέσω συγκεκριμένων δράσεων, σύμφωνα πάντα με τις οδηγίες και προτεραιότητες που καθορίζονται από τα Διεθνή Σχέδια Δράσης για τα δύο είδη. Αυτές οι δράσεις είναι ([www.ornithologiki.gr](http://www.ornithologiki.gr)):

- Προσδιορισμός Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά στο Θαλάσσιο Περιβάλλον.
- Έλεγχος πληθυσμών χερσαίων θηρευτών των θαλασσοπουλιών.
- Έλεγχος πληθυσμών ανταγωνιστικών ειδών των θαλασσοπουλιών.
- Μέτρα μείωσης της τυχαίας παγίδευσης θαλασσοπουλιών σε αλιευτικά εργαλεία.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού.

Αμέσως μετά την ολοκλήρωση της καταγραφής των θαλάσσιων ΣΠΠ θα προσδιοριστούν και οι ενέργειες με τις οποίες θα προστατευθούν τα απειλούμενα είδη πτηνών.

#### 4.5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Παρά όμως τα καθεστάτα προστασίας και τα σχέδια δράσης που ισχύουν για τις περιοχές προστασίας του φυσικού θαλάσσιου περιβάλλοντος, ο θαλάσσιος χώρος δέχεται συνεχώς απειλές και περιβαλλοντικές πιέσεις. Οι κυριότερες περιβαλλοντικές πιέσεις που δέχεται ο θαλάσσιος χώρος απορρέουν από ανθρώπινες δραστηριότητες τόσο εντός του ίδιου του χώρου της θάλασσας, όσο και από ενέργειες που λαμβάνουν χώρα στον ηπειρωτικό χώρο. Οι κυριότερες είναι ([www.helmera.gr](http://www.helmera.gr)):

- Η ρίψη πλαστικών και άλλων στέρεων απορριμμάτων, τα οποία δεν αλλοιώνονται για εκατομμύρια χρόνια.
- Τα αστικά λύματα, τα οποία αποτελούν αιτία ευτροφισμού και πηγή επικίνδυνων παθογόνων οργανισμών.
- Τα γεωργικά απόβλητα, τα οποία περιέχουν λιπάσματα και φυτοφάρμακα, αιτία επίσης ευτροφισμού των παράκτιων υδάτων.
- Τα βιομηχανικά απόβλητα, που περιλαμβάνουν τοξικές ενώσεις και βαρέα μέταλλα.

- Η ρύπανση από πετρελαιοκηλίδες, η οποία αποτελεί απειλή για τους θαλάσσιους οργανισμούς και τις παράκτιες περιοχές.
- Η Κλιματική Αλλαγή, η οποία θα αυξήσει την παγκόσμια θερμοκρασία κατά 1,8° C – 4° C, μέχρι το 2100. Αποτέλεσμα αυτού, η αύξηση της στάθμης της επιφάνειας της θάλασσας, γεγονός που μπορεί να αλλοιώσει ή ακόμα και να εξαφανίσει οικοτόπους, οι οποίοι εξαρτώνται άμεσα από το ύψος της στάθμης των υδάτων.
- Οι ανθρώπινες δραστηριότητες στην παράκτια ζώνη, όπως ο τουρισμός, ο οποίος ευθύνεται τόσο για την υποβάθμιση της ποιότητας νερών, όσο και για τη διαταραχή του περιβάλλοντος του πάρκου, από την αγκυροβόληση των σκαφών.
- Η υπεραλίευση, η οποία οδηγεί στην εξάντληση των ιχθυοαποθεμάτων.
- Η ρύπανση που οφείλεται σε ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η ρίψη απορριμμάτων, η ναυσιπλοΐα, τα μόνιμα ή ευκαιριακά αγκυροβόλια.

Δυστυχώς κάθε προαναφερμένη προστατευόμενη περιοχή δέχεται τις δικές τις, διαφορετικού είδους, περιβαλλοντικές πιέσεις, οι οποίες λειτουργούν ως αιτία καταστροφής και υποβάθμισης του ιδιαίτερου φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και των σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας που φιλοξενεί. Ο κύριος λόγος για τον οποίο απειλούνται οι προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές, φαίνεται να προέρχεται συνήθως από τη μη τήρηση των κανονισμών και των απαγορεύσεων που τις διέπουν. Αυτό ευθύνεται αρχικά, στην αγνοία και στην έλλειψη ενημέρωσης του κοινού, σχετικά με το πόσο σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ένα αξιόλογο οικοσύστημα και στη συνέχεια στην αδυναμία των φορέων διαχείρισης να φέρουν εις πέρας το έργο που τους έχει ανατεθεί, καθώς επίσης και στην αδυναμία τους να παρακολουθούν συνεχώς τις περιοχές αυτές. Οι περισσότερες προστατευόμενες περιοχές, οι οποίες βρίσκονται στο θαλάσσιο χώρο, καταλαμβάνουν και χερσαία έκταση, με αποτέλεσμα η διαταραχή των οικοσυστημάτων τους να προέρχεται τόσο από το χερσαίο, όσο και από το θαλάσσιο τμήμα τους.

Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζονται οι κυριότερες απειλές, με τις οποίες έρχεται καθημερινά αντιμέτωπο το θαλάσσιο περιβάλλον των περιοχών προστασίας, όπως αυτές έχουν προαναφερθεί.

Πίνακας 4.5 Περιβαλλοντικές πιέσεις προστατευόμενων περιοχών

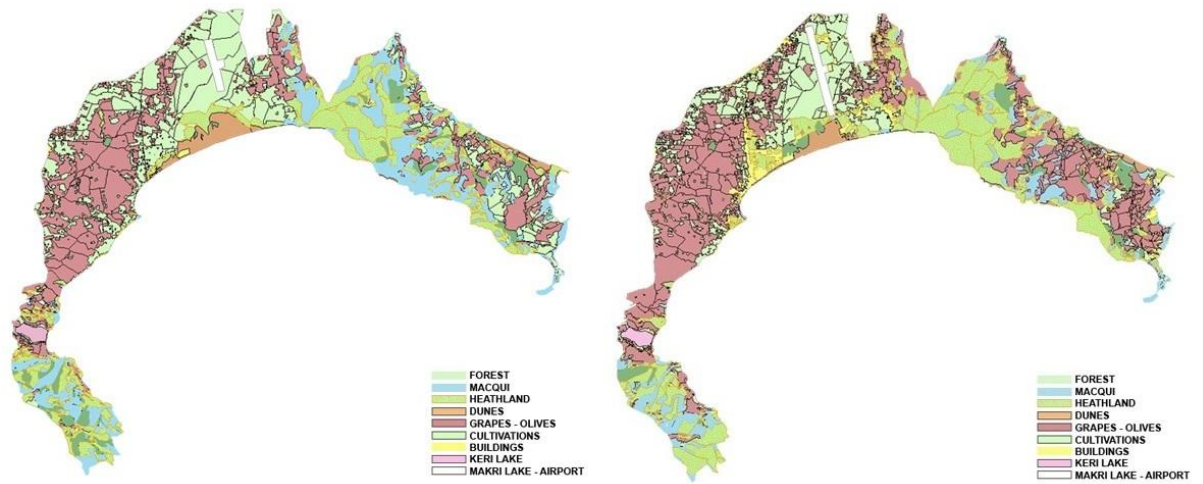
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ
<b>ΦΥΣΙΚΑ ΠΑΡΚΑ</b>	
Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Κλιματική Αλλαγή</li> <li>▪ Υπεραλιεία</li> <li>▪ Ναυσιπλοΐα, θαλάσσιες μεταφορές, μόνιμα ή ευκαιριακά αγκυροβόλια</li> <li>▪ Γεωργικά απόβλητα</li> <li>▪ Τουρισμός</li> <li>▪ Οικιακά λύματα</li> </ul>
Ε.Θ.Π.Ζ.	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Κλιματική Αλλαγή</li> <li>▪ Θαλάσσιες μεταφορές, ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες</li> <li>▪ Οικιστική ανάπτυξη</li> <li>▪ Αστικά λύματα</li> <li>▪ Γεωργικά απόβλητα</li> <li>▪ Υπεραλιεία</li> <li>▪ Τουρισμός και αδυναμία φύλαξης των παραλιών ωοτοκίας κατά την τουριστική περίοδο</li> <li>▪ Λειτουργία ΧΥΤΑ εντός του πάρκου</li> </ul>
Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αστικά λύματα και απορρίμματα</li> <li>▪ Γεωργικά και κτηνοτροφικά απόβλητα</li> <li>▪ Βιομηχανικά απόβλητα</li> <li>▪ Υδατοκαλλιέργειες και έργα έντονης κλίμακας για την ενίσχυσή της</li> <li>▪ Παράνομες δραστηριότητες:             <ul style="list-style-type: none"> <li>○ Επιχωμάτωση υγροτόπων</li> <li>○ Δημιουργία χωματερών</li> <li>○ Κατασκευή νέων δρόμων</li> <li>○ Οικιστική ανάπτυξη</li> </ul> </li> </ul>

Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογίου – Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Απόρριψη στερεών αποβλήτων</li> <li>▪ Γεωργικά απόβλητα</li> <li>▪ Βιομηχανικά απόβλητα</li> <li>▪ Υπεραλίευση</li> <li>▪ Οικιστική ανάπτυξη</li> </ul>
<b>ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ RAMSAR</b>	
Δέλτα Έβρου	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Γεωργικά απόβλητα</li> <li>▪ Υπεραλίευση</li> <li>▪ Οικιστική ανάπτυξη</li> </ul>
Λίμνη Βιστωνίδα, Πόρτο Λάγος, Λίμνη Ισμαρίδα και γειτονικές λιμνοθάλασσες	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Αστικά λύματα και στερεά απόβλητα</li> <li>▪ Γεωργικά Απόβλητα</li> <li>▪ Βιομηχανικά Απόβλητα</li> </ul>
Δέλτα Νέστου και γειτονικές λιμνοθάλασσες	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Γεωργικά απόβλητα</li> <li>▪ Ιχθυοκαλλιέργειες</li> <li>▪ Υπεραλιεία</li> <li>▪ Παράνομες τουριστικές κατασκευές</li> </ul>
Δέλτα Αξιού, Εκβολή Λουδία, Δέλτα Αλιάκμονα	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Οικιστική ανάπτυξη</li> <li>▪ Απόρριψη στερεών αποβλήτων</li> <li>▪ Γεωργικά απόβλητα</li> <li>▪ Βιομηχανικά απόβλητα</li> </ul>
Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Γεωργικά απόβλητα</li> <li>▪ Οικιστική ανάπτυξη</li> <li>▪ Υπεραλιεία</li> <li>▪ Υδατοκαλλιέργειες</li> <li>▪ Τουρισμός</li> </ul>

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, 2010· WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, 2009· Καραΐσκου Φ., 2012· Παπαδοπούλου Μ., 2012· [www.wwf.gr](http://www.wwf.gr)· [argomarine.nmp-zak.org](http://argomarine.nmp-zak.org)· [www.oikologos.gr](http://www.oikologos.gr), Ιδία Επεξεργασία

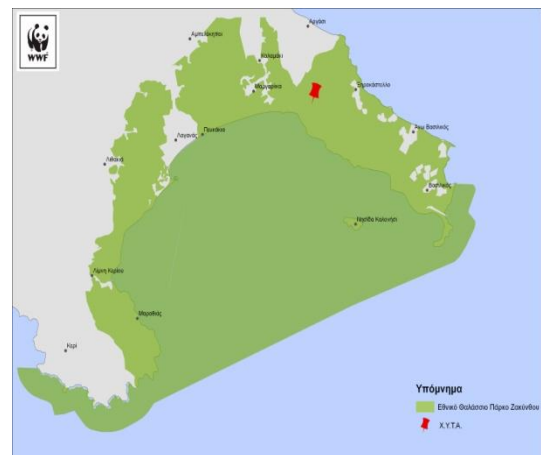
Να σημειωθεί πως για κανέναν από τους αναφερόμενους υγροτόπους δεν έχει εκπονηθεί Σχέδιο Διαχείρισης.

Εικόνα 4.5.1 Οικιστική ανάπτυξη στον κόλπο του Λαγανά από το 1972 έως το 2000



Πηγή: <http://galaxy.hua.gr/~landscapesatlas/index.php/2010-01-21-16-47-29/landscapescat/49-2009-07-31-09-37-45/143-laganas.html>

Εικόνες 4.5.2, 4.5.3 Λειτουργία ΧΥΤΑ εντός του Ε.Θ.Π.Ζ.



Πηγή: <http://www.ellet.gr/node/385>

Εικόνα 4.5.4 Ιχθυοκαλλιέργειες στον Αμβρακικό κόλπο



Πηγή: [http://2.bp.blogspot.com/\\_4-DT-npFstE/TDy8hudlZ4I/AAAAAAAAAEDI/A d71InkIK1c/s1600/dsc00904.jpg](http://2.bp.blogspot.com/_4-DT-npFstE/TDy8hudlZ4I/AAAAAAAAAEDI/A d71InkIK1c/s1600/dsc00904.jpg)

Εικόνα 4.5.5 Σκάφη αναψυχής σε προφυλαγμένες παραλίες του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.



Πηγή: Παπαδοπούλου Μ., 2012

Τέλος, όσο αναφορά τις περιοχές ΖΕΠ και ΤΚΣ που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000, παρόλο που χαρακτηρίζονται από μεγάλη περιβαλλοντική και οικολογική αξία, μόνο το 6% του δικτύου έχει θεσμοθετηθεί σαν προστατευόμενη περιοχή στη χώρα μας. Το ποσοστό αυτό μικραίνει αν αναφερθούμε συγκεκριμένα στο θαλάσσιο χώρο. (politics.wwf.gr) Χωρίς κανένα καθεστώς προστασίας, οι περιοχές αυτές, γίνεται αντιληπτό, πως φιλοξενούν κάθε είδους ανθρώπινη δραστηριότητα, η οποία μπορεί να συνοδεύεται με οποιαδήποτε μορφή περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Οι μη θεσμοθετημένες περιοχές Natura 2000 είναι ευάλωτες και απροστάτευτες απέναντι στις πιέσεις που έχουν αναφερθεί.

#### 4.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με την πάροδο των χρόνων, η μεγάλη ανάπτυξη των τεχνολογικών μέσων, μετέτρεψε το θαλάσσιο χώρο σε ένα πολυσύχναστο πεδίο. Πλέον, οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στη θάλασσα δεν περιορίζονται μόνο σε εκείνες της αλιείας και της ναυσιπλοΐας, αλλά συνεχώς προστίθενται σε αυτές νέες χρήσεις και δραστηριότητες. Η ανάπτυξη των ΑΠΕ στο θαλάσσιο χώρο και η εκμετάλλευση του υπεδάφους του, είναι για παράδειγμα δραστηριότητες που αναπτύσσονται τα τελευταία χρόνια. Γίνεται αντιληπτό, πως η ύπαρξη πολλών δραστηριοτήτων σε ένα χώρο ταυτόχρονα, οδηγεί σε ανταγωνισμό και στη δημιουργία επιπτώσεων στο χώρο αυτό. Ειδικά, για το χώρο της

θάλασσας, ο οποίος είναι πολυδιάστατος και χαρακτηρίζεται από πολλές ιδιαιτερότητες, η χρήση του πρέπει να γίνεται συνετά και με σεβασμό προς το ξεχωριστό του περιβάλλον.

Για το λόγο αυτό, η ανάπτυξη του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού κρίνεται απαραίτητη στις θαλάσσιες περιοχές που αντιμετωπίζουν πιέσεις και υποβάθμιση του περιβάλλοντος τους. Μέσω της ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια γίνεται αντιληπτό πως ο ΘΧΣ είναι σε θέση να δώσει λύσεις σε όλα αυτά τα προβλήματα. Αποτελεί ένα μέσο για την εφαρμογή θαλάσσιας πολιτικής για κάθε θαλάσσια περιοχή και παρέχει εξαιρετικά βελτιωμένα συστήματα για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν το χώρο της θάλασσας. Μέσω των αποφάσεων αυτών επιτυγχάνεται ο συμβιβασμός των ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων και πολλές φορές η ομαλή ταυτόχρονη διεξαγωγή τους. Αυτό προκύπτει διότι ο ΘΧΣ καθορίζει τον τόπο και το χρόνο που θα συμβούν συγκεκριμένες δραστηριότητες, εξετάζοντας τα δεδομένα του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την καταλληλότητα του, περιορίζοντας ή τις επιπτώσεις τους. Έτσι, συμπερασματικά, ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός είναι ένα εργαλείο για τη χωρική οργάνωση των θαλάσσιων χρήσεων, βασισμένο τόσο στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, όσο και στην οικονομική ανάπτυξη των εκάστοτε περιοχών. Αν και σχεδόν όλες οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν αναπτύξει χωροταξικό σχεδιασμό για τις θαλάσσιες περιοχές τους, η Ελλάδα δεν έχει εισάγει την έννοια αυτή ακόμα στη νομοθεσία της, αφού οι διάλογοι για το θέμα αυτό ξεκινήσανε μόλις τα τελευταία χρόνια.

Το φυσικό θαλάσσιο περιβάλλον και η προστασία του αποτελούν βασικές συνιστώσες του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού. Στόχος της παρούσας εργασίας, όπως έχει ήδη αναφερθεί, αποτελεί η σύνοψη συμπερασμάτων, τα οποία αφορούν το ελληνικό θαλάσσιο περιβάλλον και τις προστατευόμενες περιοχές του. Αυτό θα γίνει, προκειμένου να δοθούν κατευθύνσεις για την προστασία των ελληνικών υδάτων. Έτσι, εξετάζοντας και αναλύοντας το ελληνικό θαλάσσιο περιβάλλον, μέσω των ήδη θεσμοθετημένων προστατευόμενων περιοχών, των κανόνων που τις διέπουν, αλλά και των περιβαλλοντικών πιέσεων που αντιμετωπίζουν, γίνεται εύκολα αντιληπτό πως η προστασία και διατήρηση των ιδιαίτερων θαλάσσιων οικοσυστημάτων, παρουσιάζουν μελανά σημεία. Οι τελικές βασικές διαπιστώσεις που προκύπτουν συνοψίζονται



παρακάτω:

- Έλλειψη ΘΧΣ, η οποία οδηγεί σε συγκρούσεις χρήσεων.

Για τον ελληνικό θαλάσσιο χώρο δεν έχει προβλεφτεί ακόμα κάποιο Γενικό Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο, το οποίο θα δίνει κατευθύνσεις για όλες τις ισχύουσες χρήσεις του. Παρόλα αυτά, για συγκεκριμένες συνιστώσες του έχουν συνταχθεί τομεακά Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α., όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα οποία δεν έχουν λάβει υπόψη τους όλους τους παράγοντες του γύρω περιβάλλοντος που είναι χρήσιμοι. Για παράδειγμα, το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α. για τις υδατοκαλλιέργειες προτείνει τη χωροθέτηση και ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών στον Αμβρακικό κόλπο, περιοχή εντός του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού, το οποίο αποτελεί ένα ήδη υποβαθμισμένο φυσικό οικοσύστημα.

- Έλλειψη ΟΔΠΖ, η οποία συμβάλει στην υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Επιπτώσεις και περιβαλλοντικές πιέσεις στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο δεν προέρχονται, μόνο από την έλλειψη ενός ολοκληρωμένου χωροταξικού σχεδίου, αλλά και από την έλλειψη σχεδιασμού του παράκτιου χώρου. Ο παράκτιος χώρος και οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε αυτόν, συνδέονται άρρηκτα με τη θάλασσα. Όπως φάνηκε, οι περισσότερες περιβαλλοντικές πιέσεις στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές προέρχονται από χερσαίες δραστηριότητες, όπως λύματα και απόβλητα που καταλήγουν στο θαλάσσιο χώρο, ακόμα και εντός των Π.Π.

- Ανεπάρκεια θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών.

Η Ελλάδα είναι μία καθαρά νησιωτική χώρα, της οποίας το θαλάσσιο περιβάλλον χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα οικοσυστήματα και σημαντικούς βιοτόπους. Παρόλα αυτά, δεν έχει ολοκληρωθεί η καταγραφή των σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων και οικοσυστημάτων, με αποτέλεσμα την ελλιπή προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Για παράδειγμα, για το 80% των λιβαδιών Ποσειδωνίας, τα οποία αποτελούν περιοχές τεράστιας οικολογικής σημασίας, δεν έχει ορισθεί ακόμη η ακριβή τοποθεσία τους στα ελληνικά ύδατα και ως εκ τούτου παραμένουν απροστάτευτα. ([www.greenpeace.org](http://www.greenpeace.org)) Επιπλέον, περιορισμένες είναι και οι θαλάσσιες εκτάσεις που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το 2010, εξέφρασε ανησυχία σχετικά με την

έλλειψη προόδου, σε ό, τι αναφορά το χαρακτηρισμό νέων περιοχών, ως περιοχές δικτύου Natura 2000. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr))

- Απροστάτευτες περιοχές δικτύου Natura 2000.

Στην Ελλάδα μόνο το 30% των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, έχει χαρακτηριστεί με κάποιο καθεστώς προστασίας. ([www.wwf.gr](http://www.wwf.gr)) Όπως φαίνεται και στο Χάρτη 4, στον ελληνικό θαλάσσιο χώρο έχουν κηρυχτεί ως προστατευόμενες ελάχιστες περιοχές του δικτύου, με αποτέλεσμα όλες οι υπόλοιπες να μένουν απροστάτευτες. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι περιοχές που εντάσσονται στο δίκτυο Natura 2000 είναι περιοχές αξιόλογων οικοσυστημάτων. Η μη ένταξη τους σε κάποιο καθεστώς προστασίας έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και την καταστροφή σπάνιων οικοσυστημάτων.

- Ανεξέλεγκτη υπεραλιεία

Για την Ελλάδα τα ποσοστά της υπεραλιείας και της παράνομης αλιείας είναι πολύ υψηλά. Τα ψάρια που υπεραλιεύονται στη χώρα μας αγγίζουν το ποσοστό του 70%, βάζοντας σε μεγάλο κίνδυνο το θαλάσσιο περιβάλλον, την ανθρώπινη υγεία και κατ' επέκταση την ελληνική οικονομία.

- Υπολειτουργία Φορέων Διαχείρισης και έλλειψη Σχεδίων Διαχείρισης

Ανατρέχοντας στο κεφάλαιο των περιβαλλοντικών πιέσεων γίνεται γρήγορα αντιληπτό πως οι περισσότερες πιέσεις που δέχονται οι Π.Π. προέρχονται από δραστηριότητες, οι οποίες έχουν απαγορευτεί εντός των περιοχών αυτών. Αυτό οφείλεται στην αδυναμία των Φορέων Διαχείρισης να παρακολουθούν συνεχώς τις περιοχές προστασίας και να τις διαφυλάττουν από μη επιτρεπτές δραστηριότητες. Στο Ε.Θ.Π.Ζ. οι παραλίες ωτοκίας μένουν αφύλακτες στις τουριστικές περιόδους, ενώ στο Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ. η φύλαξη της υπό εξαφάνιση μεσογειακής φώκιας χαρακτηρίζεται ουτοπική. ([www.wwf.gr](http://www.wwf.gr)) Η οικονομική κρίση που χαρακτηρίζει την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει συμβάλει ιδιαίτερα προς την κατεύθυνση αυτή. Τέλος, η έλλειψη Σχεδίων Διαχείρισης στους υγροτόπους Διεθνής Σημασίας αφήνει το εκεί περιβάλλον απροστάτευτο, χωρίς καμία φύλαξη του από δραστηριότητες και ενέργειες που το υποβαθμίζουν.



**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5**  
**ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ**  
**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ**  
**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

### ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Η προστασία και η διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας και για το λόγο αυτό πρέπει να αναπτυχθεί ένα ολοκληρωμένο δίκτυο προστατευόμενων θαλάσσιων περιοχών. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ο ελληνικός θαλάσσιος χώρος χαρακτηρίζεται από ανεπάρκεια περιοχών που προστατεύονται, αλλά και έλλειψη δεδομένων που αφορούν τα θαλάσσια οικοσυστήματα. Έτσι, η ανάπτυξη πολιτικής για την προστασία του θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος και των οικοτόπων που κατοικούν σε αυτόν είναι σε πολύ πρωταρχικό στάδιο.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα που έχουν διεξαχθεί στο προηγούμενο κεφάλαιο και με βάση την ανάλυση και καταγραφή των υπάρχοντων θαλάσσιων περιοχών προστασίας, προκύπτουν κάποιες κατευθύνσεις για το σχεδιασμό του θαλάσσιου χώρου. Οι κατευθύνσεις αυτές αφορούν τόσο χωρικές, όσο και γενικές προτάσεις και αναφέρονται στα παρακάτω στοιχεία.

#### *Γενικές Κατευθύνσεις*

- Σύνταξη Γενικού Πλαισίου Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού.

Για το σύνολο του ελληνικού θαλάσσιου χώρου κρίνεται απαραίτητη η σύνταξη ενός Γενικού Πλαισίου Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού σε αντιστοιχία με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, που ισχύει για τον ηπειρωτικό χώρο. Μέχρι τώρα, είχε καθιερωθεί η αντίληψη πως ο θαλάσσιος χώρος και γενικά η θαλάσσια χωροταξία εφαρμόζεται στη ζώνη θάλασσας που έγκειται στις παράκτιες περιοχές, αφήνοντας το μεγαλύτερο μέρος της απροστάτευτο. Το προτεινόμενο πλαίσιο σχεδιασμού πρέπει να αναφέρεται σε όλη την έκταση των χωρικών υδάτων της χώρας, λαμβάνοντας υπ' όψιν του όλες τις ιδιαιτερότητες που εμφανίζει, κάθε αξιόλογο οικοσύστημα που περιλαμβάνει και κάθε δραστηριότητα και ενέργεια που πραγματοποιείται σε αυτά.

- Εναρμόνιση του ΘΧΣ με την ΟΔΠΖ.

Ο σχεδιασμός του θαλάσσιου χώρου ως μεμονωμένο γεγονός, δεν επαρκεί όμως, αφού πολλές από τις πιέσεις που δέχεται το περιβάλλον της θάλασσας προέρχονται από χερσαίες δραστηριότητες. Έτσι, κρίνεται απαραίτητη η εναρμόνιση του ΘΧΣ με την ΟΔΠΖ, προκειμένου να υπάρξει μείωση των πιέσεων, μέσω της σωστής οργάνωσης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και διατήρηση της βιοποικιλότητας και της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος.

Η καταγραφή και η ανάλυση των υπαρχόντων προστατευόμενων περιοχών που βρίσκονται στα ελληνικά ύδατα, καθώς και η μελέτη των πιέσεων που αυτές δέχονται, οδήγησε στο να προταθούν κάποιες γενικές κατευθύνσεις για τη διατήρηση και προστασία τους. Οι κατευθύνσεις αυτές αφορούν προτεινόμενα διαχειριστικά μέτρα, τα οποία απαιτούν τη συμμετοχή των ΦΔ, των τοπικών αρχών, αλλά και του κοινού. Έτσι, για τις υπάρχοντες Π.Π. προτείνεται:

- Συνεχής παρακολούθηση και επιβολή προστίμων

Οι τοπικές αρχές και ο εκάστοτε Φορέας Διαχείρισης πρέπει να αναπτύξουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα εποπτείας και παρακολούθησης των Π.Π., προκειμένου να διαφυλάσσονται από απαγορευμένες και παράνομες δραστηριότητες. Οι παραβάτες των κανονισμών και αρχών που διέπουν τις προστατευόμενες περιοχές πρέπει να «τιμωρούνται» με πρόστιμο, για παραδειγματισμό και περιορισμό των επιβλαβών για το περιβάλλον δραστηριοτήτων.

- Σύνταξη Σχεδίων Διαχείρισης για τους υγροτόπους Διεθνούς Σημασίας, για την προστασία και ορθή διαχείριση τους.
- Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Στις περιμετρικές ή σε ζώνες χαμηλής προστασίας των Π.Π., όπου υπάρχει ανάπτυξη μαζικού τουρισμού, συνήθως δημιουργούνται και περιβαλλοντικές πιέσεις (όπως για παράδειγμα, στον κόλπο του Λαγανά). Για το λόγο αυτό, προτείνεται η προώθηση και ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και κυρίως του φυσιολατρικού, με τη

δημιουργία παρατηρητηρίων και διαδρομών εντός των περιοχών. Επιπλέον, προτείνεται και η ανάπτυξη καταδυτικού τουρισμού στις περιοχές που επιτρέπεται.

- Προώθηση βιολογικών καλλιεργειών στις καλλιεργήσιμες περιοχές που βρίσκονται εντός των περιοχών προστασίας, για να αποφεύγεται η ρύπανση από γεωργικά απόβλητα, είτε είναι φυτοφάρμακα είτε χημικά λιπάσματα.
- Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και ενημέρωση

Η ευαισθητοποίηση και η ενημέρωση του κοινού είναι ζητήματα κρίσιμης σημασίας. Η πραγματοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης είναι, για παράδειγμα, ένα καλό βήμα για την παρουσίαση των Π.Π. και της σημασίας τους στο κοινό. Είναι πολύ σημαντικό τόσο οι κάτοικοι των περιοχών αυτών, όσο και οι επισκέπτες να γνωρίζουν το πόσο σημαντικά και ευαίσθητα είναι τα προστατευόμενα αντικείμενα, αλλά και όλους τους κανονισμούς και τις απαγορεύσεις που τα διέπουν. Σημαντική είναι και η συμμετοχή εθελοντών σε προγράμματα και δράσεις που αφορούν την περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση.

- Ολοκλήρωση καταγραφής των θαλάσσιων Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά.

#### *Χωρικές Κατευθύνσεις*

- Καταγραφή Λιβαδιών Ποσειδωνίας και ένταξη τους σε καθεστώς προστασίας.

Τα Λιβάδια Ποσειδωνίας ή Ποσειδωνία καταλαμβάνουν τεράστιες εκτάσεις στο βυθό που φτάνουν μέχρι και τα 55 μέτρα. Αποτελούν είδος τεράστιας οικολογικής σημασίας, αφού προστατεύουν τα αυγά και τους νεοσσούς των ψαριών, φιλοξενούν πάνω από 10.000 είδη ζώων, συμβάλουν σε μεγάλο βαθμό στην οξυγόνωση του νερού και προσφέρουν ενέργεια στην τροφική αλυσίδα. Όπως έχει αναφερθεί, μόνο το 20% της ελληνικής Ποσειδωνίας έχει καταγραφεί. Η άγνοια του τόπου που βρίσκονται τα λιβάδια, αλλά και η μη ένταξη τους σε κάποιο καθεστώς προστασίας, έχει συμβάλει σε μεγάλο βαθμό στη μείωση αυτό του πολύ σημαντικού ενδημικού είδους. Για

παράδειγμα, η χρήση της μηχανότρατας στις περιοχές των λιβαδιών Ποσειδωνίας τα καταστρέφει, αφού στην ουσία τα ξεριζώνει παρασύροντας τα στην επιφάνεια της θάλασσας. Η Ευρωπαϊκή Οδηγία για τους Οικοτόπους (92/43) χαρακτηρίζει την Ποσειδωνία ως οικότοπο προτεραιότητας και επιβάλλει την προστασία της. ([www.greenpeace.org](http://www.greenpeace.org)) Ο Κορινθιακός κόλπος, το νησί της Άνδρου και αυτό της Κρήτης φιλοξενούν μερικά από τα ελληνικά Λιβάδια Ποσειδωνίας που έχουν καταγραφεί. Έτσι μετά την ολοκλήρωση της καταγραφής, αλλά και χαρτογράφησης της ελληνικής Ποσειδωνίας προτείνεται η ένταξη της σε κάποιο καθεστώς προστασίας.

- Καταγραφή των περιοχών που φιλοξενούν σημαντικά είδη θαλάσσιων ειδών πανίδας και ένταξη τους σε καθεστώς προστασίας.

Τα ελληνικά ύδατα φιλοξενούν πολλά σπάνια είδη πανίδας, με σπουδαιότερα αυτά της Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus* και της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*. Πολυάριθμα όμως είναι και τα είδη δελφινιών και άλλα μεγάλα κητώδη, των οποίων δυστυχώς ο πληθυσμός δεν έχει καταγραφεί. Το 2008, το Ινστιτούτο Κητολογικών Ερευνών Πέλαγος, προχώρησε σε καταγραφή των πληθυσμών αυτών σε όλη τη Μεσόγειο θάλασσα προτείνοντας 18 θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές, εκ των οποίων σχεδόν οι μισές βρίσκονται στα ύδατα της Ελλάδας. Αυτό συνέβη, γιατί ο ελληνικός θαλάσσιος χώρος φιλοξενεί ένα μεγάλο αριθμό πληθυσμών δελφινιού, αλλά και ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού των φουσητήρων (είδος φάλαινας) στη Μεσόγειο. Οι περιοχές αυτές μοιάζουν να είναι περιοχές προτεραιότητας στο θέμα της προστασίας, διότι ο ελληνικός πληθυσμός φουσητήρων έχει σχεδόν αποδεκατιστεί και στο σύνολο του στη Μεσόγειο είναι ίσως μικρότερος και από τον πληθυσμό της μεσογειακής φώκιας. ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr)) Προτείνεται λοιπόν, η άμεση καταγραφή των πληθυσμών αυτών και η ένταξη τους σε καθεστώς προστασίας για τη διαφύλαξη των ειδών.

- Καταγραφή περιοχών υπεραλίευσης και δημιουργία Ζωνών Απαγόρευσης Αλιείας.

Η θάλασσα δεν αποτελεί αστείρευτη πηγή πόρων και ειδικότερα αλιευμάτων. Η ψευδαίσθηση αυτή οδηγεί στην αλόγιστη αλιεία, η οποία αποτελεί, σήμερα, μία από τις

μεγαλύτερες απειλές του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Σύμφωνα με την Greenpeace, κάθε χρόνο αφήνονται πίσω στη θάλασσα νεκρά ψάρια που ξεπερνούν σε αριθμό τους 15.000 τόνους, εξαιτίας του ότι δεν είναι δημοφιλής για την κατανάλωση τους. Κύρια αιτία του φαινομένου της υπεραλίευσης φαίνεται να είναι η χρήση της μηχανότρατας, ένα είδος αλιευτικού σκάφους, το οποίο ουσιαστικά «ξύνει» το θαλάσσιο πυθμένα για να εγκλωβίσει τα ψάρια. ([www.greenpeace.org](http://www.greenpeace.org)) Προτείνεται, λοιπόν, η εξέταση και καταγραφή τόσο των ειδών ψαριού που υπεραλιεύονται, όσο και των περιοχών, στις οποίες παρατηρείται το φαινόμενο αυτό. Απώτερος σκοπός αποτελεί η χάραξη και ο χαρακτηρισμός περιοχών ως Ζώνες Απαγόρευσης Αλιείας, όπου κριθεί απαραίτητο και για όσο χρονικό διάστημα χρειαστεί, προκειμένου να αρχίσει η αναπαραγωγή των ειδών που υπεραλιεύονται ξανά και σε ικανοποιητικό επίπεδο. Σήμερα, με βάση άρθρα εφημερίδων και τοπικών ενημερωτικών ιστοτόπων, κίνδυνος υπεραλίευσης έχει παρατηρηθεί σε θαλάσσιες περιοχές της Κρήτης και του Κορινθιακού κόλπου. ([www.kathimerini.gr](http://www.kathimerini.gr))

- Περιοχές προτεραιότητας οι θαλάσσιες περιοχές του δικτύου Natura 2000.

Προτείνεται η ένταξη των υπαρχόντων περιοχών που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000, με σκοπό την διαφύλαξη των οικοτόπων και ειδών και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Όπως έχει ειπωθεί, οι περιοχές του ευρωπαϊκού αυτού δικτύου, οι οποίες μένουν εκτός προστασίας αντιμετωπίζουν πιέσεις και υποβάθμιση και δεν πραγματοποιείται κανένας έλεγχος ή παρακολούθηση των δραστηριοτήτων που φιλοξενούν.

- Ένταξη νέων θαλάσσιων περιοχών στο δίκτυο Natura 2000.

Το 2010 πραγματοποιήθηκε στο Υ.Π.Ε.Κ.Α., σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, ημερίδα με θέμα την αναγνώριση νέων θαλασσίων περιοχών Natura 2000. Το ελλιπές δίκτυο στο θαλάσσιο χώρο έγινε θέμα συζήτησης και παρουσιάστηκαν περιοχές που πληρούν όλα τα κριτήρια, ώστε να ενταχθούν στο δίκτυο Natura 2000. Το Ινστιτούτο Θαλάσσιας Προστασίας Αρχιπέλαγος παρουσίασε τέσσερις (4) νέες περιοχές που πληρούν τα κριτήρια ένταξης στο δίκτυο. Οι περιοχές αυτές είναι ([www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr)):



- Θαλάσσια περιοχή των νησιών Σάμος, Φούρνοι και Ικαρία
- Θαλάσσια περιοχή των νησιών Πάτμος, Αρκιοί, Λειψοί και Αγαθονήσι
- Θαλάσσια περιοχή των νησιών Κίναρος, Λέβιθα, Κάλυμνος
- Θαλάσσια περιοχή βόρειας Χίου – Οινούσες

Προτείνεται λοιπόν, η καταγραφή όλων των θαλάσσιων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων και η ένταξη τους στο δίκτυο Natura 2000, εφόσον πληρούν τα κριτήρια, με σκοπό τη μελλοντική τους προστασία.

Είναι απαραίτητο να σημειωθεί πως η έλλειψη στοιχείων για το ελληνικό θαλάσσιο περιβάλλον είναι, ίσως, η μεγαλύτερη απειλή του. Η άγνοια ύπαρξης τόσο σημαντικών οικοσυστημάτων, ευαίσθητων ειδών χλωρίδας και πανίδας, αλλά και ιδιαίτερων θαλάσσιων βιοτόπων, αφήνει το θαλάσσιο περιβάλλον σε δεύτερη μοίρα και χωρίς καμία μορφή προστασίας. Στο Χάρτη 5 του Παραρτήματος, έγινε προσπάθεια να δοθούν κατευθύνσεις για το χωρικό σχεδιασμό ενός δικτύου περιοχών προτεραιότητας, όσο αναφορά την προστασία τους, βασιζόμενες στα λίγα υπάρχοντα δεδομένα. Για την πιο σωστή διαχείριση, οι περιοχές έχουν κατηγοριοποιηθεί σε τρεις (3) κατηγορίες:

Η πρώτη κατηγορία αναφέρεται στις θαλάσσιες περιοχές που στο βυθό τους εντοπίζεται Ποσειδωνία και είναι (Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α. για τις υδατοκαλλιέργειες-[www.greenpeace.org](http://www.greenpeace.org)):

- Ο Κορινθιακός κόλπος
- Το νησί της Άνδρου
- Τα νησιά Λήμνος και Άγιος Ευστράτιος
- Θαλάσσιες περιοχές της Κρήτης
- Τα νησιά Κάρπαθος και Κάσος

Η δεύτερη κατηγορία αναφέρεται στις θαλάσσιες περιοχές που φιλοξενούν σπάνια είδη θαλάσσιας πανίδας και θαλάσσιων θηλαστικών. Αυτές είναι ([www.pelagosinstitute.gr](http://www.pelagosinstitute.gr)):

- Η Κάρπαθος, η οποία φιλοξενεί πληθυσμό της Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*)
- Η Νοτιοδυτική Κρήτη / Ελληνική Τάφρος, η οποία φιλοξενεί τους φουσητήρες

Τέλος, η τρίτη κατηγορία αναφέρεται στις περιοχές που έχουν δεχθεί μεγάλη υποβάθμιση λόγω της υπεραλιείας. Οι περιοχές αυτές είναι ([www.kathimerini.gr](http://www.kathimerini.gr)· [www.rethnea.gr](http://www.rethnea.gr)· [www.cretalive.gr](http://www.cretalive.gr)):

- Ο Κορινθιακός κόλπος
- Ο κόλπος Μεσαράς στο Ηράκλειο Κρήτης
- Η βόρεια και νότια θαλάσσια περιοχή του Ρεθύμνου

Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως για την Κάρπαθο βρίσκεται σε διαβούλευση ΚΥΑ για τον χαρακτηρισμό της ως Περιφερειακό Πάρκο.

Πρέπει να γίνει κατανοητό πως η προστασία και η διατήρηση του θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος μέσω θεσμοθετημένων περιοχών προστασίας, δε στοχεύει στην απομόνωση των περιοχών και στην οικονομική υποβάθμιση συγκεκριμένων τομέων δραστηριοτήτων. Στόχος αποτελεί η αειφορική διαχείριση των περιοχών αυτών, με σκοπό τη συνύπαρξη των ανθρώπων με τα είδη που προστατεύονται. Είναι πολύ σημαντικό να καταλάβουμε όλοι πως άνθρωπος και περιβάλλον λειτουργούν ως ένα αλληλένδετο σύστημα, του οποίου όταν ένα του μέρους υπολειπεται, το άλλο δεν μπορεί να αναπτύσσεται. Έτσι, όταν το περιβάλλον καταπατάται ή καταστρέφεται, όταν υπάρχει κίνδυνος εξαφάνισης ειδών χλωρίδας ή πανίδας, όταν οι θάλασσες ρυπαίνονται ή υπεραλιεύονται, οι επιπτώσεις τους έχουν άμεσο αντίκτυπο στην ανθρώπινη κοινωνία και υγεία.



**ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ**

**ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Greenpeace (2009), *Κορινθιακός κόλπος: ένα μικρό καταφύγιο ζωής*, Διαθέσιμο στο:

<http://www.greenpeace.org/greece/Global/greece/report/2009/6/report.pdf>

[Τελευταία πρόσβαση στις 3/2/2014]

WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία & Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού (2009), *Ελληνικοί Υγρότοποι Ramsar: Αξιολόγηση Προστασίας και Διαχείρισης*, Αθήνα, Διαθέσιμο στο:

[http://www.ellet.gr/sites/default/files/2009\\_NGORamsarReport\\_GR.pdf](http://www.ellet.gr/sites/default/files/2009_NGORamsarReport_GR.pdf) [Τελευταία

πρόσβαση στις 20/1/2014]

Γρηγορίου Π. (1992), *Το Νομικό Σύστημα Προστασίας του Θαλασσιού Περιβάλλοντος της Μεσόγειου κατά της ρύπανσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Αλιείας 2007-2013 (Ε.Σ.Σ.Α.Α.), Διαθέσιμο στο:

[http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/national\\_plans/list\\_of\\_national\\_strategic\\_plans/greece\\_el.pdf](http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/national_plans/list_of_national_strategic_plans/greece_el.pdf) [Τελευταία πρόσβαση στις 23/1/2014]

[Τελευταία πρόσβαση στις 23/1/2014]

Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες, Διαθέσιμο στο:

[http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=63fqgg7cbug%3d&tabid=367&lan](http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=63fqgg7cbug%3d&tabid=367&language=el-GR)

[guage=el-GR](http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=63fqgg7cbug%3d&tabid=367&language=el-GR) [Τελευταία πρόσβαση στις 18/1/2014]

Ευρωπαϊκή Ένωση (2009), *Πρωτόκολλο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παρακτίων ζωνών της Μεσογείου*, Βρυξέλλες, Διαθέσιμο στο: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:034:0019:0028:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:034:0019:0028:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:034:0019:0028:EL:PDF)>

[Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007), *Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση*, Βρυξέλλες, COM 2007/575, Διαθέσιμο στο: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0575:FIN:EL:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0575:FIN:EL:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0575:FIN:EL:PDF)

[Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2008), *Ανακοίνωση της Επιτροπής: Ένας οδικός χάρτης για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό: επίτευξη κοινών αρχών στην ΕΕ*, Βρυξέλλες,

- COM 2008/791, Διαθέσιμο στο: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:DKEY=483715:EL:NOT>  
[Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013), *Πρόταση για τη θέσπιση πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών*, Βρυξέλλες, COM 2013/0074 (COD), Διαθέσιμο στο: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0133:FIN:EL:PDF>  
[Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας (2010), *Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός στην ΕΕ – επιτεύγματα και μελλοντικές εξελίξεις*, Λουξεμβούργο, COM 2010/771, Διαθέσιμο στο: [http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/publications/documents/com\\_20\\_10\\_771\\_brochure\\_el.pdf](http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/publications/documents/com_20_10_771_brochure_el.pdf) [Τελευταία πρόσβαση στις 3/1/2014]
- Καραϊσκου Φ. (2012), *Διπλωματική Εργασία: Η εφαρμογή της πολυκριτηριακής ανάλυσης με σκοπό τη λήψη αποφάσεων για την επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων στη Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου*, Αθήνα: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Διαθέσιμο στο: [http://dspace.aua.gr/xmlui/bitstream/handle/10329/5231/Karaiskou\\_F.pdf?sequence=3](http://dspace.aua.gr/xmlui/bitstream/handle/10329/5231/Karaiskou_F.pdf?sequence=3) [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]
- Κικιάκη Α. (2012), *Διπλωματική Εργασία: Αξιολόγηση της περιβαλλοντικής κατάστασης του Εθνικού Θαλασσιού Πάρκου Αλοννήσου Β. Σποράδων με τη χρήση δεικτών*, Αθήνα: ΕΜΠ, Διαθέσιμο στο: [http://dspace.lib.ntua.gr/bitstream/123456789/7123/3/kikakiai\\_seal.pdf](http://dspace.lib.ntua.gr/bitstream/123456789/7123/3/kikakiai_seal.pdf) [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 11989 (ΦΕΚ Δ' 123/21-03-2008) Ίδρυση Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού, Διαθέσιμο στο: <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=UE9aGIGASMU%3d&tabid=433&language=el-GR> [Τελευταία πρόσβαση στις 13/1/2014]
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 22306 (ΦΕΚ 447/31-5-2006) Ίδρυση Εθνικού Πάρκου Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου – Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων, Διαθέσιμο στο:

<http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=5RGKL8rSLdk%3d&tabid=433&language=el-GR> [Τελευταία πρόσβαση στις 13/1/2014]

Κοινή Υπουργική Απόφαση 23537 (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003) Ίδρυση Εθνικού Πάρκου Αλοννήσου Βορείων Σποράδων, Διαθέσιμο στο: <http://www.alonissos-park.gr/files/Fek621.19.6.2003.pdf> [Τελευταία πρόσβαση στις 9/1/2014]

Μπεριάτος Η. – Παπαγεωργίου Μ. (2010), *Χωροταξία – Πολεοδομία – Περιβάλλον στον 21<sup>ο</sup> αιώνα: Ελλάδα – Μεσόγειος*, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Μπεριάτος Η. – Παπαγεωργίου Μ. (2012), *Πανεπιστημιακές Σημειώσεις Μαθήματος: Χωροταξικός Σχεδιασμός σε ευαίσθητες και κρίσιμες περιοχές*, ΤΜΧΠΠΑ, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Νόμος 1650/1986 Για την προστασία του περιβάλλοντος

Νόμος 3937/2011 Διατήρηση βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις

Νόμος 3983/2011 Εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 και άλλες διατάξεις, Διαθέσιμο στο: <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=J0bEj4EfXRY%3d&tabid=254&language=el-GR> [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]

Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Περί Πλαισίου Κοινοτικής Δράσης στο πεδίο της Πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία- πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική), Διαθέσιμο στο: <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=zhQu4jR%2bPek%3d&tabid=254&language=el-GR> [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]

Παπαγεωργίου Γ. (2010), *Διπλωματική Εργασία: Θαλάσσιος Χωρικός Σχεδιασμός: Ιόνιο Πέλαγος*, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 906Δ, 22/12/1999) Ίδρυση Εθνικού Πάρκου Ζακύνθου, Διαθέσιμο στο: <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=3BTCPAON9%2f8%3d&tabid=433&language=el-GR> [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]

Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (2010), Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) ειδικού αναπτυξιακού προγράμματος (ΕΑΠ) περιοχής Αμβρακικού με τίτλο «Αειφορική ανάπτυξη στον Αμβρακικό (ΑΝΑΣΑ)», Αθήνα, Διαθέσιμο στο: [http://www.apd-depin.gov.gr/files/Docs/PDF/Periballon/ambrakikos\\_mpe.pdf](http://www.apd-depin.gov.gr/files/Docs/PDF/Periballon/ambrakikos_mpe.pdf) [Τελευταία πρόσβαση στις 15/1/2014]

### Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Agardy T. (2010), *Ocean Zoning: Making Marine Management more effective*, London: Earthscan, Διαθέσιμο στο: [http://www.google.gr/books?hl=el&lr=&id=F9Kx7y6rKqoC&oi=fnd&pg=PR5&dq=agardy+marine+spatial+planning&ots=5KrvJ4DzG&sig=u90wb8fP4e2D9SAMwWuOJEVonV4&redir\\_esc=y#v=onepage&q=agardy%20marine%20spatial%20planning&f=true](http://www.google.gr/books?hl=el&lr=&id=F9Kx7y6rKqoC&oi=fnd&pg=PR5&dq=agardy+marine+spatial+planning&ots=5KrvJ4DzG&sig=u90wb8fP4e2D9SAMwWuOJEVonV4&redir_esc=y#v=onepage&q=agardy%20marine%20spatial%20planning&f=true) [Τελευταία πρόσβαση στις 3/1/2014]

UNESCO, Intergovernmental Oceanographic Commission-IOC (2009), *MARINE SPATIAL PLANNING: A Step-by-Step Approach toward Ecosystem-based Management*, Paris, Διαθέσιμο στο: <URL:<http://www.unesco-ioc-marinesp.be/uploads/documentenbank/d87c0c421da4593fd93bbee1898e1d51.pdf>> [Τελευταία πρόσβαση στις 5/1/2014]

### Διαδικτυακές Πηγές

Argomarine, Περιοχές μελέτης (2012), Διαθέσιμο στο: [http://argomarine.nmp-zak.org/periouxes\\_meletis.php](http://argomarine.nmp-zak.org/periouxes_meletis.php) [Τελευταία πρόσβαση στις 2/2/2014]

Coastal Wiki, Integrated Coastal Zone Management (ICZM) (2013), Διαθέσιμο στο: [http://www.coastalwiki.org/wiki/Integrated\\_Coastal\\_Zone\\_Management\\_\(ICZM\)](http://www.coastalwiki.org/wiki/Integrated_Coastal_Zone_Management_(ICZM)) [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]

Cretalive.gr, Η υπεραλίευση "νεκρώνει" τον κόλπο της Μεσαράς, Διαθέσιμο στο: <http://www.cretalive.gr/greece/view/h-uperalieush-nekrwnei-ton-kolpo-ths-mesaras/118159> [Τελευταία πρόσβαση στις 5/2/2014]

- European Commission, Integrated Coastal Management (2013), Διαθέσιμο στο: <http://ec.europa.eu/environment/iczm/> [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- Greenpeace, Υπεραλίευση, Τι σημαίνει πραγματικά για σένα; (2013), Διαθέσιμο στο: [http://www.greenpeace.org/greece/el/campaigns/oceans/yperalieysi\\_ellada/](http://www.greenpeace.org/greece/el/campaigns/oceans/yperalieysi_ellada/)  
[Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- Natura 2000 Network Viewer (2013), Διαθέσιμο στο: <http://natura2000.eea.europa.eu/>  
[Τελευταία πρόσβαση στις 18/1/2014]
- UNESCO, Intergovernmental Oceanographic Commission, Marine Spatial Planning (2013), Διαθέσιμο στο: [http://www.ioc-unesco.org/index.php?option=com\\_content&view=article&id=147&Itemid=76](http://www.ioc-unesco.org/index.php?option=com_content&view=article&id=147&Itemid=76)  
[Τελευταία πρόσβαση στις 3/1/2014]
- UNESCO, Marine Spatial Planning Initiative, MSP around the world (2013), Διαθέσιμο στο: [http://www.unesco-ioc-marinesp.be/msp\\_around\\_the\\_world?PHPSESSID=9lev6u84u8gm6i2lqr6fmbmnk3](http://www.unesco-ioc-marinesp.be/msp_around_the_world?PHPSESSID=9lev6u84u8gm6i2lqr6fmbmnk3)  
[Τελευταία πρόσβαση στις 5/1/2014]
- UNESCO, Marine Spatial Planning Initiative (2013), Διαθέσιμο στο: [http://www.unesco-ioc-marinesp.be/marine\\_spatial\\_planning\\_msp?PHPSESSID=0tvi20uhb6vc2nb6uouou0s1ee7](http://www.unesco-ioc-marinesp.be/marine_spatial_planning_msp?PHPSESSID=0tvi20uhb6vc2nb6uouou0s1ee7) [Τελευταία πρόσβαση στις 5/1/2014]
- United Nations Environment Program, Mediterranean Action Plan for the Barcelona Convention (2007), Διαθέσιμο στο: [http://www.unepmap.org/index.php?action=&catid=001001004&module=content2&mode=&s\\_keywords=&s\\_title=&s\\_year=&s\\_category=&id=&page=&s\\_descriptors=&s\\_type=&s\\_author=&s\\_final=&s\\_mnumber=&s\\_sort=&lang=en](http://www.unepmap.org/index.php?action=&catid=001001004&module=content2&mode=&s_keywords=&s_title=&s_year=&s_category=&id=&page=&s_descriptors=&s_type=&s_author=&s_final=&s_mnumber=&s_sort=&lang=en) [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- WWF, Εγκληματική αδιαφορία για την ελληνική φύση (2013), Διαθέσιμο στο: [http://www.wwf.gr/old/index.php?option=com\\_content&view=article&id=1044:2013-07-17-08-11-29&catid=70:2008-09-16-12-10-46&Itemid=90](http://www.wwf.gr/old/index.php?option=com_content&view=article&id=1044:2013-07-17-08-11-29&catid=70:2008-09-16-12-10-46&Itemid=90) [Τελευταία πρόσβαση στις 30/1/2014]
- Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων, Monachus Monachus, Διαθέσιμο στο: <http://www.alonissos->



[park.gr/index.php?option=com\\_content&view=article&id=49:monachus-monachus&catid=28:ecosystem&Itemid=59](http://park.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=49:monachus-monachus&catid=28:ecosystem&Itemid=59) [Τελευταία πρόσβαση στις 9/1/2014]

Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων, Ζώνες Δράσεις, Διαθέσιμο στο: [http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com\\_content&view=article&id=59&Itemid=62](http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=62) [Τελευταία πρόσβαση στις 9/1/2014]

Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων, Ίδρυση του πάρκου, Διαθέσιμο στο: [http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com\\_content&view=article&id=60&Itemid=63](http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=60&Itemid=63) [Τελευταία πρόσβαση στις 9/1/2014]

Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων, Χλωρίδα και Πανίδα, Διαθέσιμο στο: [http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com\\_content&view=article&id=48:flora-a-fauna&catid=28:ecosystem&Itemid=59](http://www.alonissos-park.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=48:flora-a-fauna&catid=28:ecosystem&Itemid=59) [Τελευταία πρόσβαση στις 9/1/2014]

Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, Διαθέσιμο στο: <http://www.nmp-zak.org/> [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]

Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου, Η Περιοχή του Ε.Θ.Π.Ζ., Διαθέσιμο στο: [http://www.nmp-zak.org/index.php?pn=park\\_law&t=content&l=GR&r=home\\_menu](http://www.nmp-zak.org/index.php?pn=park_law&t=content&l=GR&r=home_menu) [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]

Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου - Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου, Διαθέσιμο στο: <http://messolonghi-etoliko-lagoon.blogspot.gr/> [Τελευταία πρόσβαση στις 12/1/2014]

Ελληνική Ένωση Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος, Ο θαλάσσιος κόσμος, Διαθέσιμο στο: <http://www.helmera.gr/lret-microsite/gr/2012-09-19-13-38-34/the-marine-world> [Τελευταία πρόσβαση στις 6/2/2014]

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Οι δράσεις του προγράμματος (2014), Διαθέσιμο στο: [http://ornithologiki.gr/page\\_in.php?tID=2915](http://ornithologiki.gr/page_in.php?tID=2915) [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]

- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Οι περιοχές του προγράμματος (2014), Διαθέσιμο στο: [http://ornithologiki.gr/page\\_cn.php?tID=2526&aID=1004](http://ornithologiki.gr/page_cn.php?tID=2526&aID=1004) [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]
- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Περιοχές Σημαντικές για τα πουλιά (2014), Διαθέσιμο στο: [http://www.ornithologiki.gr/page\\_in.php?sID=68](http://www.ornithologiki.gr/page_in.php?sID=68) [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]
- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Προσδιορισμός Περιοχών Σημαντικών για τα Πουλιά στο Θαλάσσιο Περιβάλλον (2014), Διαθέσιμο στο: [http://ornithologiki.gr/page\\_cn.php?aID=1280&tID=2899](http://ornithologiki.gr/page_cn.php?aID=1280&tID=2899) [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]
- Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων – Υγροτόπων, Προστατευόμενες Περιοχές (2010), Διαθέσιμο στο: [http://www.ekby.gr/ekby/el/EKBY\\_PP\\_el.html](http://www.ekby.gr/ekby/el/EKBY_PP_el.html) [Τελευταία πρόσβαση στις 9/1/2014]
- Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων – Υγροτόπων, Υγρότοποι διεθνούς σημασίας σύμφωνα με τη Σύμβαση Ραμσάρ (2010), Διαθέσιμο στο: [http://www.ekby.gr/ekby/el/EKBY\\_PP\\_el.html](http://www.ekby.gr/ekby/el/EKBY_PP_el.html) [Τελευταία πρόσβαση στις 19/1/2014]
- Ελληνικός στρατός, Περιοχή ΑΟΖ – Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (2007), Διαθέσιμο στο: <http://www.ellinikos-stratos.com/arthra/aoz.asp> [Τελευταία πρόσβαση στις 4/1/2014]
- Ελληνικός στρατός, Χωρικά ύδατα (2007), Διαθέσιμο στο: <http://www.ellinikos-stratos.com/arthra/xwrikaydata.asp> [Τελευταία πρόσβαση στις 4/1/2014]
- Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Barcelona Convention for the protection of the Mediterranean (2011), Διαθέσιμο στο: [http://europa.eu/legislation\\_summaries/environment/water\\_protection\\_management/128084\\_en.htm](http://europa.eu/legislation_summaries/environment/water_protection_management/128084_en.htm) [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Θαλάσσια Πολιτική, Γαλάζια Ανάπτυξη (2013), Διαθέσιμο στο: [http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue\\_growth/index\\_el.htm](http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth/index_el.htm) [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Θαλάσσια Πολιτική, Γνώσεις για τη θάλασσα 2020 (2013), Διαθέσιμο στο:  
[http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/marine\\_knowledge\\_2020/index\\_el.htm](http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/marine_knowledge_2020/index_el.htm)  
[Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Θαλάσσια Πολιτική, Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός (2013), Διαθέσιμο στο:  
[http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime\\_spatial\\_planning/index\\_el.htm](http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/maritime_spatial_planning/index_el.htm)  
[Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Θαλάσσια Πολιτική, Ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση (2013), Διαθέσιμο στο:  
[http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/integrated\\_maritime\\_surveillance/index\\_el.htm](http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/integrated_maritime_surveillance/index_el.htm) [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Θαλάσσια Πολιτική, Περιφερειακές στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες (2013), Διαθέσιμο στο:  
[http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/sea\\_basins/index\\_el.htm](http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/sea_basins/index_el.htm) [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική (2013), Διαθέσιμο στο:  
[http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/index\\_el.htm](http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/index_el.htm) [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]
- Ινστιτούτο Κητολογικών Ερευνών Πέλαγος, Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές για κητώδη (2007), Διαθέσιμο στο:  
[http://www.pelagosinstitute.gr/gr/prostasia/prostatevomenes\\_perioches.html](http://www.pelagosinstitute.gr/gr/prostasia/prostatevomenes_perioches.html)  
[Τελευταία πρόσβαση στις 6/2/2014]
- Καθημερινή, Κόκκινη λάσπη και υπεραλίευση πλήττουν τον Κορινθιακό (2007), Διαθέσιμο στο:  
<http://www.kathimerini.gr/290397/article/epikairothta/ellada/kokkinh-lasph-kai-yperalieysh-plhttoyn-ton-korin8iako> [Τελευταία πρόσβαση στις 3/2/2014]
- Λιμάνια στην Ελλάδα, Διαθέσιμο στο: <http://www.bookferries.gr/el/ferry-ports/greece> [Τελευταία πρόσβαση στις 6/2/2014]
- Οικολογική Επιθεώρηση, Προστατευόμενες περιοχές ή πεδία μάχης; Το παράδειγμα του Αμβρακικού κόλπου., Διαθέσιμο στο:

[http://www.oikologos.gr/index.php?option=com\\_content&view=article&id=2782:amvrakikos&catid=79:water&Itemid=237](http://www.oikologos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=2782:amvrakikos&catid=79:water&Itemid=237) [Τελευταία πρόσβαση στις 3/2/2014]

Ρεθεμνιώτικα Νέα, Η Υπεραλίευση «αδειάζει» τις θάλασσες του Ρεθύμνου (2013), Διαθέσιμο στο: <http://www.rethnea.gr/article.aspx?id=7768> [Τελευταία πρόσβαση στις 3/2/2014]

Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου, Δύναμη στόλου – Οικονομικά Στοιχεία, Διαθέσιμο στο: <http://www.yen.gr/wide/yen.chtm?prnbr=25158> [Τελευταία πρόσβαση στις 18/1/2014]

Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου, Ελλάδα – Ναυτιλία, Διαθέσιμο στο: <http://www.yen.gr/wide/yen.chtm?prnbr=30357> [Τελευταία πρόσβαση στις 18/1/2014]

Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου, Θαλάσσιο Πάρκο Βορείων Σποράδων, Διαθέσιμο στο: <http://www.yen.gr/wide/yen.chtm?prnbr=32093> [Τελευταία πρόσβαση στις 9/1/2014]

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (2009), Διαθέσιμο στο: <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=2c2ppgLYtqA%3d&tabid=367> [Τελευταία πρόσβαση στις 23/1/2014]

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, Ημερίδα εργασίας για την αναγνώριση νέων θαλασσιών περιοχών Natura 2000 (2009), Διαθέσιμο στο: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=710&language=el-GR> [Τελευταία πρόσβαση στις 29/1/2014]

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000 (2009), Διαθέσιμο στο: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=432&language=el-GR> [Τελευταία πρόσβαση στις 17/1/2014]

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Θαλάσσια Στρατηγική (2009), Διαθέσιμο στο: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=254&language=el-GR> [Τελευταία πρόσβαση στις 2/1/2014]

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Ιστορικό και Χαρακτηριστικά του Δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα (2009), Διαθέσιμο στο:

<http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=sAQ4jrOIk%2bo%3d&tabid=432&language=el-GR> [Τελευταία πρόσβαση στις 17/1/2014]

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Προστατευόμενες Περιοχές στην Ελλάδα (2009), Διαθέσιμο στο:

<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=433> [Τελευταία πρόσβαση στις 9/1/2014]

Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου, Παρουσίαση Εθνικού Πάρκου, Διαθέσιμο στο: <http://www.fdlmes.gr/index.php/nationalpark.html> [Τελευταία πρόσβαση στις 12/1/2014]

Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου, Παρουσίαση Φορέα, Διαθέσιμο στο: <http://www.fdlmes.gr/index.php/foreas.html> [Τελευταία πρόσβαση στις 13/1/2014]

Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού, Ο Φορέας (2008), Διαθέσιμο στο: [http://www.amvrakikos.eu/?page=gr\\_foreas](http://www.amvrakikos.eu/?page=gr_foreas) [Τελευταία πρόσβαση στις 16/1/2014]

Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού, Το Πάρκο (2008), Διαθέσιμο στο: [http://www.amvrakikos.eu/?page=gr\\_parko](http://www.amvrakikos.eu/?page=gr_parko) [Τελευταία πρόσβαση στις 16/1/2014]

Χάρτης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου (2003), Διαθέσιμο στο: <http://www.zanteisland.com/html/greco/index.htm> [Τελευταία πρόσβαση στις 11/1/2014]



**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ**

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4 Ζώνες Δράσεις του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΖΩΝΗ
Α	A1 Περιοχή Προστασίας της Φύσης-Πυρήνας: Περιλαμβάνει το νησί Πιπέρι και την περιμετρική θαλάσσια ζώνη του, ακτίνας 3 ν.μ.
	A2 Περιοχή Προστασίας της Φύσης: περιλαμβάνει το νησί Ψαθούρα.
	A3 Περιοχή Προστασίας της Φύσης: περιλαμβάνει το νησί Γιούρα και την περιμετρική θαλάσσια ζώνη του, ακτίνας 0,5 ν.μ.
	A4 Περιοχή Προστασίας της Φύσης: περιλαμβάνει το νησί Κυρά Παναγιά και τη θαλάσσια ζώνη από τη νήσο Πελέρισσα έως το ακρωτήριο Κάτεργο.
	A5 Περιοχή Προστασίας της Φύσης: περιλαμβάνει το νησί Σκάντζουρα.
	A6 Περιοχή Προστασίας της Φύσης: περιλαμβάνει τις βραχονησίδες Κόρακας, Σκαντήλι, Πολεμικά.
	A7 Περιοχή Προστασίας της Φύσης: περιλαμβάνει όλες τις υπόλοιπες νησίδες και βραχονησίδες, οι οποίες βρίσκονται εντός της περιοχής Α.
	A8 Περιοχή Ειδικών Ρυθμίσεων: περιλαμβάνει την περιοχή του ύφαλου βόρεια των Γιούρων.
	A9 Περιοχή Ειδικών Ρυθμίσεων: περιλαμβάνει όλο τον υπόλοιπο θαλάσσιο χώρο της περιοχής Α.
Β	B1 Ζώνη Ειδικών Ρυθμίσεων: περιλαμβάνει τη θαλάσσια ζώνη που εκτείνεται από το ακρωτήριο Κάλαμος, μέχρι το ακρωτήριο Αμμώνι.
	B2 Ζώνη Οικιστικών Ρυθμίσεων Ι: περιλαμβάνει τη χερσαία περιοχή εκτός ορίων οικισμών και εκτός σχεδίου ευρύτερη περιοχή του ερευνητικού σταθμού Γέρακα.
	B3 Ζώνη Οικιστικών Ρυθμίσεων ΙΙ: περιλαμβάνει τη χερσαία περιοχή εκτός

	ορίων οικισμών και εκτός σχεδίου ευρύτερη περιοχή του ερευνητικού σταθμού Γέρακα.
	B4 Περιλαμβάνει το χερσαίο τμήμα της Αλοννήσου και της Περιστεράς, καθώς και όλο το υπόλοιπο θαλάσσιο και χερσαίο τμήμα της περιοχής Β.

Πηγή: Κοινή Υπουργική Απόφαση 23537 (ΦΕΚ 621/Δ/19.06.2003), Ιδία Επεξεργασία



Πίνακας 4.2 Περιοχές Δικτύου NATURA 2000 στον Θαλάσσιο Ελληνικό Χώρο

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ (Ha)
<b>(1) ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ</b>			
<b>(11) ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ – ΘΡΑΚΗ</b>			
ΕΒΡΟΣ			
GR1110004	ΤΚΣ (SCI)	ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ, ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΔΑ ΖΟΥΡΑΦΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	16437,741
GR1110012	ΖΕΠ (SPA)	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ: ΟΡΟΣ ΦΕΝΓΚΑΡΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	21028,8
ΡΟΔΟΠΗ			
GR1130008	ΤΚΣ (SCI)	ΜΑΡΩΝΕΙΑ-ΣΠΗΛΑΙΟ	1,31
ΚΑΒΑΛΑ			
GR1150008	ΤΚΣ (SCI)	ΟΡΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΣ-ΑΚΡ. ΠΥΡΓΟΣ ΕΩΣ Ν. ΓΡΑΜΒΟΥΣΣΑ	357,89
GR1150009	ΤΚΣ (SCI)	ΚΟΛΠΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ - ΟΡΜΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	1168,27
GR1150012	ΖΕΠ (SPA)	ΘΑΣΟΣ (ΟΡΟΣ ΥΨΑΡΙΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ) ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΟΙΝΥΡΑ, ΧΟΙΡΟΝΗΣΙ	17604,74
<b>(12) ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ</b>			
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ			
GR1220002	ΤΚΣ (SCI)	ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ-ΛΟΥΔΙΑ- ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ-ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ-ΑΞΙΟΥΠΟΛΗ	33676,35
GR1220005	ΤΚΣ/ΖΕΠ (SCI/SPA)	ΛΙΝΟΘΑΛΛΑΣΑ ΑΓΓΕΛΟΧΩΡΙΟΥ	377,2
GR1220011	ΖΕΠ (SPA)	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΕΠΑΝΩΜΗΣ	689,4
GR1220012	ΤΚΣ (SCI)	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΕΠΑΝΩΜΗΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	830,38
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ			
GR1270007	ΤΚΣ (SCI)	ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΕΛΙΑ - ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΑΣΤΡΟ-ΕΚΒΟΛΗ ΡΑΓΟΥΛΑ	532,82

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

## ΦΕΙΔΟΓΙΑΝΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

GR1270008	ΤΚΣ (SCI)	ΠΑΛΙΟΥΡΙ-ΑΚΡΩΤΗΡΙ	286,11
GR1270009	ΤΚΣ (SCI)	ΠΛΑΤΑΝΙΤΣΙ - ΣΥΚΙΑ: ΑΚΡ. ΡΗΓΑΣ-ΑΚΡ. ΑΔΟΛΟ	988,96
GR1270010	ΤΚΣ (SCI)	ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΠΥΡΓΟΣ - ΟΡΟΣ ΚΥΨΑΣ-ΜΑΛΑΜΟ	1150,97
<b>(14) ΘΕΣΣΑΛΙΑ</b>			
ΛΑΡΙΣΑ			
GR1420004	ΤΚΣ (SCI)	ΚΑΡΛΑ - ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ - ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ- ΝΕΟΧΩΡΙ	43435,5
ΜΑΓΝΗΣΙΑ			
GR1430001	ΤΚΣ (SCI)	ΟΡΟΣ ΠΗΛΙΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	31112,16
GR1430003	ΤΚΣ (SCI)	ΣΚΙΑΘΟΣ: ΚΟΥΚΟΥΝΑΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	88,82
GR1430004	ΤΚΣ (SCI)	ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ – ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΣΚΟΠΕΛΟΣ	249145,6
GR1430005	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΑ ΚΥΡΑ ΠΑΝΑΓΙΑ, ΠΠΠΕΡΙ, ΨΑΘΟΥΡΑ ΚΑΙ ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΝΗΣΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ, ΛΕΧΟΥΣΑ, ΓΑΙΔΟΥΡΟΝΗΣΙΑ (ΜΑΓΝΗΣΙΑ)	12967,39
<b>(2) ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ</b>			
<b>(21) ΗΠΕΙΡΟΣ</b>			
ΑΡΤΑ			
GR2110004	ΖΕΠ (SPA)	ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΟΥΡΚΟ ΚΑΙ ΚΟΡΑΚΟΝΗΣΙΑ (ΑΡΤΑ)	23010,75
ΠΡΕΒΕΖΑ			
GR2140003	ΤΚΣ (SCI)	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΠΑΡΓΑ ΕΩΣ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΑΓΙΟΣ ΘΩΜΑΣ, ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΚΕΛΑΔΙΟ – ΑΓΙΟΣ ΘΩΜΑΣ	1529,16

(22) ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ			
ΖΑΚΥΝΘΟΣ			
GR2210001	ΤΚΣ/ΖΕΠ (SCI/SPA)	ΔΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	21419,24
GR2210002	ΤΚΣ (SCI)	ΚΟΛΠΟΣ ΛΑΓΑΝΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΜΑΡΑΘΩΝΗΣΙ ΚΑΙ ΠΕΛΟΥΖΟ	6957,7
GR2210003	ΤΚΣ (SCI)	ΝΗΣΟΙ ΣΤΡΟΦΑΔΕΣ	523,13
GR2210004	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΔΕΣ ΣΤΑΜΦΑΝΙ & ΑΡΠΥΙΑ (ΣΤΡΟΦΑΔΕΣ)	136,01
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ			
GR2220003	ΤΚΣ (SCI)	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ ΙΟΝΙΟΥ (ΜΕΓΑΝΗΣΙ, ΑΡΚΟΥΔΙ, ΑΤΟΚΟΣ, ΒΡΩΜΟΝΑΣ)	88333,27
GR2220004	ΤΚΣ (SCI)	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ ΕΩΣ ΒΛΑΧΑΤΑ (ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ) ΚΑΙ ΟΡΜΟΣ ΜΟΥΝΤΑ	3736,16
GR2220005	ΤΚΣ (SCI)	ΔΥΤΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ - ΣΤΕΝΟ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ ΙΘΑΚΗΣ - ΒΟΡΕΙΑ ΙΘΑΚΗ (ΑΚΡΟΤΗΡΙΟ ΓΕΡΟ ΓΚΟΜΠΟΣ - ΔΡΑΚΟΥ ΠΗΔΗΜΑ - ΚΕΝΤΡΙ - ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ)	18742,55
ΚΕΡΚΥΡΑ			
GR2230004	ΤΚΣ (SCI)	ΝΗΣΟΙ ΠΑΞΟΙ & ΑΝΤΙΠΑΞΟΙ	5649,66
GR2230005	ΤΚΣ (SCI)	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΚΑΝΟΝΙ ΕΩΣ ΜΕΣΟΓΓΙ (ΚΕΡΚΥΡΑ)	888
GR2230008	ΖΕΠ (SPA)	ΔΙΑΠΟΝΤΙΑ ΝΗΣΙΑ (ΟΘΟΝΟΙ, ΕΡΕΙΚΟΥΣΑ, ΜΑΘΡΑΚΙ ΚΑΙ ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΔΕΣ	10116,96
ΛΕΥΚΑΔΑ			
GR2240001	ΤΚΣ/ΖΕΠ (SCI/SPA)	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΣΤΕΝΩΝ ΛΕΥΚΑΔΑΣ (ΠΑΛΙΟΝΗΣ-ΑΥΛΙΜΩΝ) & ΑΛΥΚΕΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	2143,4

(23) ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ			
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ			
GR2310001	ΤΚΣ (SCI)	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΟΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΠΕΤΑΛΑΣ	35509,89
ΑΧΑΪΑ			
GR2320006	ΤΚΣ/ΖΕΠ (SCI/SPA)	ΑΛΥΚΗ ΑΙΓΙΟΥ (ΑΧΑΪΑ)	31,98
ΗΛΕΙΑ			
GR2330007	ΤΚΣ (SCI)	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΗ - ΚΑΛΟΓΡΙΑ	13166,35
GR2330008	ΤΚΣ (SCI)	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΛΠΟΥ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ, ΑΚΡ. ΚΑΤΑΚΟΛΟ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	11042,19
ΕΥΒΟΙΑ			
GR2420004	ΤΚΣ (SCI)	ΜΕΓΑΛΟ & ΜΙΚΡΟ ΛΙΒΑΡΙ - ΔΕΛΤΑ ΞΕΡΙΑ - ΥΔΡΟΧΑΡΕΣ ΔΑΣΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ - ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	482,19
GR2420007	ΖΕΠ (SPA)	ΜΕΓΑΛΟ & ΜΙΚΡΟ ΛΙΒΑΡΙ- ΔΕΛΤΑ ΞΕΡΙΑ	1040,84
GR2420009	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΔΕΣ ΣΚΥΡΟΥ	466,74
GR2420012	ΖΕΠ (SPA)	ΟΡΟΣ ΟΧΙ, ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ	33410,13
ΦΘΙΩΤΙΔΑ			
GR2440002	ΤΚΣ (SCI)	ΚΟΙΛΑΔΑ & ΕΚΒΟΛΕΣ ΣΠΕΡΧΕΙΟΥ - ΜΑΛΙΑΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ	47547,07
ΜΕΣΣΗΝΙΑ			
GR2550004	ΤΚΣ (SCI)	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΠΥΛΟΥ (ΔΙΒΑΡΙ) ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ, ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	3551,97
GR2550007	ΤΚΣ (SCI)	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΤΕΝΟΥ ΜΕΘΩΝΗΣ	972,24

<b>(3) ΑΤΤΙΚΗ</b>			
GR3000003	ΤΚΣ (SCI)	ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΧΟΙΝΙΑ-ΜΑΡΑΘΩΝΑ	1322,26
GR3000004	ΤΚΣ (SCI)	ΒΡΑΒΡΩΝΑ - ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	2669,24
GR3000005	ΤΚΣ (SCI)	ΣΟΥΝΙΟ - ΝΗΣΙΔΑ ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	5374,32
GR3000008	ΤΚΣ (SCI)	ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ- ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ & ΛΑΓΟΥΒΑΡΔΟ	7172,14
GR3000010	ΤΚΣ (SCI)	ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΥΘΗΡΩΝ: ΠΡΑΣΣΟΝΗΣΙ, ΔΡΑΓΟΝΕΡΑ, ΑΝΤΙΔΡΑΓΟΝΕΡΑ	989,13
GR3000011	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΔΕΣ ΜΥΡΤΩΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ: ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ, ΒΕΛΟΠΟΥΛΑ, ΑΝΑΝΕΣ	293,19
GR3000012	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΡΑΣΟΝΗΣΙ, ΛΑΓΟΥΒΑΡΔΟΣ, ΠΛΑΚΟΥΛΗΘΡΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΘΥΜΩΝΙΕΣ	2009,73
<b>(4) ΝΗΣΙΑ</b>			
<b>(41) ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ</b>			
<b>ΛΕΣΒΟΣ</b>			
GR4110001	ΤΚΣ (SCI)	ΛΗΜΝΟΣ: ΧΟΡΤΑΡΟΛΙΜΝΗ-ΛΙΜΝΗ ΑΛΥΚΗ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	18231,66
GR4110002	ΤΚΣ (SCI)	ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	6283,75
GR4110004	ΤΚΣ (SCI)	ΛΕΣΒΟΣ: ΚΟΛΠΟΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ ΚΑΙ ΧΕΡΣΑΙΑ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	18311,04
GR4110005	ΤΚΣ (SCI)	ΛΕΣΒΟΣ: ΚΟΛΠΟΣ ΓΕΡΑΣ, ΕΛΟΣ ΝΤΙΡΙ & ΟΡΟΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ	11200,41
GR4110006	ΖΕΠ (SPA)	ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΧΟΡΤΑΡΟΛΙΜΝΗ ΚΑΙ ΑΛΥΚΗ ΛΗΜΝΟΥ	1358,49
GR4110008	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΔΕΣ ΛΗΜΝΟΥ: ΝΗΣΟΣ ΣΕΡΓΙΤΣΙ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΔΙΑΒΑΤΕΣ, ΚΟΜΠΙΟ, ΚΑΣΤΡΙΑ, ΤΗΓΑΝΙ, ΚΑΡΚΑΛΑΣ, ΠΡΑΣΟΝΗΣΙ	125,25
GR4110009	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΔΕΣ ΛΕΣΒΟΥ (ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΟΜΑΡΟΝΗΣΙΩΝ, ΚΥΔΩΝΑΣ, ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΓΛΑΡΟΝΗΣΙ, ΚΛΠ.)	103,15

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

## ΦΕΙΔΟΓΙΑΝΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

GR4110013	ΖΕΠ (SPA)	ΛΕΣΒΟΣ: ΚΟΛΠΟΣ ΓΕΡΑΣ, ΕΛΟΣ ΝΤΙΠΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΜΙΔΑ	5103,03
GR4110014	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΟΣ ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	11305,92
ΣΑΜΟΣ			
GR4120001	ΤΚΣ (SCI)	ΣΑΜΟΣ: ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΛΥΚΗ	301,34
GR4120007	ΖΕΠ (SPA)	ΣΑΜΟΣ: ΑΛΥΚΗ ΨΙΛΗΣ ΑΜΜΟΥ	42,88
ΧΙΟΣ			
GR4130004	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΑ ΒΕΝΕΤΙΚΟ	2,88
GR4130005	ΤΚΣ (SCI)	ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΙ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	1751
<b>(42) ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ</b>			
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ			
GR4210001	ΤΚΣ (SCI)	ΚΑΣΟΣ & ΚΑΣΟΝΗΣΙΑ - ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	13453,7
GR4210003	ΤΚΣ/ΖΕΠ (SCI/SPA)	ΒΟΡΕΙΑ ΚΑΡΠΑΘΟΣ ΚΑΙ ΣΑΡΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	11297,98
GR4210005	ΤΚΣ (SCI)	ΡΟΔΟΣ: ΑΚΡΑΜΥΤΗΣ, ΑΡΜΕΝΙΣΤΗΣ, ΑΤΤΑΒΥΡΟΣ, ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΚΑΡΑΒΟΛΑ - ΟΡΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑ)	27696,216
GR4210007	ΤΚΣ (SCI)	ΝΟΤΙΑ ΝΙΣΥΡΟΣ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	4045,82
GR4210008	ΤΚΣ (SCI)	ΚΩΣ: ΑΚΡΩΤΗΡΙΟ ΛΟΥΡΟΣ - ΛΙΜΝΗ ΨΑΛΙΔΙ - ΟΡΟΣ ΔΙΚΑΙΟΣ - ΑΛΥΚΗ - ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	10138,28
GR4210009	ΤΚΣ (SCI)	ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑ: ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ, ΓΥΡΟ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΟΦΙΔΟΥΣΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ (ΑΚΡ. ΛΑΝΤΡΑ - ΑΚΡ. ΒΡΥΣΗ)	7027,22
GR4210010	ΤΚΣ (SCI)	ΑΡΚΟΙ, ΛΕΙΨΟΙ, ΑΓΑΘΟΝΗΣΙ ΚΑΙ ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΔΕΣ	12407,54
GR4210011	ΤΚΣ (SCI)	ΒΡΑΧΟΝΗΣΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΟΥ: ΒΕΛΟΠΟΥΛΑ, ΦΑΛΚΟΝΕΡΑ, ΑΝΑΝΕΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ, ΠΑΧΕΙΑ, ΦΤΕΝΟ, ΜΑΚΡΑ, ΑΣΤΑΚΙΔΟΝΗΣΙΑ, ΣΥΡΝΑ - ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	4568,43

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

## ΦΕΙΔΟΓΙΑΝΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

GR4210014	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΔΕΣ ΠΑΤΜΟΥ: ΠΕΤΡΟΚΑΡΑΒΟ, ΑΝΥΔΡΟΣ	61,97
GR4210015	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ: ΠΙΤΤΑ, ΚΑΤΣΑΓΑΝΙ, ΝΕΡΟΝΗΣΙ, ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ	1419,2
GR4210016	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΟΣ ΛΕΪΦΟΙ (ΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ) & ΝΗΣΙΔΕΣ: ΦΡΑΓΚΟΣ, ΜΑΚΡΟΝΗΣΙ, ΠΙΛΑΦΙ, ΚΑΠΑΡΙ, ΚΑΛΑΠΟΔΙΑ, ΜΕΓΑΛΟ ΑΣΠΡΟΝΗΣΙ, ΜΑΚΡΥ ΑΣΠΟΝΗΣΙ, ΚΟΥΛΟΥΡΑ, ΝΟΤΙΑ ΑΣΠΡΑ, ΣΑΡΑΚΙΝΑ, ΠΙΑΤΟ, ΨΩΜΟΣ, ΣΤΑΥΡΙ, ΛΙΡΑ, ΑΡΕΘΟΥΣΑ, ΜΑΝΩΛΙ	870,27
GR4210017	ΖΕΠ (SPA)	ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΑΡΚΙΩΝ & ΝΗΣΙΔΕΣ: ΑΓΡΕΛΟΥΣΑ, ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ, ΣΠΑΛΑΘΙ, ΣΜΙΝΕΡΟ, ΤΣΟΥΚΑ, ΤΣΟΥΚΑΚΙ, ΨΑΘΟΝΗΣΙ, ΚΑΛΟΒΟΛΟΣ, ΜΑΚΡΟΝΗΣΙ, ΑΒΑΠΤΙΣΤΟΣ, ΚΟΜΑΡΟΣ	458,48
GR4210021	ΖΕΠ (SPA)	ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΟΥΝΟΥΠΟΙ, ΦΤΕΝΟ, ΧΟΝΔΡΟΠΟΥΛΟ, ΚΟΥΤΣΟΜΥΤΗΣ, ΜΟΝΗ, ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ, ΤΗΓΑΝΙ, ΧΟΝΔΡΗ, ΛΙΓΝΟ, ΦΩΚΙΟΝΗΣΙΑ, ΚΑΤΣΑΓΡΕΛΙ, ΠΟΝΤΙΚΟΥΣΣΑ, ΟΦΙΔΟΥΣΣΑ, ΚΤΕΝΙΑ	1459,07
GR4210022	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΟΣ ΣΥΡΝΑ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ, ΜΙΚΡΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ, ΚΑΤΣΙΚΑΣ, ΜΕΣΟΝΗΣΙ, ΠΛΑΚΙΔΑ, ΣΤΕΦΑΝΙΑ, ΝΑΥΑΓΙΟ	941,84
GR4210023	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΡΠΑΘΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ: ΜΕΓΑΛΟ ΣΟΦΡΑΝΟ, ΣΟΧΑΣ, ΜΙΚΡΟ ΣΟΦΡΑΝΟ, ΑΥΓΟ, ΔΙΒΟΥΝΙΑ, ΧΑΜΗΛΗ, ΑΣΤΑΚΙΔΟΝΗΣΙΑ	351,32
GR4210027	ΖΕΠ (SPA)	ΚΩΣ: ΛΙΜΝΗ ΨΑΛΙΔΙ - ΑΛΥΚΗ	435,59
ΚΥΚΛΑΔΕΣ			
GR4220002	ΤΚΣ (SCI)	ΑΝΑΦΗ: ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΑΛΑΜΟΣ - ΡΟΥΚΟΥΝΑΣ	1144,38
GR4220005	ΤΚΣ (SCI)	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΥΛΟΥ	5328,25
GR4220006	ΤΚΣ (SCI)	ΝΗΣΟΣ ΠΟΛΥΑΙΓΟΣ-ΚΙΜΩΛΟΣ	13897,73
GR4220007	ΤΚΣ (SCI)	ΝΗΣΟΣ ΑΝΤΙΜΗΛΟΣ - ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	1260,76

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

## ΦΕΙΔΟΓΙΑΝΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

GR4220009	ΤΚΣ (SCI)	ΝΟΤΙΑ ΣΕΡΙΦΟΣ	4530,84
GR4220013	ΤΚΣ (SCI)	ΜΙΚΡΕΣ ΚΥΚΛΑΔΕΣ: ΗΡΑΚΛΕΙΑ, ΣΧΟΙΝΟΥΣΑ, ΚΟΥΦΟΝΗΣΙΑ, ΚΕΡΟΣ, ΑΝΤΙΚΕΡΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	12580,72
GR4220017	ΤΚΣ (SCI)	ΝΗΣΟΣ ΔΕΣΠΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	1858,34
GR4220022	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ	148,79
GR4220028	ΖΕΠ (SPA)	ΑΝΔΡΟΣ: ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ, ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ	22050,89
GR4220029	ΖΕΠ (SPA)	ΣΕΡΙΦΟΣ: ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΣΕΡΙΦΟΠΟΥΛΑ	5334,81
GR4220033	ΤΚΣ/ΖΕΠ (SCI/SPA)	ΝΗΣΟΣ ΓΥΑΡΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	26054,96
<b>(43) ΚΡΗΤΗ</b>			
<b>ΛΑΣΙΘΙ</b>			
GR4320006	ΤΚΣ (SCI)	ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΚΡΟ ΚΡΗΤΗΣ: ΔΙΟΝΥΣΑΔΕΣ, ΕΛΑΣΑ ΚΑΙ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΣΙΔΕΡΟ (ΑΚΡΑ ΜΑΥΡΟ ΜΟΥΡΙ - ΒΑΪ - ΑΚΡΑ ΠΛΑΚΟΣ) ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	13072,7
GR4320008	ΤΚΣ (SCI)	ΝΗΣΟΣ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	804,94
GR4320009	SPA	ΒΟΡΕΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΚΡΟ ΚΡΗΤΗΣ	3760,36
GR4320011	SPA	ΔΙΟΝΥΣΑΔΕΣ ΝΗΣΟΙ	532,22
GR4320017	SPA	ΝΗΣΟΣ ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ, ΓΥΡΩ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΔΕΣ ΚΑΒΑΛΛΟΙ	480,08
<b>ΡΕΘΥΜΝΟ</b>			
GR4330004	ΤΚΣ (SCI)	ΠΡΑΣΙΑΝΟ ΦΑΡΑΓΓΙ - ΠΑΤΣΟΣ - ΣΦΑΚΟΥΡΥΑΚΟ ΡΕΜΑ - ΠΑΡΑΛΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΗ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ, ΑΚΡ. ΛΙΑΝΟΣ ΚΑΒΟΣ - ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ	13121,42
<b>ΧΑΝΙΑ</b>			
GR4340001	ΤΚΣ (SCI)	ΗΜΕΡΗ & ΑΓΡΙΑ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ - ΤΙΓΑΝΙ & ΦΑΛΑΣΑΡΝΑ - ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ, ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙ - ΒΙΓΛΙΑ	5781,32



## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

## ΦΕΙΔΟΓΙΑΝΝΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

GR4340002	ΤΚΣ (SCI)	ΝΗΣΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	271,75
GR4340012	ΤΚΣ (SCI)	ΑΣΦΕΝΔΟΥ - ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	14022,54
GR4340013	ΤΚΣ (SCI)	ΝΗΣΟΙ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ	6290,57
GR4340018	ΖΕΠ (SPA)	ΝΗΣΙΔΑ ΑΓΙΟΙ ΘΕΟΔΩΡΟΙ	81,52
GR4340023	ΖΕΠ (SPA)	ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΓΑΥΔΟΣ ΚΑΙ ΓΑΥΔΟΠΟΥΛΑ	1563,73

Πηγή: [www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr), [natura2000.eea.europa.eu](http://natura2000.eea.europa.eu), [geodata.gov.gr](http://geodata.gov.gr), Ιδία Επεξεργασία

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ



## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνες από την περιοχή του Ε.Θ.Π.Α.Β.Σ.



Πηγή: [http://www.alonissos-park.gr/Photo\\_Gallery.html](http://www.alonissos-park.gr/Photo_Gallery.html)

Εικόνες από την περιοχή του Ε.Θ.Π.Ζ.





Πηγή: <http://www.nmp-zak.org/index.php?l=GR&pn=gallery>

Εικόνες περιοχής Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού κόλπου



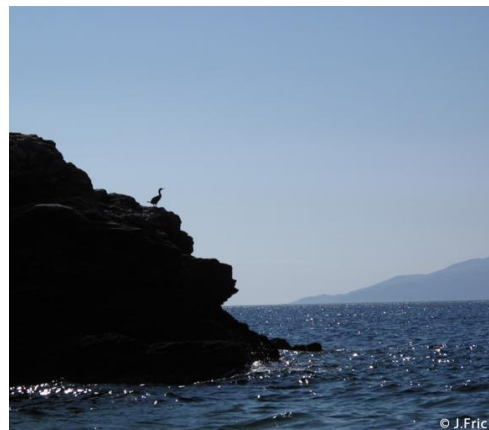
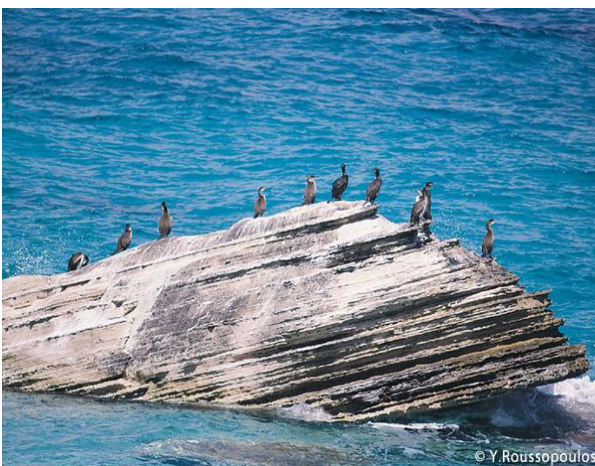
Πηγή: [http://www.amvrakikos.eu/?page=gr\\_photo\\_album](http://www.amvrakikos.eu/?page=gr_photo_album)

Εικόνες περιοχής Εθνικού Πάρκου Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου



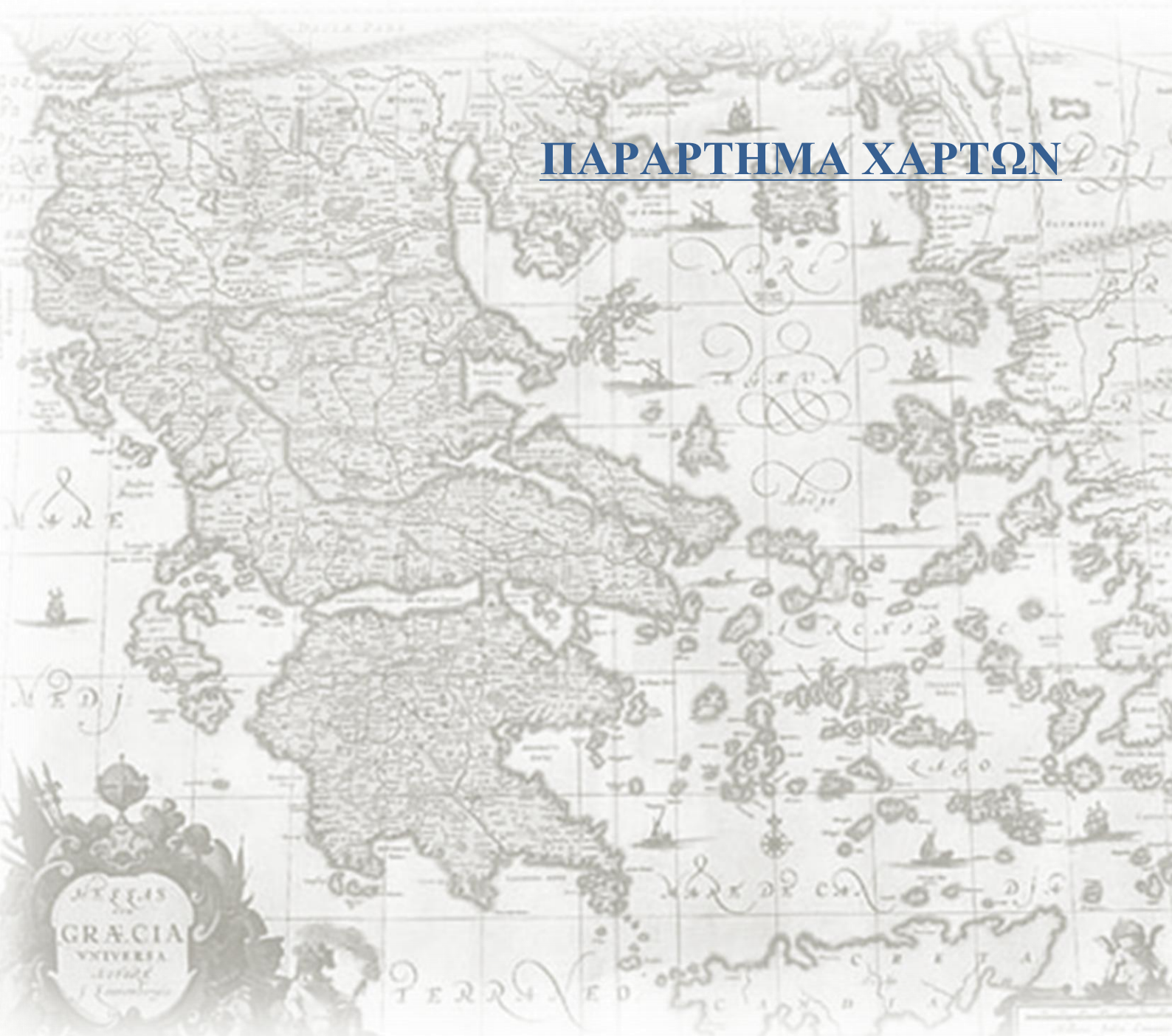
Πηγή: <http://www.fdlmes.gr/index.php/photoarchives.html>

Εικόνες ΣΠΠ

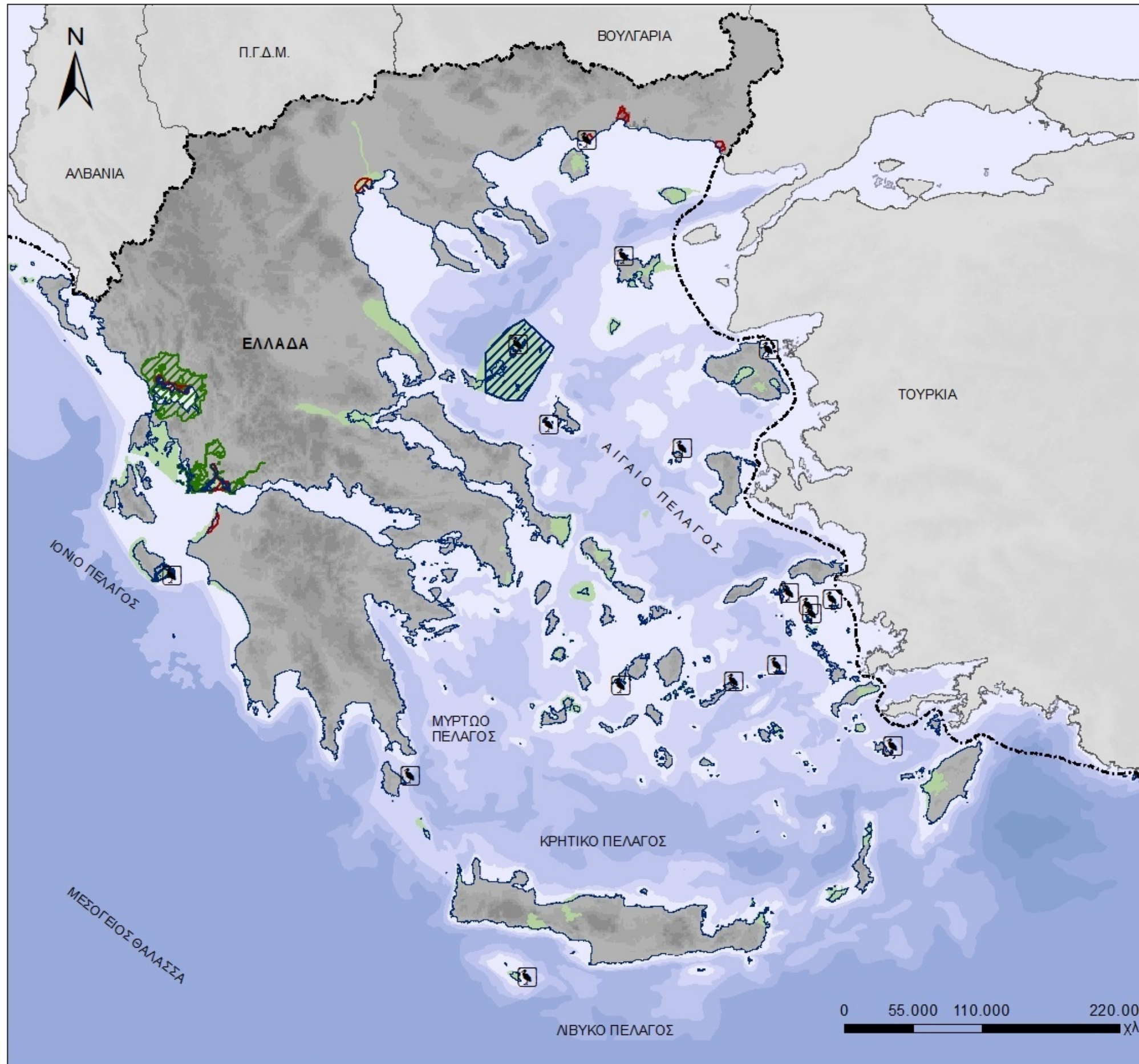


Πηγή: <http://www.ornithologiki.gr/gallery.php?loc=gr&bc=&cID=12&ar=list&start=0&len=10>

# ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΑΡΤΩΝ







**ΥΠΟΜΝΗΜΑ**

- Εθνικά Σύνορα
- Ακτογραμμή
- Ισοβαθείς
  - 200 μ.
  - 4000+ μ.
- Περιοχές Δικτύου Natura 2000
- Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο
- Εθνικό Πάρκο
- Υγρότοπος Διεθνούς Σημασίας Ramsar
- Περιοχή Σημαντική για τα Πουλιά

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**  
 ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,  
 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:  
 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

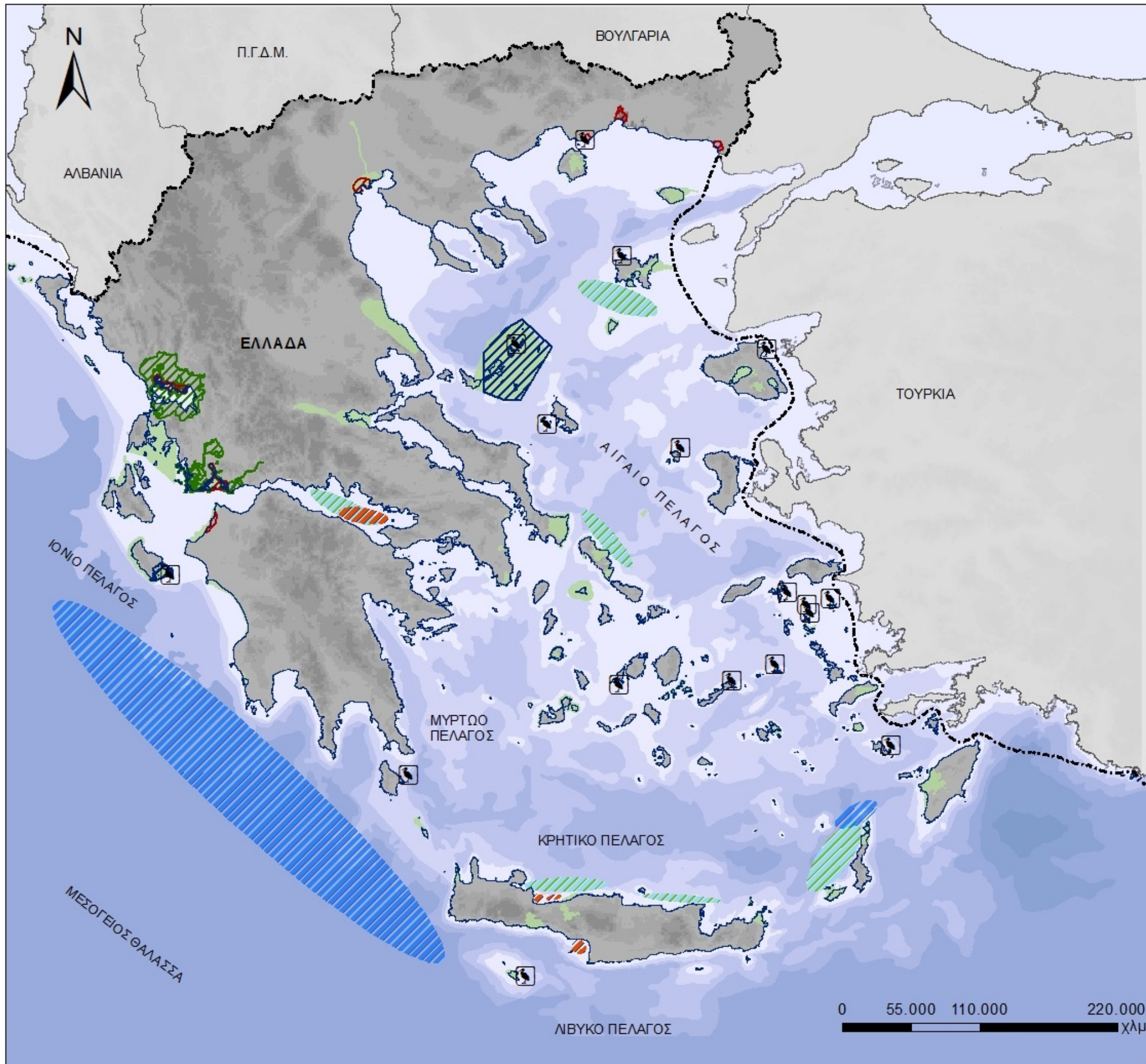
ΧΑΡΤΗΣ 4 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:3.000.000

ΠΗΓΕΣ: geodata.gov.gr  
 www.ypeka.gr  
 natura2000.eea.europa.eu  
 omithologiki.gr  
 Ίδια Επεξεργασία

ΒΟΛΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2014





**ΥΠΟΜΝΗΜΑ**

-----	Εθνικά Σύνορα	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ Π.Π.
—	Ακτογραμμή	Περιοχές Δικτύου Natura 2000
Ισοβαθείς		Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο
200 μ.		Εθνικό Πάρκο
4000+ μ.		Υγρότοπος Διεθνούς Σημασίας Ramsar
		Περιοχή Σημαντική για τα Πουλιά

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ**

- Συγκέντρωση Ποσειδωνίας
- Συγκέντρωση Πληθυσμών Σπανίων Θηλαστικών
- Περιοχές Υπεραλίευσης

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ**  
 ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,  
 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:  
 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΧΑΡΤΗΣ 5      ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:3.000.000

ΠΗΓΕΣ: [geodata.gov.gr](http://geodata.gov.gr)  
[www.ypeka.gr](http://www.ypeka.gr)  
[natura2000.eea.europa.eu](http://natura2000.eea.europa.eu)  
[ornithologiki.gr](http://ornithologiki.gr)  
[www.greenpeace.org](http://www.greenpeace.org)  
[www.pelagosinstitute.gr](http://www.pelagosinstitute.gr)  
 Ιδία Επεξεργασία

ΒΟΛΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2014